

Паспорт Одеської області

2021 рік

ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ
соціально-економічний паспорт
Обласний центр - місто-герой Одеса

I. Загальні відомості про Одеську область

Дата утворення: 27 лютого 1932 року.

Площа: 33,3 тис. кв. км, 5,5% від території України.

Відстані: від м. Одеса до м. Києва залізницею – 652 км, автошляхом – 480 км.

Населення: середня чисельність наявного населення області станом на 01.12.2021 становила 2352,648 тис. осіб.

Клімат: вологий, помірно-континентальний, поєднує риси континентального і морського. Середньорічна температура коливається від 8,2 °С на півночі до 10,8 °С на півдні області. Загальна сума опадів 340-470 мм на рік. Взимку переважають північні і південно-західні вітри, влітку – північно-західні і північні. Південна половина області схильна до посух та суховіїв.

Географічні дані: область займає територію Північно-Західного Причорномор'я від гирла річки Дунай до Тилігульського лиману (морське узбережжя в межах області простягається на 300 км), а від моря на північ – на 200 – 250 км.

Гідрографічна мережа: річкова мережа області належить басейнам Чорного моря, Дністра, Південного Бугу. На території області налічують близько 200 річок довжиною понад 10 км. Головні річки: Дунай (з Кілійським гирлом), Дністер (з притокою Кучурган), Кодима і Савранка (притока Південного Бугу). У приморській смузі багато прісноводних (Кагул, Ялпуг, Катлабух) і солоних (Сасик, Шагани, Алібей, Бурнас) озер. Також на узбережжі знаходиться велика кількість лиманів, найбільші - Дністровський, Куяльницький і Хаджибейський.

Кордони: Одеська область розташована на крайньому південному заході України та межує з Вінницькою, Кіровоградською, Миколаївською областями, а також з Республікою Молдова та Румунією.

Кількість адміністративних одиниць, населених пунктів та рад: районів – 7; сільських населених пунктів – 1123; селищ міського типу – 33; міст – 19, у тому числі: міст обласного значення – 9; міст районного значення – 10.

Районних рад – 7; рад територіальних громад – 91, у тому числі: міських рад – 19; селищних рад – 25; сільських рад – 47.

II. Історична довідка про адміністративно-територіальний устрій та економічний стан регіону XIX століття

Систематичне заселення та господарське освоєння території, на якій розташована Одеська область, почалось на початку XIX століття. До середини 30-х років переселенський рух носив в основному землеробський характер, однак швидке зростання міст та зменшення вільних резервів державних земель посилили роль неземлеробського міграційного руху в міста.

У першій половині XIX ст. Північно-Західне Причорномор'я виконувало функції транзитної території, через яку проходив на експорт український хліб. Надзвичайно важливим чинником, який сприяв господарському освоєнню та заселенню краю, було будівництво на території нинішньої Одеської області залізниць.

Необхідність господарського освоєння багатого на агрокліматичні ресурси та вигідно розміщеного в економіко-географічному відношенні краю сприяло тому, що уряд почав роздавати величезні земельні ділянки також і іноземним поселенцям (німці, болгари). Їхні поселення розташовувались в приморських районах (теперішні Комінтернівський, Овідіопольський, Біляївський), а також на Ізмаїльщині. Переселенці створювали цілі округи, вони отримали для себе права «іноземних колоністів» і пільгові умови заселення.

Приток робочої сили мав вирішальний вплив на зростання міських поселень та портових центрів. Вздовж торгових трактів виникали невеликі міські поселення, які набували функцій місцевих центрів торгівлі зерном. В них також починають розвиватися різні ремесла, а в деяких з'являються фабрично-заводські підприємства (Балта, Ананьїв та ін.).

Наприкінці XIX ст. в Одесі було майже 500 промислових підприємств, на яких працювало 16 тис. робітників. Будувались вовняні фабрики, було налагоджене виробництво канатів, розвивався рибний промисел, виноробство, борошномельне виробництво, сільськогосподарське машинобудування та морський транспорт.

XX століття

Довоєнні та воєнні часи (1932-1944 роки)

Адміністративно-територіальний устрій. Одеська область була утворена 27 лютого 1932 року Постановою IV позачергової сесії Всеукраїнського центрального виконавчого комітету, яка була опублікована у «Збірнику законів і розпоряджень Робітничо-селянського Уряду України» від 29.02.1932 № 5.

На той час Одеська область **включала частини територій нинішніх Кіровоградської, Херсонської та Миколаївської областей. До її складу входили чотири міста, безпосередньо підлеглі області (Одеса, Кіровоград, Миколаїв, Херсон), і 46 районів:** Анатоліївський (Тилігуло-Березанський), Андрієво-Іванівський, Антоно-Кодинцівський (Комінтернівський), Арбузинський, Баштанський, Березівський, Бериславський, Біляївський, Благоевський, Бобринецький, Велико-Висківський, Велико-Олександрівський, Вільшанський, Вознесенський, Голованівський, Голо-Пристанський, Гросулівський, Грушківський, Добровеличківський, Доманівський, Жовтневий, Зельцьський, Знам'янський, Калініндорфський, Карл-Лібкнехтівський, Каховський, Кривоозерський, Любашівський, Ново-Архангельський, Ново-Бузький,

Ново-Миргородський, Ново-Одеський, Ново-Український, Очаківський, Первомайський, Роздільнянський, Скадовський, Снігурівський, Спартаківський, Троїцький, Устинівський, Фрунзівський (Захаріївський), Хмелівський, Хорлівський, Цебриківський та Цюрупинський.

У лютому 1932 року Біляївський район був розформований і його територія повністю приєднана до території Одеської міськради. З частини території Бобринецького району (13 сілрад) був утворений Братський район, з частини території Любашівського району (14 сілрад) – Велико-Врадіївський район.

Постановами ВУЦВК від 22 січня і 17 лютого 1935 року ряд районів на Україні були укрупнені. Зокрема, **до утворених районів Одеської області додалося ще 20**: Афіамський, Біляївський, Благодатнівський, Березнегуватський, Володимирський, Варварівський, Вітязевський, Горностаївський, Гайворонський, Єланецький, Єлізаветградківський, Мостовський, Мало-Висківський, Ново-Воронцовський, Привільнянський, Піщано-Бродський, Тишківський, Чаплинський, Ширяївський, Янівський. Указами Президії Верховної Ради СРСР від 22 вересня 1937 року та 10 січня 1939 року низка районів була виключена зі складу Одеської області та передана до Миколаївської і Кіровоградської областей.

У 1938 році були скасовані Зельцький район з передачею його території до складу Роздільнянського району, Спартаківський район – до Роздільнянського та Біляївського районів, Благоївський район – до Комінтернівського та Янівського районів, Карл-Лібкнехтівський район – до Березівського району Одеської області та Варварівського району Миколаївської області.

У зв'язку з Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 січня 1939 року стосовно утворення Кіровоградської області були передані в новостворену область наступні райони: Тишківський, Хмелівський, Піщано-Бродський, Ново-Архангельський, Добровеличківський, Мало-Висківський, Велико-Висківський, Ровнянський, Ново-Український і Ново-Миргородський.

У серпні 1940 року з утворенням **Молдавської Радянської Соціалістичної республіки до Одеської області відійшли такі райони колишньої Автономної Молдавської Радянської Соціалістичної республіки**: Ананьївський, Котовський, Піщанський, Балтський, Чорнянський, Валегоцулівський, Кодимський і Красноокнянський.

Таким чином, **перед Великою Вітчизняною війною Одеська область поділялася на такі райони**: Андрієво-Іванівський (Андре-Іванівський), Арбузинський, Ананьївський, Балтський, Біляївський, Березівський, Благодатневський, Братський, Велико-Врадіївський, Валегоцуловський, Веселинівський, Вільшанський, Вознесенський, Гайворонський, Голованівський, Гросуловський, Доманівський, Грушківський, Жовтневий, Комінтернівський, Кодимський, Котовський, Красноокнянський, Кривоозерський, Любашівський, Мостовський, Овідіопольський, Одеський, Первомайський, Роздільнянський, Савранський, Троїцький, Фрунзівський, Цебриківський, Чернянський, Ширяївський і Янівський.

30 серпня 1941 року відповідно до німецько-румунського договору на окупованій Німеччиною і Румунією території півдня України була **утворена нова адміністративно-територіальна одиниця – Губернаторство Трансністрія**, до якої увійшли вся Одеська область, частини Вінницької і Миколаївської областей, лівобережна частина Молдавії.

Економічний стан. Під час утворення Одеської області значними темпами розвивався економічний потенціал області. Створювались нові підприємства, а старі технологічно оновлювались.

У 1932 році **промисловість Одеської області** була представлена машинобудуванням, суднобудуванням, виробництвом будматеріалів, деревообробною, текстильною, хімічною і харчовою промисловістю. В Одесі діяли такі підприємства як канатний завод, джгутова фабрика, Одеська сукняна фабрика, що належали до текстильної промисловості, завод Жовтневої революції, Одеський завод Марті, що належали до металообробної промисловості, Одеський завод шампанських вин, підприємства харчової промисловості м. Одеси. У районах області харчову промисловість представляли фабрики кустарного типу, за винятком трьох великих цукроварень.

Сільське господарство було основною за обсягом виробництва й зайнятості трудових ресурсів галуззю матеріального виробництва в області. У 1932 році на території Одеської області працювало 89 машинно-тракторних станцій, які мали на озброєнні майже 5 тис. тракторів та іншу сільськогосподарську техніку, організувалися колгоспи і радгоспи.

У 1930-х роках в Одеській області вирощували пшеницю, кукурудзу, соняшник, цукрові буряки (у північній частині) та ін. Впроваджувалися посіви на поливних землях. Культивувалися ефіроолійні культури (казанлицька і червона троянди, ірис, лаванда, шавлія мускатна), тютюн, гірчиця, лікарські рослини, південні коноплі та овочево-баштанні культури: томати, баклажани, кабачки, огірки, перець, дині, кавуни. Поширювалися сади та виноградники. Вирощували абрикоси, вишні, черешні, сливи; зерняткові: яблуні, груші. Тваринництво мало молочно-м'ясний напрям, також розвивалося птахівництво, свинарство, вівчарство.

Соціальна сфера. Поряд з розвитком промисловості та сільського господарства вирішувались питання соціального розвитку. На території Одеської області у 1935 році функціонували близько 10 курортів, які забезпечували населення гарними умовами лікування та якісним відпочинком. На Одеських курортах з великим успіхом вживалися для лікування серцевих хворих газовані (вуглекислі та кисневі) морські ванни. Найбільш популярним було лікувальне мінеральне джерело «Куяльник» – Куяльницька грязелікарня була найбільшою у Радянському Союзі, а на Куяльницькому курорті існувало 10 санаторіїв. В Одесі діяло два науково-дослідних інститути: Інститут курортології і бальнеології та Інститут туберкульозний.

На кінець 1937 року практично всі діти шкільного віку в Одеській області були охоплені навчанням. У селах було здійснене загальнообов'язкове початкове навчання, в містах - семирічне. В містах і селах будувалися нові шкільні приміщення, відкривалися нові школи. Тільки за 1932-1937 роки кількість середніх шкіл збільшилася у 8,4 рази.

В 1940-1941 навчальному році на Одещині діяли 1143 школи. Створювалися позашкільні освітньо-виховні заклади. Розвивалась вища освіта.

Значного розвитку у 30-40 роках набула сільськогосподарська наука. На базі Одеської сільськогосподарської станції було створено Український генетико-селекційний інститут, на базі виноробної дослідної станції – Український науково-дослідний інститут ім. В.Є. Таїрова. Усього на Одещині напередодні війни діяло **20 науково-дослідних інститутів.**

Післявоєнні часи (1944-1991 роки)

Адміністративно-територіальний устрій. Постановою Президії Верховної Ради СРСР від 30 березня 1944 року Миколаївська область була розділена на Миколаївську і Херсонську, у зв'язку з чим від Одеської до Миколаївської області відійшли райони: Арбузинський, Благодатненський, Братський, Вознесенський та Веселинівський.

У 1944 – 1945 роках Гросулівський район був перейменований на Великомихайлівський, Валегоцулівський – на Долинський, Янівський – на Іванівський. З Андре-Іванівського району було виділено новий район - Миколаївський.

Остаточні межі Одеської області сформувались у лютому 1954 року, коли за Указом Президії Верховної Ради відбулась зміна тодішніх територіальних меж України. Від Одеської області відійшло 9 районів до Миколаївської та Кіровоградської областей, водночас до неї влилися усі райони колишньої Ізмаїльської області. В результаті територія області значно розширилась, зросла чисельність населення та кількість національностей.

У листопаді 1957 року Долинський, Піщанський та Троїцький райони були ліквідовані і їх територія розподілена між районами Ананївським (9 сільрад), Балтським (3 сільради), Котовським (3 сільради), Любашівським (3 сільради), Савранським (6 сільрад) і Ширяївським (1 сільрада). Райцентр Лиманського району був перенесений з Лиманського в Білгород-Дністровський, який був раніше містом обласного значення, і район отримав назву Білгород-Дністровського.

Внаслідок об'єднання Чернянського і Красноокнянського районів у червні 1958 року було створено Красноокнянський район. Вилкове з обласного значення перейшло до районного і було включене до складу Кілійського району.

У січні 1959 року були ліквідовані райони Андрієво-Іванівський з передачею його території до складу Миколаївського району, Жовтневий – з передачею території у Березівський, Цебриківський і Ширяївський райони. Райцентр Суворівського району був перенесений з с. Суворового в Ізмаїл, який був раніше містом обласного значення, і район отримав назву Ізмаїльського. 7 сільрад, підпорядкованих Ізмаїльській міськраді, були передані в Ізмаїльський район.

На 1960 рік Одеська область складалася з 31 району: Ананївський, Арцизький, Балтський, Біляївський, Березівський, Боградський, Білгород-Дністровський, Бородинський, Великомихайлівський, Іванівський, Ізмаїльський, Кілійський, Кодимський, Комінтернівський, Котовський, Красноокнянський, Любашівський, Миколаївський, Новоіванівський,

Овідіопольський, Одеський, Роздільнянський, Ренійський, Савранський, Саратський, Старокозацький, Тарутинський, Татарбунарський, Фрунзівський, Ширяївський, Цебриківський.

У січні 1963 року Указом Президії Верховної Ради УРСР місто **Котовськ** було віднесено до міст обласного значення.

Економічний стан. Складним для Одещини був період відновлення господарства, яке було зруйноване внаслідок війни. У жовтні 1944 року відновились планові перевезення військових та народногосподарських вантажів на лініях Одеса – Поті – Батумі, Одеса – Констанца – Варна, Одеса – порти Дунаю. Поновлено залізничний рух на лініях Одеса – Київ та Одеса – Москва. На початку 1945 року вантажообіг Одеського порту досяг довоєнного рівня. Швидко була введена в дію Одеська залізниця.

Відновлювався один з найбільших на Чорному морі судноремонтний завод ім. 50-річчя Радянської України. На кінець 1946 року Одеський порт перевищив довоєнний рівень за обсягами оброблених вантажів.

Заводи ім. Жовтневої революції, ім. Січневого повстання, «Червоної гвардії», ім. Старостіна, суперфосфатний та інші почали постачати народному господарству верстати, тракторні плуги, підйомні крани, лебідки для вугільних шахт, електровагоноваги для металургійної промисловості, суперфосфат, сірчану кислоту. За виробництвом промислової продукції Одещина у **1947 році** зайняла **2 місце в Україні**.

У 1948 році за урожайністю та валовим збором зернових культур область перевищила показники довоєнного, 1940 року. За 2 роки післявоєнної п'ятирічки в області було відновлено та **введено в експлуатацію майже 400 заводів та фабрик**. Виробництво промислової продукції у порівнянні з 1945 роком збільшилось у 12 разів. До кінця 50-х років у народному господарстві області відбулись якісні зміни, розвиток отримали перспективні галузі промисловості. Побудовано нові та реконструйовано діючі промислові підприємства, виконаний великий обсяг робіт з механізації і автоматизації виробничих процесів. В цей період підприємства машинобудування освоїли випуск нових типів машин та устаткування: шахтних та гірничо-рудних лебідок, кранів на пневматичній ході, холодильних установок, ковальсько-пресових машин, приводів та засобів автоматики, устаткування та апаратури для газоплазменої обробки металів та металізації виробів, верстатів і машин високої точності та продуктивності.

Було побудовано 25 нових вокзалів, у тому числі на станціях Котовськ, Мардарівка, Роздільна, Сербка та інших. 12 липня **1952 року відбулось відкриття нового вокзалу станції Одеса – Головна**.

У 1958 році 5 одеських підприємств – завод ім. Кірова, ім. Січневого повстання, «Кінап», ім. Жовтневої революції, «Холодмаш» – з успіхом демонстрували свої досягнення на **Всесвітній промисловій виставці у Брюсселі (Бельгія) та на виставці в Осаці (Японія)**. До середини 60-х років закінчилась реконструкція та технічне переоснащення майже усіх промислових підприємств області. Були введені у дію **35 нових заводів та фабрик**.

У післявоєнний час значними промисловими центрами, крім Одеси, стали Ізмаїл, Балта, Ананьїв, Білгород-Дністровський, Котовськ, Роздільна та багато інших населених пунктів області. Так, наприклад, судноремонтний завод, який виріс в Ізмаїлі на місці старих майстерень, став одним з найсучасніших підприємств Міністерства морського флоту СРСР. У 1965 році в Ізмаїлі був введений в дію целюлозний комбінат, який був озброєний найсучаснішим устаткуванням. У Балті в результаті реконструкції швейного виробництва була створена велика швейна фабрика, реконструйований меблевий комбінат. У Котовську виріс великий комплексно-механізований цукровий завод.

Після 1965 року будівництво великих промислових об'єктів в області у масовому порядку вже не велось. У 60-ті роки були введені в дію крупні електротехнічні («Електронмаш» – 1966 рік) і верстатобудівні («Мікрон» – 1967 рік) підприємства машинобудування та інші.

У 80-ті роки продовжувалося введення в дію нових промислових підприємств, зокрема, з вироблення продукції кінцевого споживання.

Важливою галуззю, яка визначила спеціалізацію Одещини, став **морський транспорт**. У період 50-70 років тут відбулись великі перетворення. Був розширений і реконструйований Одеський порт, відкритий новий морський вокзал з пасажирським комплексом. Розгорнулось будівництво Білгород-Дністровського порту. Високими темпами розвивався морський транспорт: обсяги вантажів настільки зросли, що виникла необхідність у спорудженні поблизу Одеси ще одного морського порту. Такий порт, який назвали Іллічівським, був побудований на Сухому Лимані, в 30 км від Одеси.

Значною подією для Одещини та країни став **початок будівництва** у 1973 році на березі Григорівського лиману **порту з перевалки хімічних вантажів**, який з часом став одним з найбільших портів у країні. Одночасно тут були побудовані місто та велике хімічне підприємство – **Одеський припортовий завод**, який став одним з флагманів економіки регіону.

Соціальна сфера. За 70-80-ті роки помітно **виріс культурний та науково-технічний потенціал**. Колективи вузів, науково-дослідницьких установ та конструкторських бюро, Південного наукового центру Академії наук України вирішують найважливіші проблеми в області суспільних наук і техніки, медицини та астрономії, селекції сільськогосподарських культур, біології південних морів та мікробіології, хімії та фізики.

Роки незалежності

В перші роки незалежності України відбулися зміни в адміністративно-територіальному устрої Одеської області: 03.02.1993 Постановою Верховної Ради № 2989-ХІІ смт Южне Суворовського району м. Одеса **віднесено до категорії міст обласного значення**, а смт Теплодар Центрального району м. Одеса – Постановою Верховної Ради від 17 червня 1997 року № 353/97-ВР.

Для розширення зовнішньоекономічних зв'язків регіону та країни законами України від 23.03.2000 було створено спеціальні економічні зони «Рені» (№ 1605-III) строком на 30 років та «Порто-франко» (№1607-III) строком на 25 років.

У 2000 році м. Одеса ввійшло до Міжнародної асамблеї столиць і великих міст СНД. З метою розвитку міжнародного співробітництва **Одеська область стала дійсним членом таких європейських організацій:**

1. **Асамблея європейських регіонів (з 1992 року)** – створена в 1985 році та є політичною формою організації регіонів Європи і представником їх інтересів на європейському і міжнародному рівнях, до складу якої входять 270 регіонів-членів з 33 країн та 16 міжрегіональних організацій.

2. **Робоча співдружність придунайських країн (з 1994 року)** – створена у 1990 році, метою якої є сприяння співробітництву її членів для розвитку Дунайського регіону в інтересах його жителів та мирного співробітництва в Європі. До складу входять 24 регіони з 11 країн.

3. **Єврорегіон «Нижній Дунай» (з 1998 року)** – створено в 1998 році та є формою прикордонного співробітництва між територіальними громадами або місцевими органами влади України, Румунії та Республіки Молдова, розташованими у прикордонній зоні, в якій сторони беруть участь у загальних заходах, що проводяться у відповідності до національних законодавств і норм міжнародного права. До складу входять Одеська область (Україна), райони Кагул та Кантемір (Республіка Молдова), повіти Бреїла, Галац, Тульча (Румунія).

4. **Асоціація європейських прикордонних регіонів (з 2001 року)** – створена у 1971 році. Її членами є близько 90 регіонів та регіональних інституцій Європи. Одеська область є членом даної Асоціації як один з регіонів у складі Єврорегіону «Нижній Дунай».

5. **Конференція приморських регіонів Європи (з 2004 року)** – створена в 1973 році з метою сприяння розвитку морських периферійних регіонів. Членами організації є 161 регіон з 28 країн Європи.

6. **Асамблея європейських виноробних регіонів (з 2004 року)** – створена у 1988 році з метою сприяння загальним інтересам виноробних регіонів в європейській і світовій економіці та підвищення культури вина у суспільстві. Членами Асамблеї є 70 регіонів, що представляють майже всі країни так званої «Великої Європи». Метою участі Одеської області є демонстрація досягнень підприємств виноробної і алкогольної промисловості, сприяння просуванню і впровадженню інноваційних технологій у виробництво алкогольних напоїв.

7. **Асоціація транскордонного співробітництва «Єврорегіон Нижній Дунай» (з 2008 року)** – створена у 2008 році під час засідання Ради Єврорегіону «Нижній Дунай» у м. Одеса. Серед основних завдань: стабільний розвиток адміністративно-територіальних одиниць, що входять до складу Асоціації; розробка стратегій, програм, навчань та досліджень, які сприятимуть транскордонному співробітництву та постійний розвиток транспортної інфраструктури і комунікацій в прикордонних регіонах та між ними.

III. Сучасний стан Одеської області

Клімат та природні ресурси

Клімат вологий, помірно континентальний. У цілому клімат поєднує риси континентального і морського. Зима м'яка, малосніжна і нестійка; середня температура січня від $-2\text{ }^{\circ}\text{C}$ на півдні до $-5\text{ }^{\circ}\text{C}$ на півночі. Для весни характерні похмура погода, тумани у зв'язку з охолоджуючим впливом моря. Літо переважно спекотне, сухе; середня температура липня від $21\text{ }^{\circ}\text{C}$ на північному заході до $23\text{ }^{\circ}\text{C}$ на півдні, максимальна до $36\text{-}39\text{ }^{\circ}\text{C}$ (в останні роки і більше). Осінь тривала, тепліше весни, в основному хмарна. Середньорічна температура коливається від $8,2\text{ }^{\circ}\text{C}$ на півночі до $10,8\text{ }^{\circ}\text{C}$ на півдні області. Загальна сума опадів $340\text{-}470\text{ мм}$ на рік, головним чином випадають влітку (часто у вигляді злив). Число годин сонячного сяйва приблизно 2200 на рік. Тривалість вегетаційного періоду $168\text{-}210$ діб із загальною сумою температур від $28\text{ }^{\circ}\text{C}$ до $34\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Взимку переважають північні і південно-західні вітри, влітку - північно-західні і північні. Південна половина області схильна до посух, курних бурь, суховіїв.

Розвідані попередньо чи оцінені прогнозно понад 160 родовищ твердих корисних копалин (піски, суглинки, гравій, галька, граніти, вапняк, нафта, природний газ, залізна руда, фосфорити, кольорові метали, золото, кам'яне та буре вугілля, лікувальні грязі та ін.), але основна частина розвіданих родовищ знаходиться на орних землях.

До місцевих корисних копалин, які використовуються в промисловості, відносяться і **мінеральні підземні води**. Найбільш відома лікувальна хлоридно-натрієва мінеральна вода «Куяльник», видобуток якої ведеться в межах Одеського промвузла. Столові слабомінералізовані води видобуваються в містах Ізмаїл, Балта, Білгород-Дністровський, смт Красні Окна та інших.

Адміністративно-територіальний устрій та склад населення

Одеська область – приморський і прикордонний регіон України, розташований на південному заході країни, з територією 33,3 тис. км², що становить 5,5 % території України.

Одеська область утворена 27 лютого 1932 року. Адміністративний центр регіону – місто Одеса одне з найбільших міст України, важливий транспортний, індустріальний, науковий, культурний і курортний центр з населенням 1 013,4 тис. осіб.

Область у своєму складі має 19 міст, 33 селища міського типу, 1 123 сільських населених пункти.

У рамках реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади (децентралізації) на території Одеської області **на початок 2020 року** в області було утворено 37 територіальних громад (ТГ), в яких відбулись перші місцеві вибори депутатів та голів. На прямих бюджетних відносинах перебували 31 ТГ.

Загалом в області добровільно об'єдналося (приєдналося) 199 місцевих рад (45,1 % від загальної кількості рад базового рівня станом на 01.01.2015).

Кількість жителів Одеської області, які проживали на території ТГ становить 458,9 тис. осіб (18,8 % від загальної кількості жителів області).

Загальна площа ТГ покривала 43,5 % площі області.

Куяльницька ТГ утворена у межах всього Подільського району. У 6 районах – Балтському, Білгород-Дністровському, Іванівському, Кілійському, Великомихайлівському та Окнянському площа покриття територіальними громадами – **більше 70 %**, 3 ТГ (*Знам'янська, Маяківська та Цебриківська*) - утворені у межах кількох районів.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 № 623-р «Про затвердження перспективного плану формування територій громад Одеської області», затверджено перелік спроможних територіальних громад, яким передбачено функціонування на Одещині **91 територіальної громади (ТГ) – 19 міських ТГ, 25 селищних ТГ та 47 сільських ТГ.**

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 720-р затверджено адміністративні центри та території територіальних громад Одеської області.

ПОДІЛЬСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Подільське
Населення адмін центру	40023
Населення району	226841
Площа, кв. км.	7053,139
Кількість громад	12
Максимальні відстані до адміністративного центру	
Населений пункт	Відстань
смт Саврань Савранської ТГ	135 км

БЕРЕЗІВСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Березівка
Населення адмін центру	9581
Населення району	107408
Площа, кв. км.	5549,843
Кількість громад	16
Максимальні відстані до адміністративного центру	
Населений пункт	Відстань
с. Чогодарівка Чогодарівської ТГ	121 км

РОЗДІЛЬНЯНСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Роздільна
Населення адмін центру	17751
Населення району	103,354
Площа, кв. км.	3571,768
Кількість громад	9
Максимальні відстані до адміністративного центру	
Населений пункт	Відстань
смт Захарівка Захарівської ТГ	73 км

БОЛГРАДСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Болград
Населення адмін центру	15056
Населення району	148050
Площа, кв. км.	4518,025
Кількість громад	10
Максимальні відстані до адміністративного центру	
Населений пункт	Відстань
с. Височакське Бородівської ТГ	156 км

ОДЕСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Одеса
Населення адмін центру	1017699
Населення району	1382429
Площа, кв. км.	3964,958
Кількість громад	22
Максимальні відстані до адміністративного центру	
Населений пункт	Відстань
с. Яськи Ясківської ТГ	61 км

БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Білгород-Дністровський
Населення адмін центру	48674
Населення району	199860
Площа, кв. км.	5155,004
Кількість громад	16
Максимальні відстані до адміністративного центру	
Населений пункт	Відстань
с. Петропавлівка Петропавлівської ТГ	156 км

ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Ізмаїл
Населення адмін центру	71299
Населення району	197294
Площа, кв. км.	3131,061
Кількість громад	6
Максимальні відстані до адміністративного центру	
Населений пункт	Відстань
м. Вилково Вилківської ТГ	124 км

Постановою Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів» утворено в Україні 136 районів, у т. ч. в **Одеській області – 7**, а саме:

Березівський район у складі територій **16 ТГ** - Березівської міської, Раухівської, Іванівської, Миколаївської та Ширяївської селищних, Андрієво-Іванівської, Великобуялицької, Знам'янської, Коноплянської, Курісовської, Новокальчевської, Петровірівської, Розквітівської, Старомаяківської, Стрюківської, Чогодарівської сільських територіальних громад.

Білгород-Дністровський район у складі територій **16 ТГ** - Білгород-Дністровської та Татарбунарської міських, Саратської та Сергіївської селищних, Дивізійської, Кароліно-Бугазької, Кулевчанської, Лиманської, Маразліївської, Мологівської, Петропавлівської, Плахтіївської, Старокозацької, Тузлівської, Успенівської, Шабівської сільських територіальних громад.

Болградський район у складі територій **10 ТГ** - Арцизької та Болградської міських, Бородінської та Тарутинської селищних, Василівської, Городненської, Криничненської, Кубейської, Павлівської, Теплицької сільських територіальних громад.

Ізмаїльський район у складі територій **6 ТГ** - Вилківської, Ізмаїльської, Ренійської та Кілійської міських, Суворовської селищної, Саф'янської сільської територіальних громад.

Одеський район у складі територій **22 ТГ** - Одеської, Біляївської, Теплодарської, Чорноморської, Южненської міських, Авангардівської, Великодолинської, Доброславської, Овідіопольської, Таїровської, Чорноморської селищних, Великодальницької, Вигодянської, Визирської, Дальницької, Дачненської, Красносільської, Маяківської, Нерубайської, Усатівської, Фонтанської, Ясківської сільських територіальних громад.

Подільський район у складі територій **12 ТГ** - Ананіївської, Балтської, Подільської, Кодимської міських, Зеленогірської, Любашівської, Окнянської, Савранської, Слобідської селищних, Долинської, Куяльницької, Піщанської сільських територіальних громад.

Роздільнянський район у складі територій **9 ТГ** - Роздільнянської міської, Великомихайлівської, Затишанської, Захарівської, Лиманської, Цебриківської селищних, Великопосківської, Новоборисівської, Степанівської сільських територіальних громад.

25 жовтня 2020 року у всіх територіальних громадах та новоутворених районах відбулись вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів.

За площею, яка дорівнює 33,3 тис. км², Одеський регіон найбільший серед усіх регіонів країни. Територія області складає 5,5 % території України.

Аналіз демографічної ситуації Одеської області за 2017 – 2021 роки свідчить про існування негативних тенденцій у зазначеній сфері, зокрема таких, як: **скорочення чисельності наявного населення**. Протягом 2017 – 2021 років зберігається тенденція до скорочення наявного населення (таблиця 1).

Так, з 2017 по 2021 роки чисельність наявного населення скоротилась з 2 386,5 тис. осіб до 2 368,1 тис. осіб. Обсяги скорочення наявного населення відповідно до попереднього року набули свого піку у 2021 році (– 9,1 тис. осіб).

**Таблиця 1. Склад чисельності наявного населення Одеської області
у 2016 – 2021 роках**

	на 01.01.2017	на 01.01.2018	на 01.01.2019	на 01.01.2020	на 01.01.2021
Наявне населення, тис. осіб	2386,5	2383,1	2380,3	2377,2	2368,1
Відхилення до попереднього року:					
абсолютне, тис. осіб;	– 3,8	– 3,4	– 2,8	– 3,1	– 9,1
відносне, відсотка;	– 0,2	– 0,14	– 0,12	– 0,13	– 0,4
Кількість народжених, тис. осіб	26,4	25,2	23,1	20,9	20,6
Зменшення (збільшення) обсягів народжуваності до попереднього року, тис. осіб	– 1,0	– 1,2	– 2,1	– 2,2	– 0,3
Кількість померлих, тис. осіб	33,6	33,4	33,6	33,1	34,9
Зменшення (збільшення) обсягів смертності до попереднього року, тис. осіб	+0,4	– 1,0	– 0,21	– 0,5	+ 1,8
Природне скорочення	– 7,2	– 7,2	– 8,2	– 12,2	– 14,3
Міграційний приріст, тис. осіб	+ 3,4	+ 4,7	+ 7,7	+ 9,1	+ 5,1
Щільність наявного населення	71,9	71,7	71,6	71,5	71,1

На даний показник вплинуло:

- **збільшення обсягів природного скорочення населення** (перевищення кількості померлих над кількістю народжених). У 2017 – 2021 роках показник природного скорочення мав тенденцію до збільшення та набув свого піку у 2021 році (– 14,3);

- **зменшення народжуваності населення**. Протягом останніх років в області спостерігається негативна тенденція до зменшення народжуваності населення. Так, щорічні обсяги народжуваності відповідно до попереднього року зменшувались від 26,4 тис. осіб у 2017 році до 20,6 тис. осіб у 2021 році;

- **збільшення смертності населення**. Аналіз свідчить, що у 2017 – 2019 роках показники смертності населення коливалися від 33,6 тис. осіб до 33,1 тис. осіб у 2020 році. У 2021 році кількість померлих збільшилась відповідно до 2020 року на 1,8 тис. осіб і становила 34,9 тис. осіб;

- **наявність міграційного приросту населення**. Протягом 2017 – 2021 років в області спостерігається міграційний приріст населення, який коливався від 3,4 тис. осіб у 2017 році до 9,1 тис у 2019 році.

Таким чином, поступове скорочення наявного населення, зменшування народжуваності, збільшення смертності, збільшення міграційного приросту вплинуло на показник щільності наявного населення, який протягом 2016 – 2021 років зменшився з 71,9 осіб на км² у 2017 році до 71,1 осіб на км² у 2021 році.

Скорочення наявного населення також негативно вплинуло на його структуру. Аналіз показників міського та сільського населення області свідчить, що протягом 2016-2017 років чисельність міського населення поступово зменшувалась, але починаючи з 2018 року чисельність міського населення зростає і у 2019 році становить 1 597,0 тис. осіб, але у 2020 році знов зменшилась і становила 1 592,0 тис осіб (таблиця 2).

Протягом останніх 5 років чисельність сільських мешканців поступово зменшувалась з 790,8 тис. осіб у 2016 році до 776,1 тис. осіб у 2020 році.

Співвідношення міського та сільського населення до загальної чисельності наявного населення області протягом 2016 – 2020 років істотно не змінювалось і становило 66,9 – 67,2 % (міське населення) та 33,1 – 32,8 % (сільське населення) відповідно.

Таблиця 2. Розподіл наявного населення за територіальною приналежністю у 2016 – 2021 роках

	на 01.01.2017	на 01.01.2018	на 01.01.2019	на 01.01.2020	на 01.01.2021
Наявне населення, тис. осіб, всього, у тому числі:	2386,5	2383,1	2380,3	2377,2	2368,1
міське	1595,7	1594,9	1595,5	1597,0	1592,0
у відсотка до загальної чисельності	66,9	66,9	67,0	67,2	67,2
сільське	790,8	788,2	784,8	780,2	776,1
у відсотка до загальної чисельності	33,1	33,1	33,0	32,8	32,8

Статева структура населення області характеризується перевагою жінок над чоловіками (таблиця 3). Протягом 2016-2020 років чисельність жінок поступово зменшувалася з 1 258,8 тис. осіб у 2016 році до 1 246,8 тис. осіб у 2020 році. Відповідно до загальної чисельності постійного населення протягом 2016 – 2020 років чисельність жінок коливалася від 53,0 % до 52,9 %.

Чисельність чоловіків протягом 2016 – 2020 років поступово зменшувалась з 1 116,7 тис. осіб у 2016 році до 1 110,3 тис. осіб у 2020 році, відповідно до загальної чисельності постійного населення чисельність чоловіків поступово збільшувалася від 47,0 % у 2016 – 2017 роках до 47,1 % у 2019 – 2020 роках.

Таблиця 3. Статева структура Одеської області у 2016 – 2021 роках

	на 01.01.2017	на 01.01.2018	на 01.01.2019	на 01.01.2020	на 01.01.2021
Постійне населення, тис. осіб, всього, у тому числі:	2375,5	2372,0	2369,2	2366,2	2357,0
чоловіки	1116,7	1115,9	1115,3	1114,8	1110,3
у відсотка до загальної чисельності населення	47,0	47,0	47,1	47,1	47,1
жінки	1258,8	1256,1	1253,9	1251,4	1246,8
у відсотка до загальної чисельності населення	53,0	53,0	52,9	52,9	52,9
Співвідношення чисельності чоловіків та жінок	887	888	889	891	891

У звітному періоді співвідношення між жінками та чоловіками поступово збільшується. Так, на кожну тисячу жінок області протягом 2016 – 2021 років у середньому припадало від 887 до 891 чоловіка.

Зміни, що відбуваються з природним рухом населення, поступово спричиняють і зміни **вікового складу населення** (таблиця 4). У даний час для демографічної ситуації в Одеській області властиві 2 негативних процеси – від'ємний природний приріст та старіння населення.

Таблиця 4. Розподіл постійного населення за окремими віковими групами у 2016 – 2021 роках

На 01.01	Всього населення	0–14 років	0–15 років	0–17 років	16–59 років	15–64 роки	18 і понад років	60 і понад років	65 і понад років	Коефіцієнт загального навантаження* до населення віком 15-64 років	Коефіцієнт загального навантаження* на осіб віком 16-59 роки
2017	2375,5	398,8	419,0	459,4	1452,5	1616,4	1916,1	504,0	360,3	470	635
2018	2372,0	402,7	423,7	464,0	1439,0	1604,0	1908,0	509,3	365,3	479	648
2019	2369,3	404,0	426,2	467,8	1427,4	1595,6	1901,5	515,7	369,7	485	660
2020	2366,2	402,1	425,3	468,8	1418,2	1588,0	1897,4	522,7	376,4	490	668
2021	2357,0	399,2	423,0	468,6	1401,5	1578,7	1888,4	529,5	379,1	493	x

**Демографічне навантаження* – узагальнююча кількісна характеристика вікової структури населення, яка показує навантаження на суспільство непродуктивним населенням.

Проте, за окремими віковими групами, «0 – 17 років», «60 і понад років», «65 і понад років» протягом 2016 – 2021 років зберігається тенденція до збільшення чисельності, відтоді як у вікових групах «0 – 14 років», «0 – 15 років» «18 і понад років», «16 – 59 років» та «15 – 64 роки» чисельність осіб працездатного віку зменшується.

Коефіцієнти демографічного навантаження стрімко збільшуються, що свідчить про активні процеси старіння населення в області. Так, коефіцієнти загального навантаження до населення віком 15 – 64 роки протягом 2016 – 2021 років збільшились від 470 % до 493%. Коефіцієнт загального навантаження на осіб віком 16 – 59 роки коливався від 635 % до 668%.

В Одеській області **середня очікувана тривалість життя** при народженні протягом 2016 – 2020 років коливалась у чоловіків – 66,4 – 66,8 років, у жінок – 75,2 – 75,7 років (таблиця 5). Якщо для розвинутих країн характерна різниця між очікуваною тривалістю життя чоловіків та жінок – 7 років, то в нашій області протягом звітної періоду вона коливалась від 8,8 до 9,7 років, а у 2020 році скоротилась і становила 8,9 років.

Таблиця 5. Середня очікувана тривалість життя у 2016 – 2020 роках

Період, за який розраховані показники (роки)	Середня очікувана тривалість життя при народженні			Різниця між очікуваною тривалістю чоловіків та жінок
	обидві статі	чоловіки	жінки	
2016	70,8	66,4	75,2	8,8
2017	71,1	66,6	75,5	8,9
2018	70,0	66,4	75,5	9,1
2019	71,4	66,5	76,2	9,7
2020	71,3	66,8	75,7	8,9

Загальна характеристика сучасного стану економіки регіону

Основні тенденції розвитку Одеської області у 2021 році – це:

- 13,8 % виконаних будівельних робіт протягом 2021 року (35,0 млрд грн);
- 9,1 % введеного в експлуатацію житла (1 038,9 тис. м²);
- 7,3 % обсягу експорту послуг (955,7 млн дол. США);
- 7,4 % обороту роздрібною торгівлі (107,0 млрд грн);
- 6,2 % обсягу вантажних перевезень (38,2 млн т);
- 3,6 % капітальних інвестицій (18,85 млрд грн);
- 3,3 % прямих іноземних інвестицій станом на 30 вересня 2021 року (1,9063 млрд дол. США);
- 2,6 % промислового виробництва (94,4 млрд грн);
- 2,5 % обсягу експорту товарів (1 697,9 млн дол. США).

За підсумками 2019 року обсяг валового регіонального продукту склав **197 153** млн грн (по Україні – 3 977,2 млрд грн) індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту склав **103,4 %** (по Україні – 103,2 %).

За підсумками 2020 року індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту склав **95,8 %** (по Україні 96,0 %) (*попередні дані*).

Транспорт

У 2021 році обсяги вантажних перевезень – **38,2 млн тонн** на 5,5 % більше ніж у 2020 році (по Україні – + 3,3 %) (довідково: 2020 рік – 84,3 %), у т.ч.: *залізничним транспортом – зменшилось, автомобільним – + 34,9 %* (таблиця 6).

Таблиця 6. Переробка вантажів у портах

	Січень-грудень 2021 року		Січень-грудень 2020 року	
	тис. тонн	% до 2020 р.	тис. тонн	% до 2019 р.
Одеський МТП	22 565,5	96,6	23 370,2	92,2
МТП «Чорноморськ»*	18 824,6	108,2	17 398,7	98,7
МТП «Південний»*	21 162,0	87,6	24 155,2	117,0
Ізмаїльський МТП	4 070,6	125,5	3 244,6	75,8
Ренійський МТП	1 370,2	174,3	786,0	61,6

* на власних причалах

Зростання експорту: зернових вантажів, будівельних вантажів (МТП «Чорноморськ»), руди, будівельних, нафтоналивних вантажів (Одеський МТП), металопрокату, руди (Ізмаїльський МТП), металу, зернових (МТП «Південний»).

Зменшення експорту: руди, олії (МТП «Чорноморськ»), карбаміду, аміаку, руди, олії (МТП «Південний»), олії (Ізмаїльський МТП), чорних металів, зернових, контейнерів (Одеський МТП).

Зростання імпорту: чорних металів, контейнерів, нафтоналивних вантажів, зрідженого газу, олії (Одеський МТП), будівельних, хімічних та мінеральних добрив (Ізмаїльський МТП), великовантажних автомобілів, цементу навалом, цукру, хімічних, мінеральних добрив навалом, будівельних вантажів (МТП «Чорноморськ»), олії (МТП «Південний»).

Зменшення імпорту: нафтоналивних вантажів (Ізмаїльський МТП), руди, вугілля (МТП «Чорноморськ»), вугілля, руди, мінеральних добрив (МТП «Південний»).

Зростання транзиту: контейнерів, рослинних олій (Одеський МТП), руди, хімічних наливних вантажів (Ізмаїльський МТП), великовантажних автомобілів, зернових (МТП «Чорноморськ»).

Зменшення транзиту: чорних металів (Одеський МТП), аміаку, руди (МТП «Південний»), сірки, руди (МТП «Чорноморськ»).

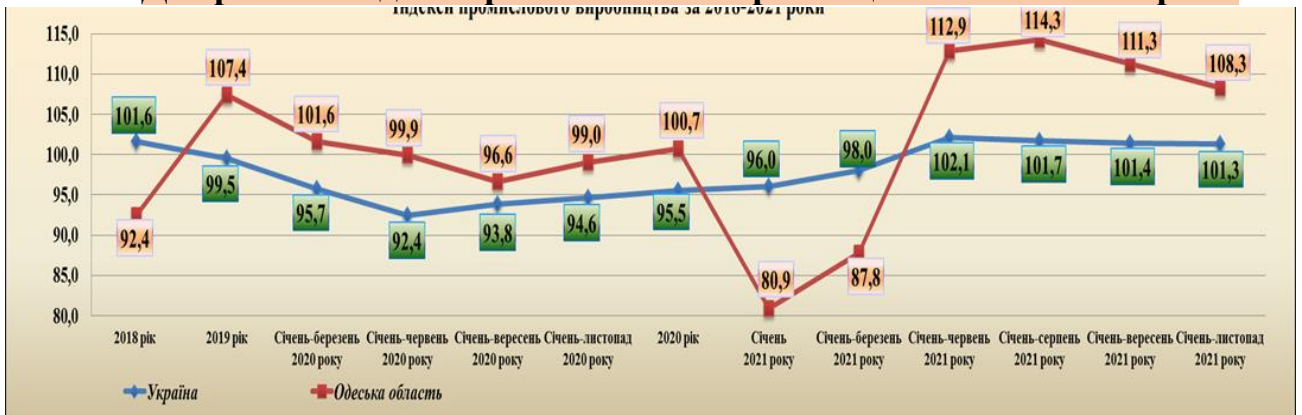
Промисловість

У 2021 році індекс промислової продукції – 106,7 %. (3-5 місце серед регіонів країни) (по Україні – 101,1 %) (довідково: січень – грудень 2020 року – 100,7 %).

Зросли обсяги виробництва на підприємствах з виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої продукції (у 1,9 раза), у металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів (+ 22,3 %), у машинобудуванні (+ 12,9 %).

Зменшились обсяги виробництва на підприємствах з виробництва хімічних речовин і хімічної продукції (– 21,6 %), у виробництві харчових продуктів, напоїв (– 16,0 %), у текстильному виробництві, виробництві одягу, виробів зі шкіри (– 9,7 %), на підприємствах з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (– 4,3 %), на підприємствах з виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності (– 1,1 %) (діаграма 1).

Діаграма 1. Індекс промислового виробництва за 2018-2021 роки

У 2021 році реалізовано промислової продукції на суму 94 432,1 млн грн (134,1 % до 2020 року) (довідково: 2020 рік – 70 437,6 млн грн) (діаграма 2).

Найбільше реалізовано продукції підприємствами харчової промисловості (28,7 % до загального обсягу), з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (27,6 %) ,з виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (19,7 %), машинобудування (7,1 %), металургії (6,5 %).

Діаграма 2. Реалізація продукції підприємствами промислового комплексу 2020-2021 роки

Промисловість Одеської області це:

- **2,6 %** промислового виробництва – **10 місце в країні** за 2021 рік;
- **53,8 тис.** штатних працівників (за грудень 2021 року);
- **25,8 %** всіх капітальних інвестицій (за 2021 рік – **4863,5 млн грн**).

Заробітна плата штатних працівників у промисловості у грудні 2021 року становила 15 437 грн (на 22,2 % більше грудня 2020 року, на 21,2 % більше листопада 2021 року), у тому числі у переробній промисловості – 13 743 грн (на 25,7 % більше, на 18,0 % більше відповідно). По області – 15 379 грн.

Сільське господарство

У 2021 році **індекс продукції сільського господарства** у порівнянні з 2020 роком **становив 190,1 %** (1 місце) (довідково: 2020 рік – 61,0 %). При цьому в сільськогосподарських підприємствах обсяги зросли у 2,5 рази, у господарствах населення – на 25,5 %.

Тваринництво

За 2021 рік обсяги виробництва продукції тваринництва в порівнянні з 2020 роком в усіх категоріях господарств зменшились на 7,2 %, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах – на 8,4 %, в господарствах населення – на 7,0 % (таблиця 8).

Таблиця 7. Основні показники тваринництва

	Січень - грудень 2021 року	Січень - грудень 2020 року	Відхилення 2021 р. до 2020 р., %	Січень - грудень 2021 року	Січень - грудень 2020 року	Відхилення 2021 р. до 2020 р., %
Виробництво:	Усі категорії господарств			у т.ч. с/г підприємства		
М'ясо худоби та птиці (тис. тонн)	46,7	54,5	- 14,3	12,1	13,1	- 7,6
Молоко (тис. тонн)	290,9	309,5	- 6,0	21,7	26,4	- 17,8
Яєць (млн шт.)	137,1	175,7	- 22,0	1,8	11,9	- 84,9
Чисельність худоби та птиці:						
Великої рогатої худоби (тис. голів)	134,8	138,4	- 2,6	12,4	15,4	- 19,5
у тому числі: корів	83,0	85,6	- 3,0	5,5	6,8	- 19,1
Свиней (тис. голів)	123,1	133,1	- 7,5	67,3	71,4	- 5,7
Овець та кіз (тис. голів)	260,5	269,2	- 3,2	23,0	26,4	- 12,9
Птиці (тис. голів)	1 823,1	2 210,7	- 17,5	43,2	131,9	- 67,2

Рослинництво

За 2021 рік **обсяги виробництва продукції рослинництва** в порівнянні з 2020 роком в усіх категоріях господарств збільшились у 2,1 рази, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах – у 2,6 рази, у господарствах населення – на 38,9 % (таблиця 7).

За статистичними даними станом на **1 грудня 2021 року** в усіх категоріях господарств збирання врожаю становить:

Таблиця 8. Показники збору врожаю

Культура	Зібрана площа, тис. га	Валовий збір, тис. тонн (у % до 01.07.2020)	Урожайність, ц/га на 01.07.2021
Зернові та зернобобові культури	1 228,1	5 245,2 (259,6 %)	42,7
Пшениця	674,9	2 731,0 (267,8 %)	40,5
Кукурудза	131,4	823,9 (220,8 %)	62,7
Ячмінь	371,5	1 560,2 (285,4 %)	42,0
Зернобобові, в т.ч.	25,2	48,9 (185,6 %)	19,4
горох	20,1	44,9 (195,1 %)	22,5
Ріпак	118,9	300,8 (241,9 %)	25,3
Соняшник	404,8	952,2 (201,2 %)	23,5
Овочеві культури відкритого ґрунту	15,1	234,8 (99,2 %)	156,4
Плодові та ягідні культури	–	85,8 (97,7 %)	–
Виноград	–	142,0 (89,4 %)	–

Будівництво

Протягом 2021 року виконано будівельних робіт на **34 996,9 млн грн** (2 місце серед регіонів країни, після м. Києва), збільшення порівняно з 2020 роком на **1,9 %** (довідково: 2020 рік – 149,1 %) (по Україні – 105,1 %).

За 2021 рік введено в експлуатацію **1038,9 тис. м²** житла (4 місце серед регіонів країни), збільшення у 2,0 рази (довідково: 2020 рік – -55,8%) (по Україні – + 35,3%).

Інвестиції

У 2021 році в області освоєно **18 853,7 млн грн** капітальних інвестицій, що на 2,3 % (18 місце серед регіонів країни) більше 2020 року (довідково: 2020 рік – 72,7 %) (по Україні – 113,0 %).

Станом на 30 вересня 2021 року **загальний обсяг прямих іноземних інвестицій** (інструменти участі в капіталі та боргові інструменти) становив **1 906,3 млн дол. США** (8 місце серед регіонів країни). Обсяг збільшився на 90,4 млн дол. США або на 5,0 % у порівнянні з даними на 31 грудня 2020 року) (по Україні – + 17,4 %).

Зовнішня торгівля товарами та послугами

За 2021 рік **обсяги експорту та імпорту товарів** становили **1 697,9 млн дол. США** та **2 306,7 млн дол. США** відповідно і у порівнянні з 2020 роком збільшились в експорті на 24,8 % (по Україні – + 38,4 %) та в імпорті на – 5,6 % (по Україні – + 34,0 %).

Довідково: за 2020 рік: експорт – – 1,7 %, імпорт – + 16,1 %.

Сальдо негативне на суму 608,8 млн дол. США (у 2020 році негативне сальдо 823,4 млн дол. США).

За 2021 рік **обсяг експорту послуг становив 955,7 млн дол. США** і збільшився на 13,0 % (по Україні – + 14,2 %) проти 2020 року, **імпорту** – відповідно **545,6 млн дол. США** і збільшився на 78,5 % (по Україні – + 32,9 %).

Довідково: за 2020 рік: експорт – + 3,5 %, імпорт – + 15,0 %.

Сальдо позитивне на суму 410,1 млн дол. США (у 2020 році позитивне сальдо 540,0 млн дол. США).

Внутрішня торгівля

За 2021 рік оборот роздрібної торгівлі становив 107,0 млрд грн (4 місце серед регіонів країни) та збільшився порівняно з січнем – груднем 2020 року на 11,5 % (13 місце). Довідково: січень – грудень 2020 року – + 6,2 % (по Україні – + 10,7 %).

Цінова ситуація

Січень – грудень 2021 року індекс споживчих цін (до грудня 2020 року) становив 110,4 % (по Україні – 110,0 %). ІСЦ (до попереднього місяця) – 100,8 %, довідково: січень – грудень 2020 року – 101,0 % (по Україні – 100,6 %).

Ринок праці

Січень – грудень 2021 року середньомісячна зарплата становила 12 326 грн (11 – 12 місце) та збільшилась відносно 2020 року на 19,3 %, довідково: 2020 рік – 111,8 % (по Україні – 14 014 грн, 120,9 %). Індекс реальної заробітної плати становить 108,6 %, довідково: 2020 рік – 109,5 % (по Україні – 110,5 %). За грудень 2021 року заробітна плата становила 15 379 грн (13 місце по Україні – 17 453 грн).

Заборгованість з виплати заробітної плати станом на 01 січня 2022 року – 65,1 млн грн (2,0 % від загального боргу по країні). Порівняно з початком грудня 2021 року зменшення на 11,6 % (– 8 566,2 тис. грн).

Найбільші боржники:

ДП «Білгород-Дністровський МТП» – 20,2 млн грн (31,0 %), ТОВ «Європіан Агро Інвестмент Юкрейн» – 9,45 млн грн (14,5 %), ДП «Ренійський МТП» – 7,7 млн грн (11,9 %), ПП ВКФ «Мікромегас» – 4,8 млн грн (7,4 %), ДП ВШ «Устьдунайводшлях» – 2,9 млн грн (4,5 %). **Загальний борг 5 підприємств – 45,1 млн грн або 69,3 %** від загальної заборгованості.

Фінанси

На 1 січня 2022 року до **Зведеного бюджету надійшло 107,0 млрд грн** (+ 32 403,0 млн грн, + 43,4 %), з них до державного – **85,6 млрд грн** (+ 29 352,6 млн грн, + 52,1 %), до місцевих – 21,4 млрд грн (+ 3 050,5 млн грн, + 16,6 %).

Ліцензійна діяльність

Відповідно до пункту 28, 29 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, виробництва теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання теплової енергії, підлягає ліцензуванню.

Сьогодні в Одеській області проваджує ліцензовану діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення 367 суб'єктів господарювання, з виробництва теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання теплової енергії 120 суб'єктів господарювання.

Транспортно-комунікаційний комплекс

Транспортно-дорожній комплекс

Транспортно-дорожній комплекс в області представлений усіма видами транспорту і включає у себе найкрупніші морські експедиторські торговельні порти, судноплавні компанії, розвинене залізничне та автодорожнє господарство, широку мережу автотранспортних підприємств, аеропортові та аеродромні комплекси, авіакомпанії. В області у широких масштабах забезпечується передача вантажів між різними видами транспорту, діють міжнародні залізнично-морські та автомобільно-морські переправи.

Через територію Одеської області проходять 5 міжнародних транспортних коридорів: сьомий та дев'ятий критські, транспортний коридор RASECA (Європа – Кавказ – Азія), коридори «Балтійське море – Чорне море» та «Чорноморське транспортне кільце» – транспортний коридор навколо Чорного моря Організації Чорноморського Економічного Співробітництва (ОЧЕС).

Морегосподарський комплекс області

Морегосподарський комплекс області представлений морськими торговельними портами: Одеським, Чорноморським, Ізмаїльським, Південним, Білгород-Дністровським, Ренійським, Усть-Дунайським; а також приватним морським рибним портом «Чорноморськ». Морський та річковий транспорт представляють судноплавні компанії: ПрАТ «Українське Дунайське пароплавство», ЗАТ «Судноплавна компанія «Укрферрі». Порти мають відповідну інфраструктуру для здійснення вантажних операцій із переробки сухих та наливних вантажів, перевезення пасажирів та виконання допоміжних функцій: бункеровка, відстій транспортних, спеціалізованих і службово-допоміжних суден.

Порти Одеської області – це 70 % загальних обсягів переробки вантажів портами України, у т.ч. 69,4 % експортних вантажів, 68,1 % імпортних вантажів, 97,4 % транзитних вантажів, майже 100 % контейнерних перевезень в Україні. Порти області Одеса, Південний, Чорноморськ забезпечують 66,3 % загальних обсягів обробки вантажів України.

Одеська область та її порти знаходяться в зоні уваги глобальних портових операторів HHLA International, DP World, які готові інвестувати в українську портову інфраструктуру і поліпшення операційної ефективності процедур в портах. В портах області реалізуються інвестиційні проекти за участю світових компаній Cargill (США), Louis Dreyfus Company (Франція), HHLA International (Німеччина), Kernel, RISOIL S.A та інші.

Протягом 2021 року вантажопереробка в морських портах Одеської області склала 107,18 млн тонн, що становить 94,8 % від показників 2020 року (частка 2021 року в обсязі України 69,9 %).

Вантажопереробка експортних вантажів в морських портах області склала 81,99 млн тонн (94,7 %), імпорتنих – 16,38 млн тонн (102,7 %). Перевалка транзитних вантажів склала 8,46 млн тонн (85,6 %). Каботаж – 350,8 тис. тонн (56,8 %).

За 2021 рік морські порти Одеської області обробили 7 626 суден, зокрема у грудні – 755 суден.

Залізничний транспорт

Важлива складова єдиного транспортного конвеєра південного заходу України і є найважливішою складовою частиною залізничного транспорту держави. На її долю припадає майже 20 % вантажообігу, більш 16 % пасажирообігу залізниць країни.

Залізниця пролягає по території 6 областей: Одеської, Миколаївської, Херсонської, Черкаської, Кіровоградської і Вінницької. До складу залізниці входить 4 дирекції залізничних перевезень: Знам'янська, Одеська, Херсонська, Шевченківська.

Головна особливість Одеської залізниці – її приморське і прикордонне положення. У регіоні Одеської залізниці розташовані великі морські та річкові порти. Таким чином, забезпечуються зовнішні транспортно-економічні зв'язки з більш ніж 70 країнами світу.

Експлуатаційна довжина залізниці становить 4001,8 км (у т.ч. Одеська область – 1043,6 км). На території Одеської області знаходяться 72 залізничні станції. Залізничний вокзал пасажирської станції «Одеса-Головна» надає можливість сполучення практично з усіма обласними центрами України. Також курсують поїзди у Молдову, Білорусію, Польщу, Росію.

Пропускна спроможність вокзалу – 10 000 осіб на добу. Вокзал обладнаний 6 пасажирськими платформами, що дозволяють розмістити склад з 18-20 вагонів. Щодня вокзал приймає і відправляє 38 пар поїздів.

Всього за 2021 рік перевезено 17,4 млн. пасажирів (131,8 % показників 2020 року).

У 2021 році Одеською залізницею перевезено майже 153 млн. тонн вантажів всіх номенклатурних груп (98,1 % показників 2020 року).

За цей період по окремим групам вантажів у порівнянні з аналогічним періодом 2020 року зафіксовано ріст перевезень, зокрема:

- будівельних вантажів на 15 %, або на 2 млн тонн;
- нафтопродуктів на 7,3 %, або на 276 тис. тонн;
- чорних металів на 6,9 %, або на 918 тис. тонн.

Від початку року в межах обслуговування регіональної філії «Одеська залізниця» АТ «Укрзалізниця» виконано роботи різного виду ремонту на 195, 509 км колії.

Серед основних значних досягнень:

- будівництво та запуск другої колії 5-12 км дільниці Чорноморська – Берегова;

- запуск швидкісного приміського комфортного потягу «Дунайський експрес», який став стартом потужного розвитку системи приміських перевезень європейського зразка в Україні за моделлю PSO;

- початок електрифікації 40-кілометрової дільниці Черкаси — ім. Тараса Шевченка, в рамках виконання програми Президента України Володимира Зеленського «Велике будівництво», нещодавно завершено електрифікацію 7-кілометрового перегону ім. Тараса Шевченка-Сміла.

Необхідність реалізації наступних проєктів у 2022 році:

- влаштування пішохідних переходів та забезпечення проїзду через залізничні колії по вул. Центральна, 120 у с. Бурлача Балка;

- будівництва залізничного переїзду в районі вул. Станційна в смт Великодолинське;

- відновлення залізничного приміського сполучення Одеса – Чорноморськ;

- добудова другої головної колії на дільниці пост 24 км – пост 30 км – станція Берегова/станція Хімічна (порт Південний);

- ремонт історичної будівлі (адміністрації регіональної філії «Одеська залізниця» АТ «Укрзалізниця»).

Автобусна маршрутна мережа

Станом на 01.01.2022 автобусна маршрутна мережа налічує 1 160 діючих автобусних маршрутів, з яких – 157 міжнародні автобусні маршрути, 273 міжобласні, 300 міжміські, 333 приміські автобусні маршрути та 97 міських. На автобусних маршрутах задіяно 2 646 транспортних засобів.

Внутрішньообласну маршрутну мережу обслуговують близько 100 перевізників.

Маршрутна мережа забезпечує транспортне охоплення всіх районних центрів області та міст обласного значення.

Регулярним автобусним сполученням забезпечено 89 % населених пунктів Одеської області.

На автомобільних дорогах державного значення знаходиться 19 пунктів пропуску автомобільного сполучення через державний кордон України з Республікою Молдова, із них: міжнародних – 9 шт; міждержавних – 10 шт.

Протяжність під'їзних доріг до них в межах Одеської області складає 303 км.

Авіаційний транспорт

Міжнародний аеропорт Одеса відноситься до групи найбільших аеропортів України і пов'язаний повітряними лініями з багатьма містами України, СНД, а також країнами Західної Європи, Азії, Африки.

На Одеському ринку авіаційних перевезень працюють представники вітчизняних та закордонних авіакомпаній: ТОВ «Міжнародні авіалінії України», «Turkish Airlines», «Австрійські Авіалінії», «AirBaltic», «Flydubai», «Georgian Airways» та інші.

16 липня 2021 року відкрито нову злітно-посадкову смугу довжиною 2800 м та шириною 45 м, яку будували упродовж 31 місяця. За цей час спорудили необхідну супутню інфраструктуру – дві рульові доріжки, перон перед новим терміналом, встановили сучасну навігаційну систему посадки, що дозволить приймати літаки навіть за несприятливої погоди, змонтували чотири телетрапи для посадки та висадки пасажирів напряму до літаків. У 2021 році на виконання заходу було передбачено 702,95 млн грн.

На даний момент триває третя черга будівництва, в межах якої споруджують нову магістральну рульову доріжку (МРД). Ширина нової МРД з укріпленням узбіччям складе 38,5 метрів. Будівництво доріжки розділене на три пускові комплекси. Наразі на першому пусковому комплексі тривають фінальні роботи. На другому пусковому комплексі проходять земляні роботи. Будівництво третього комплексу передбачено у поточному році.

За 2021 рік послугами Міжнародного аеропорту «Одеса» скористались **1 328 326** пасажирів (1 094 051 на міжнародних рейсах та 234 275 на внутрішніх), що на 90 % більше показників 2020 року та 78 % від обсягу 2019 року.

Аеропортом було прийнято та відправлено 14 559 рейсів (10 624 міжнародних та 3 935 внутрішніх), що на 56 % більше показників 2020 року та 87 % від обсягу 2019 року.

У 2021 році аеропорт почав співпрацювати з новими авіакомпаніями, зокрема з «Bees Airline», «AnadoluJet», «Pegasus Airlines», «Wizz Air Abu Dhabi» та «Qatar Airways». Були відкриті нові маршрути з Одеси, такі як: Єреван, Даламан, Бодрум, Тель-Авів, Абу-Дабі, Доха, о. Корфу, Іракліон, Барселона, Марс-Алам. Суттєво збільшено частоти за напрямками: Дубай, Стамбул, Варшава та Шарм-Ель-Шейх.

Міжнародний аеропорт «Одеса» став першим серед регіональних аеропортів України та другим в країні, після Міжнародного аеропорту «Бориспіль», аеропортом, що почав співпрацю з авіакомпанією «Qatar Airways». Продовжується співпраця Міжнародного аеропорту «Одеса» з іноземними авіакомпаніями, а саме: «Turkish Airlines», «airBaltic», «Austrian Airlines», «LOT Polish Airlines», «Flydubai», «Windrose», «YanAir», «Czech Airlines».

Березівський район

Забезпечення перевезень пасажирів автомобільним транспортом

Перевезення пасажирів на території Березівського району здійснюється на 32 приміських автобусних маршрутах загального користування, на яких задіяно 35 транспортних засобів. Перевезення забезпечують 15 автомобільних перевізників, найбільшими з яких є: ТОВ «Ширяївське АТП-15167», ТОВ «Іванівське АТП», ФОП Ягієв Р.Л., ПП «Авто-Комфорт». Також через територію Березівського району проходять 62 міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутів загального користування, на яких задіяно 73 автобуси.

Білгород-Дністровський район

Забезпечення перевезень пасажирів автомобільним транспортом

Перевезення пасажирів на території Білгород-Дністровського району здійснюється на 50 приміських автобусних маршрутах загального користування, на яких задіяно 85 транспортних засобів. Перевезення забезпечують 5 автомобільних перевізників, що зареєстровані в Білгород-Дністровському районі, найбільшими з яких є: ТОВ «АТП-15107», ФОП Білалов А.Е., ПАТ «Татарбунарське АТП 15143».

Також через територію Білгород-Дністровського району проходять 157 міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутів загального користування, на яких задіяно 299 автобусів.

Залізничний транспорт

Регіональна філія «Одеська залізниця».

Необхідність реалізації наступного проєкту у 2022 році:

- Будівництво залізничного переїзду по вул. Сонячній, м. Білгород-Дністровський, Одеської області.

Морська галузь

Морський порт «Білгород-Дністровський» – обсяг переробки вантажів становить 2,4 тис. тонн, що на 96,9 % менше 2020 року. Експорт лісних вантажів склав 1,4 тис. тонн (– 92,4 %), імпорт (тарно-штучних вантажів (– 93,8 %)) – 1,0 тис. тонн (– 98,3 %).

Проблеми:

- Заборгованість із виплати заробітної плати ДП «Білгород-Дністровський МТП».

Болградський район

Забезпечення перевезень пасажирів автомобільним транспортом

Перевезення пасажирів на території Болградського району здійснюється на 36 приміських автобусних маршрутах загального користування, на яких задіяно 39 транспортних засобів. Перевезення забезпечують 15 автомобільних перевізників, найбільшими з яких є: ТОВ «Болградтранс», ФОП Іванов С.О., ТОВ «Алекх-М», ПАТ «Арцизьке АТП-15118».

Також через територію Болградського району проходять 98 міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутів загального користування, на яких задіяно 107 автобусів.

Ізмаїльський район

Забезпечення перевезень пасажирів автомобільним транспортом

Перевезення пасажирів на території Ізмаїльського району здійснюється на 28 приміських автобусних маршрутах загального користування, на яких задіяно 39 транспортних засобів. Перевезення забезпечують 11 автомобільних перевізників, найбільшими з яких є: ТДВ «Ренійське АТП-15140», ПП «Ізмаїл Євротрансавто», ТОВ «Харчування».

Також через територію Ізмаїльського району проходять 90 міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутів загального користування, на яких задіяно 133 автобуси.

Залізничний транспорт

Необхідність реалізації наступного проєкту у 2022 році:

- Забезпечення стабільного функціонування «Дунайського експресу» поїзду №7002/7001 Одеса – Ізмаїл відповідно до умов Меморандуму про співпрацю.

Морська галузь

Ізмаїльський морський торговельний порт – обсяги вантажопереробки – 4,1 млн тонн (збільшилися на 826 тис.тонн (+ 25,5 %) завдяки збільшенню:

- експорту – на 400,4 тис. тонн (+ 15,4 %) за рахунок збільшення переробки руди на 297,4 тис. тонн (+ 13,5 %), хлібних – на 14,0 тис. тонн (+ 119,2 %), чорних металів – на 97,2 тис. тонн (+ 69,1 %), міндорбрив – на 1,9 тис. тонн (+ 14,1 %).

- імпорту – на 54,6 тис. тонн (+ 27,1 %) за рахунок збільшення імпорту будівельних на 82,6 тис. тонн (+ 102,6 %), хімічних наливних – на 3,2 тис. тонн (+ 57,2 %), міндорбрив – на 2 тис. тонн (+ 3,8 %). Зменшився імпорт нафтопродуктів на 19 тис. тонн (– 44,4 %), цементу в тарі – на 8,6 тис. тонн (– 67,2 %).

- транзиту – на 283 тис. тонн (+ 66,1 %) за рахунок збільшення переробки хімічних на 48,3 тис. тонн (+ 56,4 %), руди – на 210,8 тис. тонн (+ 196,3 %), міндобрив – на 10,8 тис. тонн (у 3,8 р.), нафтопродуктів 13,39 тис. тонн. Зменшився транзит чорних металів на 2,3 тис. тонн (– 7,1 %), вугілля – на 27,9 тис. тонн (– 14,8 %).

Ренійський морський торговельний порт – обсяг переробки вантажів становить 1,4 млн тонн, збільшився на 584,2 тис. тонн (+ 74,3 %):

Експорт – 60,9 тис. тонн (у 9 р.) збільшився на 54,2 тис. тонн.

Імпорт – 26,6 тис. тонн (+ 99,2 %) збільшився на 13,2 тис. тонн (нафтопродукти – на 8,5 тис. тонн (+ 114,0 %)).

Транзит – 1,3 млн тонн (+ 67,5 %) збільшився на 516,9 тис. тонн у тому числі: хімічних – на 26 тис. тонн (+ 167,3 %), зернових – на 495,2 тис. тонн (+ 134,8 %), карбаміду – на 24,1 тис. тонн (+ 29,9 %).

Морський порт Усть-Дунайськ – обсяг переробки вантажів становить 64,3 тис. тонн, що на 163,5 % вище 2020 року, у тому числі експорт (зернові) склав 60,3 тис. тонн (+ 183,1 %), імпорт (хімічні та мінеральні добрива у тарі) становить 3,8 тис. тонн (+ 22,6 %).

Проблеми:

- Заборгованість із виплати заробітної плати ДП «Ренійський МТП».
- Складна соціально-економічна ситуація ПрАТ «УДП».

Одеський район

Морегосподарський комплекс району представлений морськими торговельними портами: Одеським, Чорноморським, Південним, а також приватним морським рибним портом «Чорноморськ».

Обсяг переробки вантажів протягом 2021 року:

1. Морський торговельний порт «Південний» обсяг переробки вантажів – 53,5 млн тонн, зменшився на 8,2 млн тонн (– 13,3 %), у тому числі:

- експорт – 42,5 млн тонн (– 10,7 %) – зменшився на 5,1 млн тонн;
- імпорт – 6,3 млн тонн (– 12,8 %) – скоротився на 922,4 тис.тонн, у тому числі: вугілля на 1,1 млн тонн (– 27,7 %) (через цінові коливання на світових сировинних ринках), нафти на 181,9 тис. тонн, міндобри в на 20,6 тис. тонн (– 69,0 %), контейнерів на 102,2 тис. тонн (– 7,9 %);
- транзит – 4,6 млн тонн (–29,6 %) – зменшився на 1,9 млн тонн за рахунок скорочення транзиту нафтопродуктів на 1,8 тис.тонн (– 17,3 %), руди на 1,7 млн тонн (– 57,1 %), аміаку на 194,1 тис.тонн (– 7,8 %), контейнерів на 51,7 тис. тонн (– 22,0 %).

2. Морський торговельний порт «Чорноморськ» обсяг переробки вантажів – 25,6 млн тонн (+ 7,3 %) – збільшився на 1,7 млн тонн, у тому числі:

- експорт – 21 млн тонн (+ 8,1 %) – збільшився на 1,6 млн тонн через збільшення перевалки: будівельних – на 277,4 тис. тонн (у 4,4 р.), чорних металів – на 248,5 тис. тонн (+ 36,4 %), зерна – на 1,2 млн тонн (+ 8,9 %), великовантажних автомобілів – на 308,4 тис. тонн (+ 36,9 %);
- імпорт – 3,7 млн тонн (+ 13,3 %) – збільшився на 434,7 тис. тонн;
- транзит – 871,6 тис. тонн – зменшився на 207,3 тис. тонн (– 19,2 %) через скорочення обсягів транзиту руди на 80,2 тис. тонн (– 35,6 %).

3. Одеський морський торговельний порт – обсяг переробки вантажів 22,6 млн тонн, зменшився на 804,7 тис. тонн (– 3,4 %), у тому числі:

- експорт – 15,3 млн тонн (– 9,3 %) – зменшився на 1,6 млн тонн;
- імпорт – 6,1 млн тонн – збільшився на 904,1 тис.тонн (+17,4);
- транзит – 1 млн тонн – зменшився на 94,1 тис.тонн (– 8,3 %).

На сьогоднішній день існують такі проблемні питання, а саме:

– Заборгованість із виплати заробітної плати ДП «Науково-дослідний проектно-конструкторський інститут морського флоту України з дослідним виробництвом».

– Складна фінансово-економічна ситуація ДП «Одеський МТП» та ДП «МТП Чорноморськ».

Інформація щодо забезпечення перевезень пасажирів автомобільним транспортом на території Одеського району

Перевезення пасажирів на території Одеського району здійснюється на 85 приміських автобусних маршрутах загального користування, на яких задіяно 378 транспортних засобів. Перевезення забезпечують 13 автомобільних перевізників, що зареєстровані в Одеському районі, найбільшими з яких є: ПАТ «Чорноморська транспортна компанія», ПП «Діамант», ПП «Яна», ТДВ «Третій автобусний парк», ТОВ «Автотранс – Україна», ТОВ «Овідіопольавтотранс», ТОВ «Північ Транс», ТОВ «Турист».

Також через територію Одеського району проходять 234 міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутів загального користування, на яких задіяно 412 автобусів.

Подільський район

Забезпечення перевезень пасажирів автомобільним транспортом

Перевезення пасажирів на території Подільського району здійснюється на 65 приміських автобусних маршрутах загального користування, на яких задіяно 65 транспортних засобів. Перевезення забезпечують 20 автомобільних перевізників, найбільшими з яких є: ТДВ «Пасавтотранссервіс», ФОП Олійник А.С., ТОВ «Саврань-Експрес», ПП «Люкс-СМС».

Також через територію Подільського району проходять 54 міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутів загального користування, на яких задіяно 62 автобуси.

Залізничний транспорт

Необхідність реалізації наступного проєкту у 2022 році:

- Ремонт залізничного переїзду та шляхопроводу на автомобільній дорозі загального користування державного значення Т-16-22 Кодима – Слобідка – Подільськ, км 51+000.

Роздільнянський район

Забезпечення перевезень пасажирів автомобільним транспортом

Перевезення пасажирів на території Роздільнянського району здійснюється на 23 приміських автобусних маршрутах загального користування, на яких задіяно 24 транспортних засоби. Перевезення забезпечують 3 автомобільні перевізники, а саме: ТОВ «Роздільнатранссервіс», ПП «Тана», ПрАТ «Великомихайлівське, АТП 15141». Також через територію Роздільнянського району проходять 26 міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутів загального користування, на яких задіяно 39 автобусів.

Залізничний транспорт

Необхідність реалізації наступного проєкту у 2022 році:

- Реконструкція залізничної станції Роздільна – Сортувальна.

Капітальне будівництво

У 2021 році Одеській області передбачена субвенція з державного бюджету на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах з врахуванням залишків субвенції на початок 2021 року у сумі 1 157 081,7 тис. грн, касові видатки складають – 1 117 542,4 тис. грн. (96,6 % до плану).

Фактично відремонтовано доріг і вулиць – 68,87 км, або 97,2 % до плану.

Капітальний та поточний середній ремонт автомобільних доріг загального користування:

– О160708 Виноградівка – Котловина – Нагірне – Орлівка – /М-15/, на ділянці км 17+200 – км 22+480, Одеська область;

– С162405 Білолісся – Приморське – Російка, на ділянці км 25+500 – км 36+170, Одеська область;

– О161828 /М-15/ – Доброолександрівка – Великодолинське – /М-27/, на ділянці км 26+722 – км 27+245, Одеська область;

- С162203 Старосілля – Семисотка на ділянці км 0+000 – км 0+300, Одеська область;
- О161525 КПП «Федосіївка» – Подільськ – Ананьїв, км 41+772 – км 52+772, Одеська область;
- С161927 /Р-33/ – Новокрасне, км 1+195, Одеська область (ремонт мосту);
- С160701 Болград – Табаки – Залізничне, на ділянці км 0+000 – км 3+300, Одеська область;
- О162442 Татарбунари – Кам'янське – Т – 16 – 08, км 0+000 – км 10+000, Одеська область;
- О161930 Роздільна – Понятівка – Кошари – Знам'янка, км 8+400 – км 17+150, Одеська область;
- О161016 /М-15/ Суворове – Приозерне – Шевченкове /Т-16-28/ км 45+220 – км 54+295;
- С160507 КСП «Чорноморське» – Дачне – Холодна Балка, на ділянці км 3+395 – км 4+395;
- О161525 КПП «Федосіївка» – Подільськ – Ананьїв, км 52+772 – км 60+297, Одеська область;
- О161320 /Р-55/ – Доброслав – /обхід м. Одеси/, км 33+640 – км 34+120;
- З них, об'єкти, роботи на яких будуть продовжені у 2022 році:**
- С160701 Болград–Табаки–Залізничне, на ділянці км 0+000 – км 3+300, Одеська область;
- О162442 Татарбунари – Кам'янське – Т – 16 – 08, км 0+000 – км 10+000, Одеська область;
- О161930 Роздільна – Понятівка – Кошари – Знам'янка, км 8+400 – км 17+150, Одеська область;
- О161320 /Р-55/ Доброслав – /обхід м. Одеси/, км 33+640 – км 34+120;
- О161016 /М-15/ Суворове – Приозерне – Шевченкове /Т-16-28/ км 45+220 – км 54+295;
- вул. Кутузова від вул. Героїв Сталінграду до Кутузовського парку у м. Ізмаїлі;
- Об'єкти, на яких призупинені роботи через санкції РНБО:**
- О162337 Нове Тарутине – Надрічне – Весела Долина – Мирнопілля – Арциз км 25+110 – км 28+637, Одеська область.
- Об'єкти, роботи на яких виконані за рахунок інших джерел (місцеві запозичення, цільовий фонд «Дороги Одещини»):**
- О161321 Доброслав – Дмитрівка – Сичавка км 18+075 – км 25+294, Одеська область (роботи завершені);
- О161726 Миколаївка – Стрюкове – Шабельники – /М-05/ км 11+680 – км 16+680, Одеська область (роботи будуть продовжені в поточному році);
- О160203/О162340/ Острівне /М-15/ Старі Трояни – Дзинілор – Нова Покровка – Суворове з примиканням до вулиці Кутузова км 7+630 – км 15+000 (роботи будуть продовжені в поточному році);
- С161405/Р-33/ – станція Слобідка, км 7+700 - км 12+200 (роботи будуть продовжені в поточному році);

– Капітальний ремонт проїжджої частини та тротуарів по пр. Суворова від в'їзду в м. Ізмаїл до вул. Короленка у м. Ізмаїлі Одеської області (роботи завершені).

Капітальний ремонт вулиць комунальної власності:

– вул. Пристанційна, вул. Пушкінська, вул. М. Грушевського, пл. Шевченка, вул. Перемоги, м. Березівка, Одеської області;

– вул. Тімірязєва (від вул. Садова до вул. Танасчишина), м. Березівка Одеської області;

– вул. Бесарабська, м. Березівка Одеської області;

– вул. Карбишева, м. Березівка Одеської області;

– вул. Ведути, та від вул. Ведути до вул. Танасчишина, м. Березівка Одеської області;

– вул. Інтернаціональна, м. Березівка Одеської області;

– вул. Тімірязєва (від вул. Перемоги до вул. Горького), м. Березівка Одеської області;

– вул. Добровольського м. Березівка, Одеської області;

– вул. Гагаріна від вул. Болградської до виїзду із села в с. Василівка Болградського району Одеської області;

– Курорт «Грибівка» на ділянці від автомобільної дороги Т-16-47 до вул. Польова) в с. Грибівка Дальницької сільської ради Одеської області;

– вул. Шабської в м. Білгород-Дністровський, Одеська область;

– вул. Болградська (на ділянці від АЗС до вул. Крайня) в м. Рені Одеської області;

– вул. Крайня (на ділянці від вул. Болградська до вул. Інтернаціональна) в м. Рені Одеської області;

– вул. Інтернаціональна (на ділянці від вул. Крайня до вул. Анадольська) в м. Рені Одеської області;

– вул. Проїзна (на ділянці від вул. Анадольська до вул. Зелена) в м. Рені Одеської області;

– вул. Анадольська (на ділянці від вул. Інтернаціональна до вул. Проїзна) в м. Рені Одеської області;

– вул. Зелена (на ділянці від вул. Проїзна до вул. Східна) в м. Рені Одеської області;

– вул. Рибачька та частини вул. Східна (на ділянці від вул. Зелена до вул. 28 Червня) в м. Рені Одеської області;

– вул. 28 Червня в м. Рені Одеської області;

– вул. Перемоги у м. Кілія Одеської області;

– вул. Кутузова від вул. Героїв Сталінграду до Кутузовського парку у м. Ізмаїлі;

– вул. Дністровська (на ділянці від вул. Тиха до вул. Балканська) м. Рені;

– вул. Теплична у селі Великий Дальник, а саме: від Маяківської дороги до вулиці Зелена.

Роботи завершені на 14 об'єктах, а саме:

1. Будівництво школи на 250 учнів в с. Ставрове.
2. Капітальний ремонт Шевченківської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.
3. Реконструкція будівлі Одеської ЗОШ №33 I-III ступенів з розміщенням Центру дитячої та юнацької творчості, капітальним ремонтом елементів благоустрою зі стадіоном, м. Одеса.
4. Ремонт опорної загальноосвітньої школи №41 пл. Мічуріна, 9 в м. Одеса.
5. Будівництво комунального закладу дошкільної освіти (ясла-садок) по вул. Остапа Вишні, 25 Б, с. Усатове, Біляївського району.
6. Реставрація та реабілітація фасадів будівлі Одеського академічного українського музично-драматичного театру ім. В.С. Василька.
7. Реконструкція будівлі НВК «Балтська загальноосвітня школа I-III ступенів № 3 – колегіум».
8. Капітальний ремонт стадіону ДЮСШ в м. Білгород-Дністровський.
9. Будівництво спортивного комплексу Міжнародної академічної школи м. Одеса.
10. Реконструкція спортивного майданчику для міні-футболу (Спортивний майданчик для міні-футболу 42*22 м) за адресою: вул. Спортивна 1 В, смт Тарутине, Тарутинський район, Одеська область.
11. Капітальний ремонт будівлі та елементів благоустрою території ОДНЗ «Ясла – садок» № 217 за адресою: вул. Івана та Юрія Лип, 52, м. Одеса.
12. Капітальний ремонт КЗ «Одеська обласна школа вищої спортивної майстерності «Олімпієць», м. Одеса.
13. Капітальний ремонт приміщень Палацу спорту ім. М.Г. Миндру с. Кам'янка Ізмаїльського району Одеської області.
14. Додатковий об'єкт – Капітальний ремонт будівлі ЗОШ №31, розташованої за адресою: вул. Гастело, 90 А, м. Одеса.

Слід зазначити, що тривають будівельні роботи на 3 об'єктах, а саме:

1. Нове будівництво дитячого садку на 90 місць за адресою: вул. 40 річчя Перемоги, 53 А, смт Таїрове, Овідіопольського району, Одеської області.

Ступінь будівельної готовності – 67 %. Наразі тривають роботи з влаштування покрівлі, заповнюються отвори стін.

2. Будівництво ЗОШ II-III ступенів Авангардівського НВК.

Наразі тривають роботи, а саме:

- внутрішньо-оздоблювальні роботи;
- завершення благоустрою прилеглої території;
- облицювання плиткою коридорів, туалетів;
- завершення фасадних робіт;
- монтаж ліфта.

Ступінь будівельної готовності – 94 %.

3. Реконструкція Бородинського НВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад» – 08.09.2021 укладено договір з підрядною організацією, 09.09.2021 приступили до виконання робіт.

Наразі тривають роботи, а саме:

- монтаж вікон та дверних прийомів;
- підготовка до залиття колон та верхнього армопоясу;
- благоустрій прилеглої території.

Ступінь будівельної готовності – 65 %.

Завершені об'єкти, в тому числі під контролем Департаменту капітального будівництва та дорожнього господарства:

- Реконструкція незавершеного будівництва загальноосвітньої школи по вул. І. Франка, м. Ізмаїл під спортивну школу.
- Нове будівництво споруди флагштоку біля Центрального аеропорту м. Одеса.
- КНП «Арцизька центральна районна лікарня» Арцизької районної ради Одеської області.
- КНП «Березівська центральна районна лікарня» Березівської районної ради.
- КНП «Любашівська центральна районна лікарня» Любашівської районної ради.
- КНП «Міська клінічна лікарня № 1» Одеської міської ради.
- КНП «Міська клінічна лікарня № 10» Одеської міської ради.
- КНП «Міська клінічна лікарня № 11» Одеської міської ради.
- КНП «Одеська обласна клінічна лікарня» Одеської обласної ради.
- КНП «Подільська міська лікарня» Подільської міської ради.
- КНП «Чорноморська лікарня» Чорноморської міської ради.
- КНП «Ізмаїльська міська центральна лікарня» Ізмаїльської міської ради.
- КНП спільної власності територіальних громад Роздільнянського району «Роздільнянська центральна районна лікарня».
- КП «Балтська багатопрофільна лікарня» Балтської міської ради Одеської області.
- Амбулаторія Велико-Михайлівського центру загальної практики сімейної медицини по вул. Димитрова, 18 А с. Першотравневе, Великомихайлівський район (коригування-будівництво).
- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини по вул. Центральній, 1 Б, смт Захарівка, Роздільнянський район (будівництво).
- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Івана Франка, 95, с. Чорна, Подільський район (капітальний ремонт).
- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Мічуріна, 4 А, смт Петрівка, Березівський район (капітальний ремонт).
- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: пр. Шкільний, 9, с. Сербі, Подільський район (капітальний ремонт).
- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Центральна, 3 А, с. Старі Маяки, Березівський район (будівництво).
- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Чкалова, 47, с. Новоелізаветівка, Березівський район (капітальний ремонт).
- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Болградська 80 Д, с. Нові Трояни, Болградський район (будівництво).
- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Центральна, 1 В, с. Ряснопіль, Березівський район (будівництво).

- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Спортивна, 4, с. Молодіжне, Овідіопольського району (будівництво).
- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Чорноморська 1 А, с. Кароліно-Бугаз, Одеський район (будівництво).
- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Центральна, 1, с. Радісне, Березівський район (будівництво).
- Будівництво амбулаторії групової практики на (1-2) лікаря за адресою: вул. Б. Хмельницького, 153, с. Надлиманське, Одеський район.
- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Кочубинського, 73, с. Удобне, Білгород-Дністровський район (капітальний ремонт без втручання в несучі конструкції).
- Амбулаторія монопрактики Великомихайлівської ТГ, за адресою: пров. Больничний, 6, с. Гребеники.
- Амбулаторія сільської медицини за адресою: вул. Шкільна, 30 А, с. Нестоїта, Куяльницька сільська рада Подільський район.
- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Шкільна, 16, с. Кирнички, Ізмаїльський район.
- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Успенська, 9 Б, с. Болгарка, Роздільнянський район.
- Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Привокзальна, 28, с. Білине, Подільський район (реконструкція).
- Капітальний ремонт КЗ «Одеська обласна школа вищої спортивної майстерності «Олімпієць», просп. Шевченка, 31 А, м. Одеса.
- Реконструкція незавершеного будівництва загальноосвітньої школи під спортивну школу за адресою: вул. Івана Франка, м. Ізмаїл.
- Капітальний ремонт санвузлів Виноградненського закладу загальної середньої освіти Кубейської сільської ради Болградського району Одеської області за адресою: вул. Шкільна, 1 А, с. Виноградне (корпус старших класів).
- Капітальний ремонт внутрішнього туалету будівлі Деленського ЗЗСО І- III ступенів Арцизької міської ради (корпус № 1) для забезпечення належних санітарно-гігієнічних умов, розташованого за адресою: вул. Миру, 62 А, с. Делень, Болградського району, Одеської області.
- Капітальний ремонт санвузлів Гвоздавського навчально-виховного комплексу «Заклад загальної середньої освіти І-III ступенів – заклад дошкільної освіти» Зеленогірської селищної ради за адресою: вул. Свято-Михайлівська, 6, с. Гвоздавка Друга, (корпус старших класів).
- Капітальний ремонт санвузлів Болградського закладу загальної середньої освіти № 3 Болградської міської ради Одеської області за адресою: вул. Ямбольська, 13, м. Болград, (корпус старших класів).
- Капітальний ремонт туалету будівлі Ренійського закладу загальної середньої освіти № 1 Ренійської міської ради за адресою: вул. Соборна, 46, м. Рені, Ізмаїльський район.
- Капітальний ремонт санвузлів Олександрівського закладу загальної середньої освіти – заклад дошкільної освіти Городненської сільської ради

Болградського району за адресою: с. Олександрівка, вул. Шкільна, 98 (корпус старших класів).

– Капітальний ремонт внутрішніх туалетів Матроського закладу загальної середньої освіти Саф'янівської сільської ради Ізмаїльського району за адресою: вул. Пушкіна, 26, с. Матроска, Ізмаїльський район.

– Капітальний ремонт та облаштування теплої вбиральні в Кілійському закладі загальної середньої освіти № 2 Кілійської міської ради за адресою: м. Кілія, Ізмаїльський район.

– Капітальний ремонт санвузлів опорного закладу Коноплянська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Коноплянської сільської ради за адресою: вул. 30 років Перемоги, 43, с. Конопляне, Березівський район.

– Капітальний ремонт санвузлів Павлівського закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Арцизької районної ради за адресою: вул. Суворова, 170, с. Павлівка, Болградський район.

– Капітальний ремонт санвузлів Ренійської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 4 Ренійської районної ради за адресою: вул. Кагульська, 31, м. Рені.

– Капітальний ремонт санвузлів Трудівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Кілійської районної ради за адресою: вул. Ушакова, 10, с. Трудове, Ізмаїльський район.

– Капітальний ремонт санвузлів Мирнопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Арцизької районної ради за адресою: вул. Шкільна, 1 А, с. Мирнопілля, Болградський район.

– Капітальний ремонт санвузлів філії опорного загальноосвітнього навчального закладу Петровірівський НВК «Загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад» – Новосвітівська загальноосвітня школа І, ІІ ступенів, за адресою: вул. Шкільна, 10, с. Новосвітівка, Березівський район.

– Капітальний ремонт санвузлів «Руськоіванівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Білгород-Дністровського району Одеської області», за адресою: вул. Шкільна, 19, с. Руськоіванівка, Білгород-Дністровський район.

– Капітальний ремонт санвузлів «Загальноосвітньої школи № 6 І-ІІІ ступенів міста Ізмаїл Одеської області», за адресою: вул. Шкільна, 74, м. Ізмаїл.

Об'єкти, які введені в експлуатацію:

✓ Школа на 250 учнів в с. Ставрове, Подільського району Одеської області (будівництво).

✓ Реконструкція незавершеного будівництва загальноосвітньої школи по вул. Івана Франка, м. Ізмаїл під спортивну школу.

✓ КНП «Арцизька центральна районна лікарня» Арцизької районної ради Болградського району.

✓ КНП «Березівська центральна районна лікарня» Березівської районної ради.

✓ КНП «Міська клінічна лікарня № 1» Одеської міської ради.

✓ КНП «Міська клінічна лікарня № 10» Одеської міської ради.

✓ КНП «Міська клінічна лікарня № 11» Одеської міської ради.

✓ КНП «Одеська обласна клінічна лікарня» Одеської обласної ради.

- ✓ КНП «Подільська міська лікарня» Подільської міської ради.
- ✓ КНП «Чорноморська лікарня» Чорноморської міської ради.
- ✓ КНП «Ізмаїльська міська центральна лікарня» Ізмаїльської міської ради.
- ✓ КНП «Роздільнянська центральна районна лікарня» спільної власності територіальних громад Роздільнянського району.
- ✓ КП «Балтська багатопрофільна лікарня» Балтської міської ради.
- ✓ Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Центральна, 1, смт Радісне, Березівський район (будівництво).
- ✓ Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Маяцька дорога, 16, смт Хлібодарське, Одеський район.
- ✓ Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Центральна, 1, с. Нерубайське, Одеський район.
- ✓ Амбулаторія монопрактики Великомихайлівської ТГ, за адресою: пров. Больничний, 6, с. Гребеники.
- ✓ Амбулаторія сільської медицини Куяльницької сільської ради за адресою: вул. Шкільна, 30 А, с. Нестоїта, Подільський район.
- ✓ Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Шкільна, 16, с. Кирнички, Ізмаїльський район.
- ✓ Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Успенська, 9 Б, с. Болгарка, Роздільнянський район.
- ✓ Амбулаторія загальної практики сімейної медицини за адресою: вул. Привокзальна, 28, с. Білине, Подільський район (реконструкція).

Екологія та природні ресурси Одещини

Земельні ресурси

Одеська область – це переважно аграрний регіон, тому її головне природне багатство – земельні ресурси, що представлені здебільшого чорноземними ґрунтами з високою природною родючістю. Клімат краю, особливо в південній частині області, посушливий. Тому тут зрошуються майже 11,4 % оброблюваних земель. Ґрунти області різноманітні. Розміщення їх має яскраво виражений зональний характер. Північну лісостепову частину Одеської території покривають опідзолені чорноземи та їх реградовані різновиди. В багатьох місцях зустрічаються сірі лісові ґрунти. У степовій зоні характерні малогумусні чорноземи, які простягаються на південь до лінії Болград – Тарутине – Роздільна – Березівка. На південь від цієї лінії поширені чорноземи південні й темно-каштанові слабосолонцюваті ґрунти. На приморських косах і пересипах формуються дерново-піщані ґрунти, в дельтах річок Дунай та Дністер – дерново-глеєві, мулово-глеєві та торфово-глеєві ґрунти.

Лісові ресурси та рослинний світ

Область лежить у двох природних зонах: лісостепу і степу. Переважна більшість території області розташована у степовій зоні, лише на північному заході – у лісостеповій. Одеська область є малолісною та лісодефіцитною. Природна рослинність більшої частини області – степова. Значне місце у флорі області належить водній рослинності. Вона представлена некоріненими вільно плаваючими, вкоріненими зануреними, вкоріненими з плаваючими листками та повітряно-водними формами. Північна частина області розташована в лісостеповій зоні України. Тут зустрічаються лісові ландшафти. Лісом зайнято не більше як 6,2 % території. Найпоширенішими видами дерев є дуб, липа, клен, ясен, акація, вишня, черешня, верба, сосна та інші. До Переліку видів тварин і рослин, які підлягають особливій охороні на території Одеської області включено 292 види рослин, з яких 156 входять до Червоної книги України та 543 видів тварин, які входять до Червоної книги України.

Загальна площа земель лісовий фонд що перебувають в постійному користуванні державних лісогосподарських підприємств **140 393 га**.

Водні ресурси області

Водні ресурси області складаються із запасів підземних та поверхневих вод. Запаси поверхневих вод на території області розподіляються нерівномірно. Північна та центральна частини території характеризуються обмеженими запасами води, а південь та захід, які тяжіють до річок Дністер та Дунай, мають великий запас води. Питне водопостачання області майже на 80 % забезпечується за рахунок поверхневих джерел, тому якість води у поверхневих водних об'єктах є вирішальним чинником санітарного та епідемічного благополуччя населення. Одеський водопровід одержує воду з поверхневих джерел ріки Дністер, Кілійський та Вилковський – із ріки Дунай, Болградський – із озера Ялпуг. Всі інші населені пункти користуються водою з підземних джерел.

На території Одеської області розташовано **5732** артезіанські свредловини та **195** шахтних колодязів. Однак забезпеченість підземними водами якісною питною водою в цілому по області становить близько 30 %. В заплавах Дунаю та Дністра розташовані 5 великих прісноводних озер (водосховищ): Кагул, Ялпуг, Катлабух, Китай та озеро Саф'яни. В межах області розміщені 15 лиманів, що займають пониззя.

Фауна Одеської області

Фауна області різноманітна і представлена 1500 видами безхребетних та 521 видом хребетних тварин. Серед лісової фауни найчисельнішими є зайці-русаки, а серед степової — хом'як, ховрашок, тушканчик. Водяться також лосі, косулі, дикі кабани і кози, лисиці, борсуки, куниці, видри, єнотоподібні собаки та багато видів лісових птахів. На незамерзаючих ділянках Південного Бугу зимують лебеді, дикі гуси та качки, крячок річковий. Найчисельнішою та найважливішою як в природоохоронному, так і екологічному плані групою хребетних тварин області є птахи. Зареєстровано більше 320 видів птахів, серед них зустрічаються рідкісні види, як великий та малий баклани, ковпиця (косар),

сіра, руда, мала та велика білі чаплі, квак, крячки річковий та рябодзьобий, пелікан рожевий та кучерявий, орлан-білохвіст та інші. Серед земноводних найбільш чисельними є озерна та їстівна жаби, звичайна квакша та дунайський тритон, а серед плазунів – болотна черепаха, звичайний вуж, прудка ящірка. У Чорному морі розповсюджені популяції дельфінів (афаліна, білобокий, азовка). Із навколоводних звірів – мешканці прісних водойм: інтродуковані ондатра та енотоподібний собака, а також рідкісні «червонокнижні» – горностаї, річкова видра, європейська норка. В плавнях зрідка зустрічається кіт лісовий. Іхтіофауна річок різноманітна. В річках і озерах водяться лящ, судак, сом, щука, сазан, окунь та інші види риб. А також, розводять товстолобика, білого амура, сазана. В акваторії Дунаю зустрічаються види риб, занесені до Європейського червоного списку: шип, атлантичний осетер, чорноморський та дунайський лосось, умбра, чіп великий та малий, стерлядь, вирезуб, пічкур дунайський довговусий, шемая дунайська, йорж смугастий, білуга (найбільша серед риб, що мешкають у прісних водах) і інші. З промислових видів найціннішим є дунайський оселедець.

Природно-заповідний фонд

Особливості географічного розташування Одеської області зумовили унікальну різноманітність її природних комплексів і систем – від лісових, лісостепових і степових до водно-болотних і приморських, які й представлені в системі природно-заповідного фонду. Станом на 1 січня 2022 року природно-заповідний фонд Одеської області (далі – ПЗФ) має в своєму складі **127** територій серед яких 18 об'єктів загальнодержавного значення і 109 об'єктів місцевого значення, загальна площа яких становить **154 686,2 га**. Відношення площі природно-заповідного фонду до площі Одеської області становить 4,6 %.

За категоріями об'єкти природно-заповідного фонду Одеської області представлені наступним чином:

- ✚ 1 Біосферний заповідник (Дунайський біосферний заповідник);
- ✚ 2 Національні природні парки (Нижньодністровський, «Тузловські лимани»);
- ✚ 1 зоопарк;
- ✚ 1 ботанічний сад;
- ✚ 2 регіональних ландшафтних парки («Ізмаїльські острови», «Тилігульський»);
- ✚ 42 заказника;
- ✚ 25 парків – пам'яток садово-паркового мистецтва;
- ✚ 49 пам'яток природи;
- ✚ 4 заповідних урочища.

Частка природно-заповідних територій і об'єктів у районах Одеської області нерівномірна. Найбільша площа заповідання території в Бессарабії (за рахунок Дунайського біосферного заповідника) і на півночі (за рахунок ландшафтного заказника загальнодержавного значення «Савранський ліс»). На територіях та об'єктах природно-заповідного фонду охороняються більше **194 видів** представників рослинного і **382 види** тваринного світів, які є рідкісними та знаходяться під загрозою зникнення.

У північних районах заповідні території представляють переважно дубово-ясеневі і соснові ділянки лісу, паркові насадження колишніх панських маєтків, де ще збереглися історико-культурні об'єкти (дендропарк «Гетьманівський» у смт Гетьманівка, Кардамичівський парк). У центральній, східній і західній частинах області окрім лісових насаджень у природно-заповідному фонді зберігаються ділянки типчаково-ковилово-різнотравного степу, притаманного даній місцевості в минулому. На півдні – це гирлові ділянки найбільших рік України Дунаю і Дністра з їх своєрідним ландшафтом і унікальною острівною системою та мережа причорноморських лиманів (Тилігульський лиман, Тузловська група лиманів (Шагани – Алібей – Бурнас), водосховище Сасик, придунайські озера Кугурлуй і Картал). Ці території включені до світової мережі водно-болотних угідь міжнародного значення, первісні природні комплекси яких зберігаються в Дунайському біосферному заповіднику, Нижньодністровському національному природному парку, національному природному парку «Тузловські лимани», регіональних ландшафтних парках «Ізмаїльські острови» і «Тилігульський», заказнику місцевого значення «Лунг».

Збирання, перевезення, утилізації та захоронення побутових відходів

На даний час за сприянням обласної державної адміністрації в рамках проекту USAID «Муніципальна енергетична реформа в Україні» агентством США з міжнародного розвитку «International Resources Group» проведена робота із розробки Регіональної програми поводження з твердими побутовими відходами в Одеській області на період 2018 – 2022 років. Відповідальним виконавцем цієї програми передбачено Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності Одеської обласної державної адміністрації.

Метою програми є створення умов, що сприятимуть забезпеченню повного збирання, перевезення, утилізації та захоронення побутових відходів і обмеження їх шкідливого впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я людини, а також розширення і модернізація діючих потужностей із збирання, перероблення та утилізації твердих побутових відходів, створення ефективної системи управління у сфері поводження з відходами. Зазначена програма розроблена відповідно до вимог Європейського Союзу та міжнародних конвенцій та враховує всі особливості інфраструктури нашого регіону та необхідність екологічно безпечного поводження з твердими побутовими відходами.

Розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 22.08.2019 № 1023/А-2019 затверджено регіональний план управління відходами до 2030 року.

Регіональний план управління відходами передбачає запровадження нових технологій та форм організації поводження з відходами, зокрема з твердими побутовими відходами, будівництво об'єктів приймання, переробки та утилізації твердих побутових відходів, будівництво сміттесортувальних станцій та сміттєпереробних заводів тощо.

Метою регіонального плану управління відходами є планомірне зменшення загального потоку відходів за рахунок переведення їх компонентів в стан вторинних ресурсів з досягненням рівня «нульових» відходів.

Пости моніторингу атмосферного повітря

На виконання підпункту 3 пункту 4 Постанови Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 827 «Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря» та розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 05.12.2019 № 1445/А-2019 «Про внесення змін до Положення про Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації» на Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації покладено виконання функції органу управління атмосферним повітрям на території Одеської області.

Департаментом встановлено два пости спостереження за станом атмосферного повітря у с. Нові Біляри Одеського району і смт Олександрівка м. Чорноморськ Одеської області. Установка постів дозволяє оцінити можливий вплив забруднення атмосферного повітря на стан здоров'я населення та здійснювати моніторинг за станом атмосферного повітря.

Організовано роботу щодо отримання даних спостереження за станом атмосферного повітря від двох постів у с. Нові Біляри Одеського району і смт Олександрівка м. Чорноморськ (<http://ecology.odessa.gov.ua>).

У подальшому планується розширення мережі постів спостереження за станом атмосферного повітря.

Документи довільного характеру

Протягом 2021 року Департаментом екології та природних ресурсів обласної державної адміністрації опрацьовано наступні документи, а саме:

- ❖ видано 18 дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах природно-заповідного фонду загальнодержавного значення;
- ❖ затверджено 7 лімітів на використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення;
- ❖ погоджено 7 дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення;
- ❖ підготовлено 17 висновків з оцінки впливу на довкілля;
- ❖ погоджено 49 проектів документів державного планування зі звітами про стратегічну екологічну оцінку;
- ❖ розглянуто та погоджено 10 документацій із землеустрою;
- ❖ погоджено переліки заходів з поліпшення санітарного стану лісів для 2-х територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- ❖ надано 176 дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами суб'єктам господарювання, об'єкти яких належать до другої та третьої групи;
- ❖ розглянуто та опрацьовано 873 заяви щодо реєстрації декларацій, які здійснюють операції у сфері поводження з відходами та 284 електронні декларації про відходи, які надійшли через електронну систему здійснення

дозвільних процедур у сфері поводження з відходами та розміщені на сайті Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України;

- ❖ розглянуто та опрацьовано 190 пакетів документів інвентаризації та паспортизації відходів;
- ❖ розглянуто та опрацьовано 101 паспорт місць видалення відходів;
- ❖ розглянуто та опрацьовано 47 реєстрових карток об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів;
- ❖ розглянуто та опрацьовано 45 поточних, індивідуальних нормативів використання питної води.

Агропромисловий комплекс Одеської області

Рослинництво

Минулий рік видався сприятливим для агротоваровиробників області. За даними Головного управління статистики індекс сільськогосподарської продукції у 2021 році зріс у порівнянні з аналогічним періодом минулого року і становив **190,1 %**, у тому числі в рослинництві він склав 210,2 %, тваринництві 92,8 %.

Протягом року господарствами всіх категорій зібрано **5 245,2 тис. тонн** зерна, при врожайності зернових культур 42,7 ц/га, в тому числі **2 731 тис. тонн** пшениці, при врожайності 40,5 ц/га, **1 560,2 тис. тонн** ячменю, при врожайності 42,0 ц/га, **300,8 тис. тонн** ріпаку, при врожайності 25,3 ц/га, **952,2 тис. тонн** соняшнику, при врожайності 23,5 ц/га, **331 тис. тонн** картоплі, при врожайності 125,5 ц/га, **234,8 тис. тонн** овочів, при врожайності 156,4 ц/га, **85,8 тис. тонн** плодів та ягід та **142 тис. тонн** винограду.

Область вперше в своїй історії пододала 5 млн. рубіж по валовому збору зернових та збрала майже 1,3 млн. тонн олійних культур, що є найкращим показником за всю її історію.

Валові збори картоплі та овочів практично забезпечують потреби населення в зазначених продуктах споживання.

Через несприятливі погодні умови на 16,4 % зменшилось виробництво винограду.

За оперативними даними посіяно 770,1 тис. га озимих на зерно, що становить 101,3 % від прогнозу, в тому числі 520 тис. га озимої пшениці (96,3 %) та 250 тис. га озимого ячменю (113,6 %). Крім того, посіяно 120 тис. га озимого ріпаку, що становить 100 % від прогнозу.

Агрометеорологічні умови для сівби і початкового розвитку озимих культур восени 2021 року склалися вкрай несприятливо. Переважна частина площ, відведених під посів була охоплена ґрунтовою посухою. П'ять районів: Одеський, Березівський, Ізмаїльський, Подільський та Роздільнянський вийшли на прогнозні показники площ посіву озимини. Господарства Болградського та Білгород-Дністровського району не досягли 6,2 тис. га та 2,4 тис. га озимих відповідно.

Господарства 3-х із 7-ми районів області справилися з прогнозними показниками посіву озимого ріпаку. При цьому в Болградському районі засіяно ріпаком тільки 63 % прогнозованих площ, в Одеському районі 75 %.

Тваринництво

За січень – грудень 2021 року в усіх категоріях господарств області зменшилось виробництво м'яса на 14,3 %, молока на 6,0 %, яєць на 22 % і вовни на 7,5 %.

Чисельність поголів'я великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств становить 134,8 тис. голів, що на 2,6 % менше, ніж торік, у т.ч. корів на 3,0 % і становить 83,0 тис. голів. Зменшилось поголів'я свиней на 7,5 % і становить 123,1 тис. голів, овець і кіз на 3,2 % і становить 260,5 тис. голів, поголів'я птиці становить 1 823,1 тис. голів, що на 17,5 % менше ніж торік.

В області реалізується інвестиційний проект по встановленню біогазової установки в ТОВ «Агропрайм Холдинг» у с. Каракурт Болградського району на свинокомплексі потужністю 24 тис. голів свиней в рік (вартість проекту – 27,0 млн грн).

Розрахунки з орендодавцями за оренду землі

За оперативною інформацією з власниками землі у 2021 році було укладено 256,6 тис. договорів оренди. Площа орендованих земель становила 996 818 га, їх загальна вартість – 30 189,6 млн грн, сума орендної плати – 1 884,8 млн грн або 6,2 % від вартості орендованої землі.

На 1 січня 2022 року фактично розрахунки з орендодавцями землі за 2021 рік проведені на суму – 2 010,1 млн грн, або 6,7 % від вартості орендованої землі. Виконання договірних зобов'язань становить 106,7 %.

Заробітна плата

За статистичними даними за 2021 рік середня заробітна плата штатних працівників в Україні в галузі «сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство» становила 12 287 грн, в Одеській області – 8 309 грн, що більше на 1 804,0 грн або 27,7 % до аналогічного періоду минулого року або 27,8 % до розміру мінімальної заробітної плати (6 500 грн.) та менше на 3 978,0 грн, або 32,4 % до відповідного показника по Україні.

На постійному контролі в Департаменті знаходиться питання погашення заборгованості із виплати заробітної плати працівникам агропромислового комплексу Одеської області.

Підприємствам – боржникам було направлено листи щодо недопущення утворення заборгованості із виплати заробітної плати, а у разі наявної заборгованості вжити заходів щодо термінового погашення.

За статистичними даними на 01.01.2022 року заборгованість із виплати заробітної плати по підприємствам – боржникам в галузі «Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство» становила 5 409,6 тис. грн, в порівнянні з минулим місяцем зменшилась на 3 683,2 тис. грн, зазначена заборгованість існує у ДП «Хлібна база №77» Державного агентства резерву України (1 232,2 тис. грн), ПАТ «Грона» (974,6 тис. грн) Болградського району, ТОВ «Т.Д.В. – Агрокопитал» (2 489,0 тис. грн) Ізмаїльського району, Державне підприємство «Сільськогосподарське підприємство державної кримінально-виконавчої служби України №111 (713,8 тис. грн) Березівського району.

За інформацією директора ДП «Дослідне господарство ім. М.І. Кутузова» Інституту водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук

України станом на 1 січня 2022 року заборгованість із виплати заробітної плати працівникам підприємства, яка існувала у підприємстві, погашена в повному обсязі.

На постійному контролі в Департаменті знаходяться питання підвищення середньої заробітної плати штатних працівників в галузі «сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство» та погашення заборгованості із виплати заробітної плати працівникам агропромислового комплексу Одеської області.

Харчова та переробна промисловість

За підсумками січня – листопада 2021 року індекс промислової продукції становив 108,3 %.

На підприємствах із виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів у січні – листопаді 2021 року проти січня – листопада 2020 року одержано приріст продукції у переробленні та консервуванні фруктів і овочів (20,6 %), виробництві інших харчових продуктів (13,4 %), переробленні та консервуванні риби, ракоподібних і моллюсків (9,6 %), у виробництві продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, крохмалів та крохмальних продуктів (6,1 %), хліба, хлібобулочних і борошняних виробів (1,7 %), м'яса та м'ясних продуктів (0,2%). При цьому скоротилося виробництво готових кормів для тварин – на 30,8 %, олії та тваринних жирів – на 22,0 %, напоїв – на 9,8 %, молочних продуктів – на 9,6 %.

На території Одеської області здійснюють виробничу діяльність 120 підприємств харчової промисловості, послуги із зберігання сільськогосподарської продукції надають 48 елеваторів загальною ємністю 4,5 млн тонн, крім цього 43 сільськогосподарські підприємства виробляють продукти харчування. В регіоні майже весь асортимент харчових продуктів виготовляється в кількості, яка відповідає визначеним нормам споживання. Всього на підприємствах переробної промисловості регіону працює майже 12,5 тис. чоловік, обсяги виробництва становлять 34 % від загального промислового виробництва.

До основних експортно-привабливих продуктів харчування, які вирощуються та виробляються на підприємствах області віднесено зернобобові культури, рослинні олії та виноградне вино. Країни до яких здійснюється експорт, в першу чергу, слід віднести Китай, Індію, країни Близького сходу, збільшується постачання до країн Європейського союзу.

Туризм

Рекреаційний природно-ресурсний потенціал

Територія області характеризується наступними природними лікувальними та курортно-рекреаційними ресурсами: мінеральні води (**17 джерел**), пелюди (лікувальні грязі) та ропа лиманів та озер, морське узбережжя, природні об'єкти і комплекси зі сприятливими для лікування, оздоровлення та медичної реабілітації кліматичними умовами. Довжина морських і лиманних узбережь Одеської області від гирла річки Дунай до Тилігульського лиману сягає **300 км**. Морські зони відпочинку Одеської області – одні з найпопулярніших.

До водних об'єктів області, які мають категорію лікувальних, відносяться, зокрема, такі відомі родовища пелоїдів лиманів **Сасик, Бурнас, Алібей, Шагани, Будацького, Тилігульського, Куяльницького і Хаджибейського**, а також родовища мінеральних вод (МВ) **Одеське, Куяльницьке, Чорноморське**.

На території області розташовані **22 рекреаційні зони** (до 25 лютого 2017 року дані населені пункти були віднесені до курортних Постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1996 року № 1576, яка втратила чинність): *м. Одеса, с. Затока, с. Сергіївка, с. Косівка, с. Курортне, с. Миколаївка, с. Попаздра, с. Приморське, с. Гвардійське, с. Ліски, с. Ванярка, с. Крижанівка, с. Нова Дофинівка, с. Сичавка, с. Грибівка, с. Дальник, с. Кароліно-Бугаз, с. Санжійка, с. Іллічівка, с. Лебедівка, с. Приморське (2), с. Тузли.*

6 березня 2019 року набрав чинності Закон України «Про оголошення природних територій Куяльницького лиману Одеської області курортом державного значення», яким **Куяльницький лиман оголошено курортом державного значення – «Куяльник»**.

У 2021 році розпочато заходи з оголошення Сичавки курортом місцевого значення, зокрема, проведено аналіз та оцінка курортно-рекреаційного потенціалу природної території села Сичавка Юженської міської територіальної громади Одеського району Одеської області. Підготовлено та направлено ДАРТ клопотання про оголошення природних територій с. Сичавка курортними. Робота в цьому напрямку триває.

В області розташовано **29 санаторно-курортних закладів**. ДП «Клінічний санаторій ім. Пирогова», підпорядкований ПрАТ «Укрпрофоздоровниця», є найбільшим санаторно-курортним закладом регіону, який щорічно приймає понад 10 тисяч осіб.

В структурі спеціалізованих закладів розміщення переважають бази відпочинку – 88 % від загальної кількості цих закладів. Найбільш дохідні заклади – санаторії і дитячі санаторії – становлять 19 % та 8 % відповідно, працює тільки один дитячий цілорічний центр; пансіонати з лікуванням, бальнеологічні лікарні, грязелікарні, бальнео-грязелікарні (включаючи дитячі) як і раніше відсутні. Також відсутні оздоровчі заклади 1-2 денного перебування.

30 вересня 2021 року спільно з ДУ «Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології МОЗ України» проведено науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Санаторно-курортне лікування та реабілітація: сучасні тенденції розвитку». У заході взяли участь керівники профільних департаментів / управлінь з питань розвитку туризму та курортів Миколаївської та Херсонської обласних державних адміністрацій. Під час круглого столу, який відбувся після конференції між учасниками обговорено дорожню карту розвитку курортно-рекреаційного потенціалу Причорномор'я в рамках Меморандуму про співробітництво у сфері розвитку туризму між Миколаївською, Херсонською та Одеською облдержадміністраціями.

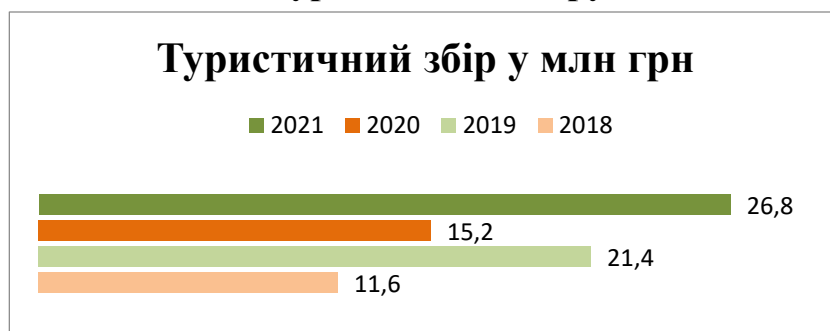
Статистичні дані

На сьогоднішній день немає універсальної формули, яка дозволяла б отримувати абсолютно точні дані про кількість туристів. Висновки про туристичний потік робляться, ґрунтуючись на інформації, яка надходить від Державної прикордонної служби України, власників засобів розміщення в Одеській області та транспортних компаній. Щорічно Одеську область відвідує більше 6 млн туристів. У 2020 році через поширення коронавірусної хвороби COVID-19 притік туристів до області зменшився до 4 млн туристів, але за минулий рік завдяки хвилі внутрішнього туризму кількість потоку туристів до Одеської області зросла у порівнянні з 2020 роком.

Згідно з даними ДПС в Одеській області основну масу зовнішніх туристів становили гості з Молдови, Румунії, Туреччини, Ізраїлю, Болгарії та Білорусії.

Туризм у світі становить 10 % ВВП. У нашій країні цей показник становить лише 1,5 % ВВП. Аналіз фінансово-економічних показників від туристичної діяльності в Одеській області показує позитивну динаміку надходжень доходів (діаграма 3). Надходження туристичного збору є суттєвим додатковим надходженням до місцевого бюджету. Надходження туристичного збору на Одещині за 2019 року становлять 21,4 млн грн, що на 84,5 % більше у порівнянні з показниками у 2018 році (11,6 млн грн). У 2020 році через поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19 та занепаду туристичної галузі туристичний збір становив 15,2 млн грн, що на 28,9 % менше ніж у 2019 році. У 2021 році завдяки хвилі внутрішнього туризму та потоку туристів до Одеської області надходження туристичного збору становило **26,8 млн грн** що на 76,3 % більше у порівнянні з показниками у 2020 році (15,2 млн грн). Одеська область у 2021 році увійшла в ТОП-5 областей України за надходженням від туристичного збору.

Діаграма 3. Показники туристичного збору за 2018 – 2021 роки

Цифровий розвиток туристичної сфери

З метою цифровізації туристичної сфери регіону було реалізовано наступні заходи:

1. Розроблено мобільний додаток для туристів «Odesa Region Guide» на мобільних платформах Android та IOS, що розташований за наступними посиланнями:

➤ в App Store:

<https://apps.apple.com/us/app/odesa-region-guide/id1478513748?l=ru&ls=1>

➤ в Google Play:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.odessa.tour>

2. Розроблено веб-сторінку, через яку туристичний бізнес області може запропонувати себе для розміщення у мобільному додатку «Odesa Region Guide»: <https://regionguide.od.ua/>;

3. Розроблено туристичні аудіогіди шести туристичних субрегіонів області (Білгород-Дністровського та Дунайського субрегіонів, Нижньодністровського басейну, Арцизького, Саратського, Татарбунарського районів, Лиманського та Березівського районів, а також північних територій Одещини (Савранщина, Кодимщина, Балтщина), які розміщено у мобільному додатку та на веб-сторінці додатку за посиланням <https://regionguide.od.ua/>;

4. Створено туристичний веб-сайт на базі мобільного додатку, посилання на який розташовано на веб-сторінці <https://regionguide.od.ua/> та перехід на який здійснюється при натисканні на активну кнопку «Веб-версія» мобільного додатку (посилання: <https://regionguide.od.ua/portal/>);

5. Проведено роботу із систематизації та наповнення інформацією про курортно-рекреаційний потенціал області Геопорталу містобудівного кадастру (посилання: http://gradportal.od.ua/?page_id=714).

Туристичний потенціал

Загалом на території області розташовані наступні заклади розміщення: колективні засоби розміщення – близько **1 200 одиниць**, з них: бази відпочинку та приватні апартаменти - 572, готелі та апарт-готелі – 540, хостели – 37, садиби сільського туризму – 32.

Функціонує **більше 46 туристичних маршрутів**. Найбільші туристичні потоки прямують по таких відомих маршрутах туристичної Одещини: Байдарки на Турунчуку; Бессарабська садиба «У Меланії»; Дністровська Амазонія; Ранчо дядюшки Бо; Таємне життя Сиверина Потоцького; Долина роз; «Як козаки за сілью ходили...»; «По хвилях Бессарабії»; Чумацькими шляхами; Шабо та Акерман; Етнопарк «Нью Васюки»; Фрумушика-Нова; Дунайська-дельта - 0 км, та до багатьох інших визначних місць.

Туристично-екскурсійний потенціал області також визначений численними пам'ятками різних часів з відомими історико-культурними заповідниками, пам'ятниками та музеями. Це відомі у світі Одеський національний академічний театр опери та балету, знамениті Потьомкінські сходи, місто Вилкове, фортеця XII - XV сторіч в місті Білгород-Дністровському, розкопки античних міст Тіри і Ніконії, пам'ятники культурної архітектури в містах Одесі, Ізмаїлі, Рені, Кілії та багато іншого. Біля 4 500 пам'яток культурної спадщини та 12 міст області занесені до Списку історичних населених місць України. Понад 100 об'єктів культурної спадщини мають статус пам'яток національного значення, що створили Одещині імідж одного із найбільш відомих і популярних, через свою самобутність, місць для відвідування туристами і відпочиваючими.

В області функціонує **5 туристично-інформаційних центрів:**

- 2 в м. Одесі (Odesa Tourism Center та VISIT Ukraine);
- 1 в смт Затоці (Туристичний інформаційний центр «Затока»);
- 1 у м. Вилкове (Інформаційно-туристичний центр Дунайського біосферного заповідника);
- 1 у м. Біляївці (Регіональний інформаційно-туристичний візит-центр «Дністер»).

16 вересня 2019 року Центром всесвітньої спадщини ЮНЕСКО офіційно підтверджено включення об'єкта «Тіра – Білгород (Аккерман) – на шляху від Чорного до Балтійського морів» до Попереднього списку ЮНЕСКО. У 2020 році в рамках проєкту регіонального розвитку «Створення та просування на вітчизняний і світовий туристичний ринок комплексного туристичного продукту міста Білгород-Дністровський Одеської області» підготовлено документи для внесення Білгород-Дністровської фортеці до Основного списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, що є одним із головних пунктів реалізації проєкту.

Взято участь з 21 по 24 серпня 2021 року у всеукраїнському фестивалі «Мандруй Україною» у м. Києві. Під час фестивалю презентовано туристичний потенціал Одеської області. Також виготовлено та поширено презентаційну продукцію з QR-посиланням на завантаження мобільного додатку, частину продукції передано в Туристичні інформаційні центри м. Києва для подальшого розповсюдження серед туристів.

У липні 2021 року спільно з Агенцією регіонального розвитку Одеської області проведено 1 промоційний тур для польських туроператорів Дорогою вина та смаку Української Бессарабії. Готується до проведення ще 1 промоційний тур для туроператорів з країн Скандинавії.

З метою популяризації та покращення обізнаності щодо туристичного потенціалу одеського регіону створено презентаційну брендovanу продукцію про туристичний потенціал Одеської області, яка буде розповсюджена на туристичних та інвестиційних заходах, а також серед дипломатичних осіб та інших почесних гостей області. Презентаційна брендovана продукція передбачає: подушка-підголівник з логотипом, брошура «Кухня одеського регіону», ручка кулькова (з логотипом), блокноти (з логотипом).

Висновки

Туристична галузь є стратегічним вектором розвитку області, яка має всі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього та іноземного туризму: особливості географічного розміщення, сприятливий клімат, найбільший морський порт України, курортно-рекреаційний комплекс, транспортна, фінансова та соціально-культурна інфраструктура.

Водночас, подальший розвиток туристичної галузі гальмується через:

- ✓ недосконалість законодавчої та нормативно-правової бази в галузі туризму;
- ✓ недостатній рівень розвитку туристичної інфраструктури;

✓ недостатню кількість засобів розміщення, насамперед готелів 3-4 та 5 зірок, які відповідають міжнародним стандартам та сертифікаційним вимогам;

✓ невідповідний стан багатьох об'єктів туристичного показу, історико-культурних пам'яток та музеїв стримує зростання туристичних відвідувань регіону та створення нових туристичних маршрутів;

✓ недостатню забезпеченість професійними кадрами в галузі туризму.

Стратегічним напрямком розвитку туристичної галузі Одеської області є перетворення її у конкурентоспроможну, високорентабельну, інтегровану у світовий ринок галузь, що зможе стати вагомим чинником прискорення соціально-економічного розвитку області, підвищення якості життя населення, гармонійного розвитку і консолідації суспільства, популяризації України у світі.

Основними стратегічними завданнями є:

- орієнтація транспортної інфраструктури на обслуговування туристичних потоків;
- підвищення якості та конкурентоспроможності туристичного продукту;
- раціональне використання рекреаційного та туристичного потенціалів регіону;
- розвиток регіональної інформаційної інфраструктури рекреаційних та туристичних послуг.

Зовнішньоекономічні зв'язки

Прямі іноземні інвестиції

За даними Національного банку України станом на **30 вересня 2021 року** загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, унесених в економіку Одеської області з початку інвестування склав **1 906,3 млн дол США**, що на **5,0 %** або **90,4 млн дол США** більше порівняно з показником на 31.12.2020.

У структурі прямих іноземних інвестицій інструменти участі у капіталі склали **1 210,5 млн дол США**, що на **8,4 %** більше порівняно з даними на 31.12.2020.

Частка акціонерного капіталу нерезидентів з країн ЄС у загальному обсязі прямих іноземних інвестицій становила 61,0 % (738,8 млн дол США).

До основних країн-інвесторів, на які припадає **81,0 % загального обсягу прямих інвестицій** (інструментів участі в капіталі) входять: Кіпр (30,1 %), Нідерланди (13,9 %), Сінгапур (12,2 %), Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії (7,8 %), Люксембург (6,4 %), Монако (5,3 %), Німеччина (5,3 %).

Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій прийшлися на: транспорт, складське господарство, поштову та кур'єрську діяльність (44,6 %); промисловість (30,7 %); операції з нерухомим майном (9,2 %); фінансову та страхову діяльність (4,6 %); оптову та роздрібну торгівлю; ремонт автотранспортних засобів (4,2 %).

Зовнішня торгівля товарами

У січні–листопаді 2021 року експорт товарів становив **1 520,8** млн дол США, імпорт – **2 108,3** млн дол США. Порівняно з січнем–листопадом 2020 року експорт збільшився на **22,9 %**, імпорт – на **11,7 %**. Негативне сальдо становило 587,5 млн дол США.

Зовнішньоторговельні операції проводилися із партнерами із **164** країн світу.

Основу товарної структури експорту області складала:

– продукти рослинного походження – 640,2 млн дол США (більше на 16,5 % проти січня – листопада 2020 року);

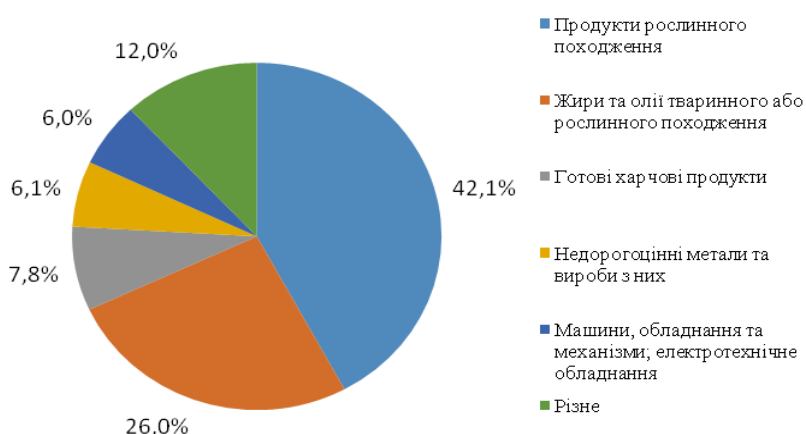
– жири та олії тваринного або рослинного походження 394,7 млн дол США (більше на 61,3 %);

– готові харчові продукти – 118,2 млн дол США (більше на 52,7 %);

– недорогоцінні метали та вироби з них – 92,5 млн дол США (більше на 80,4 %);

машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання – 91,1 млн дол США (менше на 2,4 %) (діаграма 4).

Діаграма 4. Товарна структура експорту

Серед країн–партнерів **більше всього експортували товари** до Китаю – 110,9 млн дол США (7,3 % від загального обсягу експорту), Нідерландів – 79,9 млн дол США (5,3 %), Туреччини – 79,7 млн дол США (5,2 %), Індії – 63,3 млн дол США (4,2 %).

Найбільше зростання експорту порівняно з відповідним періодом попереднього року відбулося до Японії (у 24,3 раз), В'єтнаму (у 9,5 раз), Оману (у 5,4 раз), Литви (у 2,3 раз), Греції (у 2,3 раз).

Ринок ЄС є найбільшим для експорту товарів регіональних виробників: **обсяг експорту товарів до країн ЄС за січень–листопад 2021 року становив 414,9 млн дол США (27,3 % від загального обсягу експорту товарів області), що на 43,3 % більше порівняно з січнем–листопадом 2020 року.**

Найсуттєвіші експортні поставки серед країн ЄС здійснювались до Нідерландів – 79,9 млн дол США, Італії – 40,9 млн дол США, Іспанії – 37,7 млн дол США, Болгарії – 37,5 млн дол США, Румунії –

36,6 млн дол США. Найбільше **імпортовано** товарів у січні–листопаді 2021 року з Китаю (19,0 %), Туреччини (13,1 %), Індонезії (8,3 %).

Імпорт товарів з **країн ЄС** становив **543,9 млн дол США** (25,8 % до загального імпорту товарів) та збільшився на 40,8 % проти відповідного періоду 2020 року.

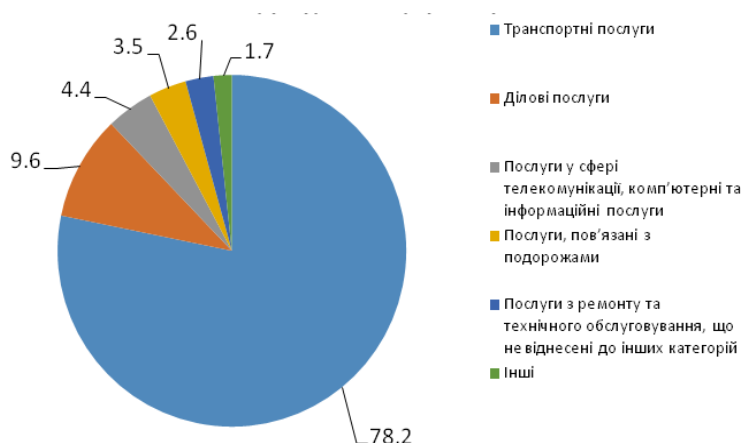
Зовнішня торгівля послугами

У січні–вересні 2021 року **експорт послуг** становив **663,7 млн дол США**, **імпорт – 335,3 млн дол США**. Порівняно із січнем – вереснем 2020 року експорт збільшився на 5,8 % (на 36,1 млн дол США), імпорт – на 53,6 % (на 117,0 млн дол США). Позитивне сальдо становило 328,4 млн дол США. Зовнішньоторговельні операції проводилися із партнерами із **158** країнами світу.

У січні–вересні 2021 року найбільші обсяги експорту послуг припадали на:

- транспортні послуги – 519,0 млн дол США (на 9,0 % більше проти січня – вересня 2020 року);
- ділові послуги – 63,8 млн дол США (на 16,4 % більше);
- послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги 29,4 млн дол США (на 63,4 % більше);
- послуги, пов'язані з подорожами – 23,4 млн дол США (на 10,0 % більше);
- послуги з ремонту та технічного обслуговування, що не віднесені до інших категорій – 17,3 млн дол США (на 20,1 % більше) (діаграма 5).

Діаграма 5. Структура експорту послуг

Серед країн – партнерів **найбільше експортувалися послуги** до Швейцарії – 90,8 млн дол США (13,7 %), ОАЕ – 85,7 млн дол США (12,9 %), Німеччини – 40,3 млн дол США (6,1 %), Кіпру – 38,1 млн дол США (5,7 %), Віргінських островів – 35,9 млн дол США (5,4 %).

Значно зросли обсяги експорту послуг порівняно з січнем – вереснем 2020 року до Іспанії (у 3,4 раза), Словаччини (у 2,6 раза), Італії (у 2,4 раза), ОАЄ (у 2,3 раза), Чехії (у 1,7 раза).

У січні – вересні 2021 року **обсяг експорту послуг до країн ЄС становив 213,1 млн дол США**, що на **13,0 % більше** порівняно з січнем – вереснем 2020 року (32,1 % від загального обсягу експорту послуг області).

Найсуттєвіші експортні поставки серед країн ЄС здійснювались до Німеччини – 40,3 млн дол США, Кіпру – 38,1 млн дол США, Данії – 18,4 млн дол США, Болгарії – 17,0 млн дол США, Естонії – 12,5 млн дол США.

Серед країн – партнерів найбільше імпортувались послуги з Китаю, Кіпру, Туреччини.

Обсяг імпорту послуг з країн ЄС у січні-вересні 2021 року становив 160,7 млн дол США (47,9 % у загальному обсязі імпорту послуг), що на 71,9 % більше порівняно з відповідним періодом 2020 року.

Заходи міжнародного характеру

За 2021 рік проведено більше 140 різноманітних заходів міжнародного та протокольного характеру, серед яких зустрічі з представниками дипломатичного корпусу, акредитованого в Україні та Одеській області, міжнародних організацій, іноземних установ і компаній, а також з офіційними делегаціями, що прибувають з-за кордону, групами та окремими іноземцями, а також забезпечено участь керівництва обласної державної адміністрації та Департаменту інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва та туризму обласної державної адміністрації у форумах, церемоніях вшанування, освітніх та культурних заходах проведених під патронатом іноземних партнерів. Зокрема:

- Зустрічі/заходи з представниками дипломатичного корпусу, акредитованого в Одесі – 20 (з керівниками дипломатичних установ в Одесі Болгарії, Туреччини, Румунії, Молдови, КНР, Польщі, Грузії, Греції, Норвегії, Латвії, Литви та інші, місіями EUBAM, регіональне представництво КМЄС, ОБСЄ).

- Зустрічі/заходи з представниками Посольств іноземних країн – 25 (США, Молдови, Узбекистану, Бельгії, Ізраїлю, Італії, Швейцарії, В'єтнаму, Латвії, Литви, Ірану, Таїланду, Естонії, Хорватії, Німеччини, Канади, Франції, Нідерландів та інші).

- Зустрічі/заходи з представниками міжнародних місій/організацій – 17 (НАТО, ЄС, ОБСЄ, Міжнародний Комітет Червоного Хреста, КМЄС, Єврорегіон «Нижній Дунай», Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк, Міжнародний фонд «Відродження» тощо).

- Зустрічі/заходи з представниками підприємницького та інвестиційного сектору – 31 (ТОВ «Маддокс Україна», Національний Конгрес промисловців і підприємців Республіки Молдова, фонд Freezeoil, ТПП Румунії, ТПП України в Австрійській Республіці, VAMED, AKSA Energy Company, Американська торгова палата в Україні, DOLSAR Mühendislik A.Ş., Semican Internationale inc., ГО «Союз промисловців і підприємців Туреччини та України», інвестиційний фонд KIRKENES FONDSFORVALTING, інвесторами з Туреччини, ОАЕ, Пакистану, Молдови, Саудівської Аравії та інші).

- Зустрічі/заходи з представниками державного сектору – 20 (Міністр закордонних справ Литовської Республіки, посадові особи від провінції Санта-Фе (Аргентинська Республіка), делегація сенаторів Румунії (члени Комісії з питань відносин румунів з відсутності), голова Рахункової Палати Республіки Молдова, заступник державного секретаря з питань міжнародної співпраці, транзиту, морських справ та зв'язку Міністерства транспорту Латвійської Республіки, делегація Підкарпатського воєводства Республіки Польща на чолі з віцемаршалом Підкарпатського воєводства, делегація Західнопоморського воєводства Республіки Польща на чолі з маршалом, Віце-президент, голова Федерального департаменту закордонних справ Швейцарської Конфедерації, Міністр сільського та лісового господарства Турецької Республіки).

Інші зустрічі/заходи (форуми, культурні та освітні заходи, церемонії підписання, вшанування тощо) – 30 (церемонія підписання Угоди про співробітництво між м. Чорноморськ (Україна) та м. Нінхай (Китайська Народна Республіка), презентація проєкту «Student Infoday» в рамках реалізації грантового проєкту SBC (Student Business Career), урочистості до Дня Незалежності Республіки Узбекистан, VI Міжнародний інвестиційний бізнес-форум «Odesa 5T Investment Promotion Forum & Odesa Region», тематична зустріч з кулінарної дипломатії та гастрономічного туризму від провідного експерта з кулінарної дипломатії, гастродипломатії, ад'юнкт-професора Американського університету Йоганни Мендельсон Форман, міжнародна конференція «Одеські дебати», церемонія вшанування пам'яті жертв загинувших під час спроби воєнного перевороту в Турецькій Республіці 15-16 липня 2016 року, конференція «Ефективна промисловість для обороноздатності», форум «Ефективне місцеве самоврядування як запорука демократичної та правової держави», VII Міжнародний інвестиційний форум «Invest Gagauzia – 360 Економіка можливостей», 13-ий Балтійський бізнес-форум «Енергія для розвитку», у місті Свіноуйсьце Західнопоморського воєводства Польщі тощо).

День Європи в Одеській області 2021

З метою утвердження в суспільстві свідомої підтримки членства України в Європейському Союзі було проведено різноманітні інформаційні, культурно-просвітницькі, виховні, науково-освітні та мистецькі заходи, присвячені відзначенню Дня Європи в Одеській області.

Організовано урочисту церемонію підняття Державного Прапора України, Прапора Одеської області та Прапора Європейського Союзу біля будівлі Одеської обласної державної адміністрації за участі заступника Міністра закордонних справ України В. Боднара, керівництва області, представників територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, дипломатичного корпусу, акредитованого в Одеській області, із залученням роти почесної варти Одеського гарнізону та військового оркестру. Також, урочисті церемонії підняття Державного Прапора України та Прапора Європейського Союзу відбулись в районах області, містах обласного значення та територіальних громадах.

Організовано освітню онлайн-лекцію «Європейська інтеграція України» за підтримки Регіонального відділення Дипломатичної академії України імені Геннадія Удовенка в м. Одеса.

Проведено показ французького кінофільму у Літньому театрі GORSAD спільно з Французьким культурним центром в м. Одесі (Alliance Francaise).

Організовано онлайн-лекцію-дискусію «Роль ЄС для України в контексті роботи Місії Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні (EUBAM) та Регіонального представництва Консультативної Місії Європейського Союзу в м. Одесі (EUAM)».

Євроатлантична інтеграція НАТО

Одеською обласною державною адміністрацією надано сприяння у підготовці до проведення командно-штабних навчань Україна-НАТО з безпеки критичної інфраструктури Чорноморського регіону «Непорушна стійкість – 2020» (ТТХ) (13.09.2021 – 17.09.2021).

17.09.2021 – організовано зустріч голови Одеської обласної державної адміністрації Сергія Гриневецького з помічником Генерального секретаря НАТО з питань нових викликів безпеці Девідом ван Вілом.

26.10.2021 – забезпечено проведення засідання Міжпарламентської Ради Україна-НАТО за участю представників Одеської області Сергія Гриневецького, українських та іноземних високопосадовців.

Міжрегіональне співробітництво

12.07.2021 – підписано Угоду про співробітництво між Одеською обласною державною адміністрацією (Україна) та Урядом провінції Цзянсі (Китайська Народна Республіка) та Угода між Одеською обласною державною адміністрацією (Україна) та Урядом провінції Цзянсі (Китайська Народна Республіка) про встановлення двосторонніх відносин.

Також, опрацьовано підписання:

- Угоди про співробітництво між Одеською обласною державною адміністрацією (Україна) та Урядом провінції Санта-Фе (Аргентинська Республіка).

- Угоди про співробітництво між Одеською обласною державною адміністрацією України та Адміністрацією Бухарської області Республіки Узбекистан.

- Меморандуму про взаєморозуміння між Одеською обласною державною адміністрацією (Україна) та Урядом провінції Хайнань (Китайська Народна Республіка) та Угоди між Одеською обласною державною адміністрацією (Україна) та Урядом провінції Хайнань (Китайська Народна Республіка) про встановлення двосторонніх відносин.

Міжнародна технічна допомога

В області реалізуються 20 проєктів міжнародної технічної допомоги на загальну суму понад 8 млн євро.

Проєкти реалізуються в рамках наступних програм Спільна операційна програма «Басейн Чорного моря» на 2014 – 2020 роки – 9 проєктів, Спільна операційна програма «Україна – Румунія» на 2014 – 2020 роки – 7 проєктів, програма Державного Департаменту США – 1 проєкт, програма Швейцарської

агенції з розвитку та співробітництва Федерального департаменту закордонних справ Швейцарії – 1 проєкт, програма Міністерства закордонних справ Канади – 1, інші програми Європейського Союзу – 1.

Протягом 2021 року взято участь в низці засідань української сторони, організованих Секретаріатом Кабінету Міністрів України щодо підготовки до нових програмних періодів Спільних операційних програм.

Очікується початок роботи нового програмного періоду на 2020 – 2027 роки в рамках програм «Україна – Румунія» та «Басейн Чорного Моря».

Всесвітня виставка «Експо - 2030»

Проведення «Експо – 2030» в Україні, зокрема в Одеській області – це флагманський проєкт, що сприятиме створенню цілісної ефективної системи співробітництва з державами та регіонами світу, міжнародними структурами, відкриттю нових перспектив для послідовного налагодження партнерських відносин, підвищенню репутації України, збільшенню туристичної привабливості та розвитку інфраструктури.

Одеською обласною державною адміністрацією спільно з установою «Агенція регіонального розвитку Одеської області», партнерами та представниками Офісу Президента України, Кабінету Міністрів України зроблені такі кроки, що наближають регіон до проведення «Експо – 2030», зокрема:

- підготовлено презентацію проєкту «Експо – 2030», в тому числі відео презентацію;

- підготовлено та направлено лист Прем'єр-Міністру України щодо підтримки проведення «Експо – 2030» та з проханням підписати заявку для участі в конкурсному відборі для проведення Всесвітньої виставки;

- Кабінетом Міністрів України видано розпорядження від 06.10.2021 № 1223-р «Про подання заявки Міжнародному бюро виставок на участь України у відборі країни – кандидата на проведення Всесвітньої виставки «Експо — 2030» в Україні (м. Одесі)»;

- 15.10.2021 делегація України, на чолі з Надзвичайним і Повноважним Послом України у Французькій Республіці Вадимом Омельченком та за участі представників Одеської обласної державної адміністрації, передала генеральному секретарю Міжнародного бюро виставок Димитру Керкетзесу лист-заявку на участь у відборі країни-кандидата на проведення в м. Одесі Всесвітньої виставки «Експо – 2030»;

- 21.10.2021 Міжнародне бюро виставок підтвердило отримання внеску для участі у відборі країни – кандидата на проведення Всесвітньої виставки «Експо – 2030»;

- 14.12.2021 делегація від України виступила з презентацією під час засідання 169-ої Генеральної асамблеї Міжнародного Бюро Виставок у Парижі, підготовка до якої відбувалась за безпосередньої участі Одеської обласної державної адміністрації;

- Одеською обласною державною адміністрацією погоджено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення Координаційного

комітету з підготовки та забезпечення участі України у відборі країни – кандидата на проведення Всесвітньої виставки «Експо – 2030» в Україні (м. Одесі)»;

- спільно з Офісом Президента України та Кабінетом Міністрів України продовжується робота щодо підготовки проєкту проведення «Експо – 2030», а також презентації у Міжнародному Виставковому Бюро, що відбудеться в 2022 році.

Фінанси та банківська система

За 2021 рік до **зведеного бюджету** області надійшло **107 981,3 млн грн**, виконання плану 104,1 % (+ 4 260,4 млн грн), темп росту до 2020 року склав 143,1 % або зростання на 32 523,9 млн грн, у тому числі:

✓ до **державного бюджету** надійшло **85 637,6 млн грн**, виконання плану 104,1 % (+ 3 337,4 млн грн), темп росту 152,1 % або зростання на 29 352,6 млн грн;

✓ до **місцевих бюджетів** надійшло **22 343,8 млн грн**, виконання плану 104,3 % (+ 923,0 млн грн), темп росту 116,5 % або зростання на 3 171,3 млн грн, у т.ч:

- **загальний фонд** – **21 104,6 млн грн**, виконання 103,3 % (+ 678,9 млн грн);

- **спеціальний фонд** – **1 239,1 млн грн**, виконання 124,5 % або (+ 244,1 млн грн).

Одними з основних бюджетоутворюючих податків місцевих бюджетів є податок на доходи фізичних осіб, який складає 58,2 % місцевих бюджетів, та плата за землю – 14,4 %, які за 2021 рік склали:

- **ПДФО** – **12 289,2 млн грн**, виконання плану 102,3 % (+ 276,4 млн грн), темп росту 120,2 % або зростання на 2 066,6 млн грн;

- **плата за землю** – **3 045,2 млн грн**, виконання плану 102,0 % (+ 59,8 млн грн), темп росту 110,1 % або зростання на 278,9 млн грн.

Видатки місцевих бюджетів по області за 2021 рік складають **32,3 млрд грн** (річний план – 35,1 млрд грн, виконання 92,0 %). Довідково: за 2020 рік – 28,4 млрд грн, за 2019 рік – 33,8 млрд грн, за 2018 рік – 32,3 млрд грн.

- **загальний фонд** – **23,3 млрд грн** (річний план – 24,6 млрд грн, виконання 94,8 %);

- **спеціальний фонд** – **9,0 млрд грн** (річний план – 10,5 млрд грн, виконання 85,5 %).

На захищені статті видатків направлено **1,7 млрд грн** або 53,6 %, у тому числі: на заробітну плату – 14 821,7 млн грн, енергоносії – 989,5 млн грн, медикаменти та харчування – 700,0 млн грн, соціальне забезпечення – 787,8 млн грн. Захищені видатки виплачені в повному обсязі, заборгованість відсутня.

Обсяг **капітальних видатків** за 2021 рік – **7,13 млрд грн**. Довідково: за 2020 рік – 6,7 млрд грн, за 2019 рік – 7,1 млрд грн, за 2018 рік – 5,9 млрд грн.

Із передбачених на 2021 рік **субвенцій з державного бюджету** на суму **10 653,9 млн грн** надійшло фінансування в обсязі **10 578,4 млн грн** або 99,3 % річного обсягу.

Додаткова дотація на фінансування переданих видатків на утримання закладів освіти та охорони здоров'я надійшла в обсязі **341,5 млн грн** (100 % річного обсягу).

Станом на 01 грудня 2021 року дебіторська заборгованість бюджетних установ, які фінансуються з місцевих бюджетів області по загальному фонду, зменшилась з початку року на 3 634,0 тис. грн та становить 10 530,6 тис. грн:

– по соціальному забезпеченню населення – 3 876,4 тис. грн. (м. Одеса – 3 718,2 тис. грн, Чорноморська міська громада – 121,6 тис. грн, Визирська територіальна громада – 36,6 тис. грн).

- за придбання предметів постачання і матеріалів та оплати послуг з початку року збільшилась на 2 575,8 тис. грн та становить 3 538,5 тис. грн.

За звітний період заборгованість за Фондом соціального страхування за проведені розрахунки по листках з тимчасової втрати працездатності складає 7,6 тис. грн.

Кредиторська заборгованість бюджетних установ області по загальному фонду зменшилась з початку року на 4 301,4 тис. грн та становить 53 935,1 тис. грн, у т.ч. прострочена – 18 620,5 тис. грн.

Станом на 01.12.2021 кредиторська заборгованість по заробітній платі з нарахуваннями складає 0,8 тис. грн. Дана заборгованість утворилась по Ізмаїльській міській територіальній громаді по КЕКВ 2111 – 826,94 грн заборгованість з утримання із заробітної плати працівника боргу згідно виконавчого листа.

Найбільшу частку у структурі за напрямками видатків становить кредиторська заборгованість по використанню товарів та послуг, які фінансуються з державного та місцевих бюджетів – 47 994,2 тис. грн або 89,0 % загального обсягу заборгованості, що на 2 796,2 тис. грн менше ніж на початок року.

Для усунення проблем виконання місцевих бюджетів Департаментом фінансів систематично проводяться семінари, консультації, наради, виїзні тематичні навчання, рекомендацій по підбору кадрів.

Результати роботи управління з питань праці Головного управління Держпраці в Одеській області з проведення контрольно-перевірочних заходів з метою легалізації зайнятості максимальної кількості населення регулярно розглядається на апаратних нарадах Одеської обласної державної адміністрації.

Питання щодо легалізації виплати заробітної плати та зайнятості населення постійно перебуває на контролі обласної державної адміністрації.

Соціальна сфера Охорона здоров'я

Характеристика демографічної ситуації

Вікова піраміда населення Одещини характеризується як регресивна. Основними ознаками цього є: неухильна невисока частка дитячого населення у віці 0-17 років, хоча за останній рік питома вага дітей повільно почала збільшуватися, а саме з **19,74 % до 19,81 %**, та продовження зростання частки населення у віці старше працездатного віку (протягом 2020 року з **25,5 % до 25,7 %** від загальної чисельності жителів області при середньому по країні біля 22,3 %); питома вага працездатних осіб віком 18 – 59 років, скоріше за рахунок міграційних процесів, зменшилась до рівня **55,1 % проти 56,1 %** у 2016-ому; частка пенсіонерів щороку продовжує перевищувати частку дитячого населення.

На 01.01.2021 чисельність жіночого населення регіону зменшилась і становила **1 251,4 проти 1 253,9** тис. жінок рік тому, з них у фертильному віці – **558,5 тис. проти 560,9 тис.** у попередньому. Взагалі за 5 минулих років частка жінок дітородного віку підвищилась з 46,0 % до 46,2 %, але надалі зменшилась до 45,3 % та в звітному – **вже до 44,9 %**.

Взагалі демографічна ситуація в регіоні не стабільна з тенденцією до погіршення. Надалі надано попередні показники за даними міст та районів області по причині відсутності річних даних природного руху від Головного управління статистики в Одеській області.

Станом на 01.01.2022 в області народилося живими 19 223 дитини, що менше ніж за аналогічний період минулого року (20641). Загальний показник народжуваності по області склав 8,2 випадків на 1000 населення та поступився показнику аналогічного періоду попереднього року (8,7 ‰). Серед інших демографічних показників, слід визначити, що рівень загальної смертності за 2020 рік складав 14,1 на 1000 населення, протягом звітного періоду 2021 року показник нараховує **14,6 ‰** за 2021 рік показник становить 14,77 на 1000 населення.

Показник малюкової смертності має тенденцію до позитивного руху, якщо у 2012 році він складав 8,84 на 1000 народжених живими, за наступні 5 років знизився до 7,32 ‰. З 2018 року **показник малюкової смертності** має стабільний вигляд, а саме 7,58 на 1000 народжених живими, а в 2020 році нарахував **6,88 ‰**, за 9 місяців 2021 року показник становить 7,44 на 1000 народжених живими, а за 9 місяців 2020 року – 7,02 при державному показнику минулого року – 7,0 на 1000 народжених живими.

Протягом 2017 року показник материнської смертності по області вагомо збільшився і склав – 15,74 на 100 000 народжених живими, що вдвічі вище ніж у 2016 році та при державному показнику 2016 року – 14,8 на 100 000 народжених живими. Рівень материнських втрат протягом звітного періоду підвищився і зареєстровано на показнику 63,41 на 100 тис народжених живими (12 випадків) проти 45,11 на 100 тис. народжених живими за 2020 рік (8 випадків).

Природне скорочення населення за рахунок зниження народжуваності на тлі практичної стабільності загальної смертності **зменшилося з 4,83 випадків** рік тому до **4,83** на 1000 жителів у від'ємному варіанті на 01.01.2021. За попередніми даними слід відмітити, що по регіону кількість територій з позитивним показником відновлення населення щороку зменшується і нараховує лише 1 адміністративну територію (м. Южне), що вагомо поступається, наприклад, 2017 року (7).

Мережа закладів охорони здоров'я

Існуюча неоднаковість між містом та селом, яка характеризується цілим рядом факторів (хуторність заселення сільських жителів, мала компактність, тобто, розкиданість населених пунктів і їх віддаленість один від одного, щільність населення на 1 км² та ін.) оказує суттєвий вплив на доступність медичної допомоги і є важливою умовою формування оптимальної мережі медичних закладів, особливо на селі.

Для забезпечення медичної допомоги населенню Одеської області на початок 2015 року функціонувало 235 самостійних закладів охорони здоров'я, 219 з яких фінансувалося з місцевого бюджету. На 1 січня 2016 року медичну допомогу населенню регіону надавали вже 169 самостійних закладів охорони здоров'я. Таке вагоме зменшення кількості медичних установ по області було пов'язано з реорганізаційними заходами щодо зміни підпорядкування установ.

За останні 5 років відбулося оновлення мережі лікувально-профілактичних закладів Одеської області. Медичну допомогу населенню регіону станом на 1 січня 2022 року **надають 157 закладів**, в т.ч. 146 установ, які утримуються за рахунок місцевих бюджетів.

На 01.01.2022 зареєстровано: 2 обласні лікарні, 2 спеціалізовані лікарні, 15 міських лікарень для дорослих, 3 дитячі лікарні, 11 центральних районних, 11 багатопрофільних лікарень, 2 районні лікарні. Також медичну допомогу населенню області надають 5 диспансерів різних профілів, зокрема 3 установи стаціонарного типу, 1 шпиталь, 48 центрів первинної медико-санітарної допомоги, 5 пологових будинків, 4 поліклініки для дорослих та 7 дитячих поліклінік, 7 стоматологічних поліклінік, 3 Будинки дитини, 8 санаторіїв, Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, Центр медико-соціальної експертної комісії, 2 Центри здоров'я тощо.

Загальна кількість фельдшерсько-акушерських пунктів протягом 2014 – 2021 років зменшилась, а саме з 505 закладів на 01.01.2015 до 469 установ на початок 2021 року, зокрема 30 закладів входять до складу центральних, районних лікарень та амбулаторій загальної практики сімейної медицини.

На Одещині сьогодні діють 49 Центрів первинної медико-санітарної допомоги, у т.ч. 20 функціонують у містах регіону та 28 – в районах області. На початок 2015 року було організовано 36 Центрів первинної медико-санітарної допомоги.

До складу Центрів первинної медико-санітарної допомоги на початок 2021 року входило 326 амбулаторій, які розташовані в містах області та

поселеннях міського типу (142) та 184 установ даного типу на селі, також 469 фельдшерсько-акушерських пунктів і фельдшерських пунктів.

У 2014 році структура Центрів була наступна: 18 міських амбулаторій, 177 – сільських та 450 фельдшерсько-акушерських або фельдшерських пунктів.

Екстрену медичну допомогу в області на початок 2019 року надавали 176 бригад екстреної медичної допомоги 9 відокремлених підрозділів станцій екстреної (швидкої) медичної допомоги КУ «Одеський обласний центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф» проти 173,0 бригад у 2014 році станом на 01.01.2022 кількість бригад 184 по Одеській області, пунктів базування 52 (51 постійні та 1 тимчасова).

З 20 березня 2018 року в області введена в дію Єдина оперативно-диспетчерська служба екстреної (швидкої) медичної допомоги (ЄОДС), а з 19 червня 2018 року до єдиного номеру 103 підключені всі райони та міста області. В Єдиній оперативно-диспетчерській службі функціонує кабінет телеметричного та телемедичного консультування.

Практичне впровадження нової моделі фінансування первинної ланки.

В області зареєстровано 141 установу охорони здоров'я, які стали комунальними некомерційними підприємствами, серед яких 22 обласні установи та 119 суб'єктів охорони здоров'я первинного та вторинного рівнів надання медичної допомоги (заклади місцевого бюджетного фінансування, заклади, що є власністю ОТГ, фізичні особи, Товариства з обмеженою відповідальністю), які заключили договори з Національною службою здоров'я проти 31 установи на початок 2019 року. Серед них 44 Центра первинної медико-санітарної допомоги, 11 поліклінік м. Одеса, 4 самостійні амбулаторії, 22 центральні районні лікарні та 15 міських лікарень. Також, серед приватних установ охорони здоров'я зареєстровано 9 ТОВ («Медея», «Дім медицини», «Центр сімейної медицини «Амедика» та інші), 8 приватних лікарів.

Зростає кількість закладів охорони здоров'я первинної медичної допомоги, де функціонує електронна система охорони здоров'я. Станом на 01.04.2019 до системи eHealth серед 54 закладів первинної ланки м. Одеси було підключено 50 установ або 92,6 %, по адміністративних районах з 246 закладів – було підключено 222 установи або 90,3 %. Взагалі по області – 90,7 %.

Ліжковий фонд регіону

Потужність стаціонарних закладів по території області станом на 01.01.2022 складала **13 551 ліжко**, забезпеченість ліжок населення на 01.01.2022 становила **57,5 на 10 тис.** у зв'язку зі скороченням ліжкового фонду в лікувальних закладах, у попередньому році **13 930 ліжок** становило **58,9 тис.**

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 25.11.2015 №1024 «Про затвердження нормативу забезпечення стаціонарними ліжками у розрахунку на 10 тис. населення» норматив було знижено до 60 ліжок на 10 тис. Міністерством охорони здоров'я було розроблено проект медичних рекомендацій щодо розрахунку ліжок на територіях.

Сформовано оптимальну мережу закладів первинного рівня для надання медичної допомоги на засадах сімейної медицини.

З метою забезпечення населення первинно-медичною допомогою, а саме мережею амбулаторій загальної практики-сімейної медицини, з урахуванням характеру розселення міського та сільського населення, залежно від характеру забудови та досягнення рівної доступності первинної медичної допомоги, в області було проведено ряд реорганізаційних заходів.

Первинну допомогу населенню області **на 1 січня 2022 року** надають 60 самостійних амбулаторно-поліклінічних закладів (без урахування приватних та відомчих установ), зокрема **49 Центрів первинної медико-санітарної допомоги**, серед яких 20 розташовано у містах регіону та 28 – на території районів, 7 дитячих поліклінік в м. Одеса та 4 самостійні амбулаторії в районах області.

Одночасно на території області надають медичну допомогу за принципом сімейного лікаря **12 ТОВ** (ТОВ «Свята Катерина», ТОВ «Дім медицини», «Центр сімейної медицини «Амедика», «Амбулаторія ЗПСМ», «Одеський Доктор», «Новітній медичний простір», МЦ «Кайлас» та інші). А також більш 40 фізичних осіб приватних підприємців.

Крім установ амбулаторного типу станом на 1 січня 2022 року, первинну медичну допомогу на засадах загальної практики надають заклади, в яких відкриті відділення та кабінети сімейної медицини. Працюють відділення сімейного лікаря на території 2 районів при Миколаївській ЦРЛ та Саф'янівській ЦРЛ.

В області також організовано 5 подібних відділень, серед яких відділення при установах відомчого підпорядкування (Одеська клінічна лікарня на залізничному транспорті) і дільниці у приватних лікувальних закладах (Медичний центр «Вемамед», Центр «Медікап», ТОВ «Натур Медікап» та інші).

Кількість населення, що отримує первинну медичну допомогу на засадах загальної практики, взагалі по області складає **на 01.01.2022 – 2 357 047** осіб, зокрема по районах – **1 080 085** мешканців. Доля дитячого контингенту віком 0-17 років становить 15,2 %.

Наявна кількість амбулаторій загальної практики/сімейної медицини місцевого бюджетного фінансування **на 01.01.2022** збільшилась та налічує – **326** установ (на 01.01.2021 – 300), серед яких **3** самостійні заклади даного типу, **16** амбулаторій як структурні підрозділи центральних районних лікарень та **24** установи стали структурними підрозділами поліклінік м. Одеса.

Забезпеченість жителів регіону амбулаторними установами усіх форм власності нараховує **на 01.01.2021 1,5** проти 1,47 на 10 тис. на початок поточного року; лікарями загальної практики сімейної медицини у теперішній час утрималась на рівні **3,9** проти **4,2** на 10 тис. населення на 01.01.2019 та при державному показнику 2018 року – 3,53.

В регіоні закінчено створення Центрів первинної медичної допомоги, як юридичних осіб, з урахуванням положень наказу Міністерства охорони здоров'я України від 4 листопада 2011 року №755. До складу 45 Центрів ПМСД **на 01.01.2021** – 282 амбулаторії, а саме 115 амбулаторій, які розташовані в містах області та поселеннях міського типу та 167 установ даного типу на селі, також 443 заклади типу ФАПів і фельдшерських пунктів, зокрема 88 закладів даного типу обслуговують понад 1000 населення.

Динаміка показників здоров'я населення

Стан здоров'я населення регіону погіршується. Якщо за минулі 5 років приріст первинної захворюваності становив 5,2 %, то загальна захворюваність за той же період зросла на 7,2 %. Це свідчить про зростання хронізації захворювань серед населення. Але за останні 2 роки зареєстроване більше зростання виявлення хвороб ніж їх розповсюдження, що можливо свідчить про зменшення звернень хронічно хворих за медичною допомогою та недоліки у проведенні диспансеризації населення.

В Одеському регіоні щорічно реєструється більше 4,5 млн випадків захворювань, в тому числі приблизно 40 % – це випадки з вперше встановленим діагнозом.

Хвороби системи кровообігу залишаються найбільш поширеною патологією, як в Україні так і в Одеській області. Рівень поширеності хвороб системи кровообігу по регіону за попередніми даними підвищився на 0,9 % у порівнянні з минулими роками за рахунок усіх нозоформ (ішемічної хвороби серця, гіпертонічної та цереброваскулярної патології).

Виявлення захворювань системи кровообігу також збільшилось на 1,3 %. Разом з тим, реєструється **підвищення** кількості випадків гострого інфаркту міокарда (ГІМ), що відповідає поставленому завданню щодо поліпшення діагностики ГІМ та досягненню за цим показником цифр, характерних для країн з передовими моделями організації охорони здоров'я. Сприяють цьому заходи щодо поліпшення матеріально-технічної бази і вдосконалення організаційних форм надання медичної допомоги.

Реєструється незначне підвищення смертності від серцево-судинних хвороб на 0,61 % за рахунок ЦВХ (+ 2,2 %), показник нараховує 709,9 на 100 тис. дорослих. Паралельно зареєстроване зменшення смертності від інфаркту міокарду на 3,2 % порівняно з попереднім роком, що можливо пояснити відкриттям на території області реперфузійних центрів.

У звітному році Одеська область за рахунок державного бюджету була забезпечена в повному обсязі тест-системами для планової серологічної діагностики ВІЛ-інфекції серед вагітних жінок методом ІФА – обстежено 22 111 вагітних жінок.

За рахунок державного бюджету в області проводиться обов'язкове тестування донорської крові на ВІЛ-інфекцію. Усі діти, народжені ВІЛ-інфікованими матерями, спостерігаються та обстежуються педіатром обласного центру СНІД сумісно з районними педіатрами відповідно до розроблених індивідуальних планів. Вирішальний вплив на смертність від хвороб, зумовлених ВІЛ, має рівень охоплення АРТ. Станом на 01.01.2021 року в області АРТ отримують 16 742 осіб (що складає 74,8 % від загальної кількості ВІЛ-інфікованих осіб і перебувають під медичним наглядом в ЗОЗ служби СНІДу), з них 16 331 особа – це дорослі люди та 411 дітей віком від 0 до 18 років. Всі особи, які знаходяться на терапії забезпечені лабораторним супроводом і моніторингом перебігу ВІЛ-інфекції/СНІДу. Усі пацієнти мають доступ до безкоштовного лікування та профілактики опортуністичних інфекцій у ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД.

Станом на 01.01.2021 під медичним наглядом в закладах охорони здоров'я служби профілактики та боротьби зі СНІДом Одеської області перебувають 23 491 ВІЛ-інфікована особа, з них 9 040 хворих з діагнозом СНІД.

Показник поширеності ВІЛ-інфекції на 01.01.2021 становив 991,5 на 100 тис. населення та на 15 % перевищує показник на 01.01.2020 (861,2 на 100 тис. населення), що свідчить про збереження тенденції до незначного приросту захворюваності.

Одним із важливих проблемних питань у контролі за туберкульозом в області є високі показники захворюваності та повільне зменшення смертності від ко-інфекції ТБ/ВІЛ. Показник захворюваності на ко-інфекцію ТБ/ВІЛ протягом останніх років по області перевищує середньоукраїнський показник в п'ятеро та складає 28,8 на 100 тис. населення (Україна за 2020 рік – 8,4 на 100 тис. населення). Станом на 01.01.2021 року було зареєстровано 681 новий випадок захворювання на ко-інфекцію ТБ/ВІЛ. З метою раннього виявлення туберкульозу серед ВІЛ-інфікованих проводиться скринінгове анкетування та щорічні профілактичні флюорографічні огляди серед ВІЛ-інфікованих. Охоплення профілактичними флюорографічними оглядами ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД по області складає 51,3 % від плану. Профілактичним лікуванням латентної туберкульозної інфекції ізоніазидом охоплено 68,1 % ВІЛ-інфікованих.

Затверджений ДОЗ та впроваджений на території наказ №1 від 02.01.2018 про впровадження моделей лікування, де прописаний механізм формування прихильності до лікування у пацієнтів, співпраця з соціальними працівниками НУО, які займаються психо-соціальним супроводом пацієнта з моменту виявлення ТБ до завершення лікування, або з моменту виявлення ВІЛ до моменту досягнення високої прихильності до лікування.

Кожному пацієнту з урахуванням його потреб індивідуально підбирається модель лікування, яка для нього зручна. Лікування ВІЛ – інфекцій, туберкульозу доступно у всій області за місцем мешкання пацієнта, сайти підтримуючої терапії потребують розширення.

Захворюваність на злоякісні новоутворення останні роки по Одеської області повільно зростала. Але за попередніми даними рейтингових показників виявлення онкологічної патології становить **278,6 проти 298,6** випадків на 100 тис. жителів рік тому. Питома вага онкологічних захворювань виявлених у 4 стадії процесу також **зменшилась з 22,6 % до 20,5 %** при середньому показнику по країні 16,6 %. Враховуючи покращення динаміки деяких показників, загальна смертність від раку продовжила знижуватися, а саме з **128,3** на 100 тис. в 2017 році до **115,5** на 100 тис. у 2018 році та до **102,8 випадків** – у звітному році.

З метою підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості, відповідно до наказу Міністерства розвитку громад та території України від 27.12.2019 № 338 «Перелік заходів, що фінансуються за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості, щодо забезпечення службовим автотранспортом медичних

працівників закладів охорони здоров'я, що працюють у сільській місцевості (існуючі амбулаторії)» закуплено 44 автомобілі.

Також закуплено з урахуванням спів фінансування з місцевих бюджетів 164 програмно-апаратних комплексів (телемедичне обладнання). В рамках державної програми «Доступна, якісна медицина у сільській місцевості» в Одеській області на умовах співфінансування активно реалізуються проекти з будівництва сучасних амбулаторій. Програмою також передбачено поступове оснащення їх новим медичним обладнанням, засобами зв'язку та автотранспортом для сімейного лікаря.

Створення спроможних мереж

Розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 17.05.2018 №504/А-2018 затверджено Перспективний план створення спроможних мереж надання первинної медичної допомоги в Одеській області.

До плану включено 25 Центрів первинної медико-санітарної допомоги, 105 амбулаторій групової практики, 121 амбулаторія моно практики та 466 пунктів здоров'я.

Покращення матеріально-технічного стану закладів охорони здоров'я

Протягом 2019-2020 років 26 Центрів первинної медико-санітарної допомоги районів області отримали **182 комплекти**. Загальна вартість комплектів становить **7 040 964,00 грн**. У середньому кожен Центр первинної медико-санітарної допомоги отримав по 6 – 8 комплектів.

До складу комплекту входить: електрокардіограф, спірометр портативний, пульсоксиметр, автоматичний тонометр для вимірювання артеріального тиску та частоти пульсу, автоматичний термометр для швидкого вимірювання температури тіла на лобі, апарат для вимірювання рівня глюкози та холестерину.

Забезпеченість автотранспортом амбулаторій Центрів первинної медико-санітарної допомоги на 01.01.2021 зареєстровано на рівні **56,0 %** проти 49,7 % на 01.10.2019, наявна кількість у теперішній час складає **279** автомобілів проти 527 нормативних, зокрема відповідно до таблицю оснащення амбулаторій повнопривідними автомобілями забезпечено 169 закладів даного типу або 41,8 % від потреби.

Центри первинної медико-санітарної допомоги по регіону оснащені обладнанням на **77 %**. Заклади охорони здоров'я, які є структурними підрозділами Центрів первинної медико-санітарної допомоги, та надають первинну медико-санітарну допомогу на засадах загальної практики/сімейної медицини, мешканцям сільської місцевості, в середньому оснащені згідно примірного таблицю оснащення на:

- лікарські амбулаторії – на 91 % проти 76 % рік тому;
- фельдшерсько-акушерські пункти оснащені на 58 %.

В закладах первинної ланки встановлено **936** комп'ютерів, зокрема протягом звітного року було придбано 118 комп'ютерів, 38 ноутбуків та 123 планшети. До інтернету підключено 99,9 % Центрів первинної медико-санітарної допомоги.

В Одеській обласній дитячій лікарні завершився ремонт відділення інтенсивної терапії для новонароджених та недоношених малюків, який продовжувався 5 місяців та було витрачено 885,00 тис. грн з обласного бюджету. В обласній програмі «Доступна медицина» є окремий напрям для лікування дітей. Відтак, за рахунок бюджету 3 дні перебування в обласній дитячій лікарні є повністю безкоштовними

У Балтській ЦРЛ та Любашівській ЦРЛ продовжується робота з налагодження відділення невідкладної допомоги з кабінетом телемедицини. У разі необхідності медичну допомогу у відкритому відділенні Балтської ЦРЛ, яка є центром госпітального округу, зможуть отримати також жителі Кодимського, Любашівського та Савранського районів.

На даний час в Одеській області вже відкрито 9 відділень екстреної (невідкладної) медичної допомоги (Emergency department), зокрема в Окнянському, Болградському, Балтському, Арцизькому, Іванівському, В-Михайлівському та Любашівському районах, Вилківській міській лікарні Кілійського району та Маяківському Центрі первинної медико-санітарної допомоги.

Іванівська центральна районна лікарня стала отримувати воду з окремої артезіанської свердловини. Якість води відповідає нормативам.

Продовжує активно працювати Обласний центр нефрології та гемодіалізу на 40 ліжок з можливістю обслуговування 320 пацієнтів. У теперішній час Центр обслуговує 125 пацієнтів, у т.ч. 72 проживають в м. Одеса. Частка сільських мешканців складає 42,4 % (53 хворих). Найбільша кількість пацієнтів з Біляївського, Овідіопольського, В-Михайлівського районів, м. Чорноморськ та м. Теплодар. Відкрито відділення гемодіалізу у м. Білгород-Дністровський, що забезпечує безперебійну підтримку життя 24 хворих. Повністю ліквідована черга на проведення ниркової замісної терапії.

Активно надає медичну допомогу створений відділ онкодіагностики та онкопrevenції Одеського обласного консультативно-діагностичного центру. Проводяться консультації не тільки в умовах Центру, а і на виїздах в райони області, що наближує даний від медичної допомоги до міста проживання пацієнтів. Для медичних оглядів мешканців віддалених населених пунктів з метою онкопrevenції було придбано 2 автомобілі з маммографом та апаратом ультразвукової діагностики.

Протягом 2021 року побудовані наступні амбулаторії:

✚ Амбулаторія загальної практики сімейної медицини у с. Красносілка Лиманського району.

✚ Амбулаторія Кілійського центру загальної практики сімейної медицини у с. Дмитрівка Кілійського району.

✚ Амбулаторія загальної практики сімейної медицини Великомихайлівської ОТГ у с. Гребеники.

✚ Амбулаторія загальної практики сімейної медицини у с. Кам'янка Роздільнського району.

✚ Амбулаторія загальної практики сімейної медицини у с. Нерубайське Біляївського району.

✚ Амбулаторія загальної практики сімейної медицини у с. Хлібодарське Біляївського району.

✚ Амбулаторія загальної практики сімейної медицини у с. Кирнички Ізмаїльського району.

✚ Амбулаторія загальної практики сімейної медицини у с. Вишневе Татарбунарського району.

Також, реалізовано інвестиційний проект «Транскордонна інфраструктура охорони здоров'я», у межах Спільної операційної програми Європейської спілки «Румунія –Україна 2014 – 2020».

Загальна сума витрачених коштів під час реалізації проекту (програми) міжнародної технічної допомоги на кінець звітного періоду становила 3 16 181,44 євро (296 278, 73 євро з гранту, 19 902,71 євро співфінансування).

Витрачено на придбання:

- оргтехніки (ноутбук, принтер);
- обладнання (аквадистилятор, стерелізатор сухожаровий);
- обладнання (комп'ютерний томограф);
- відрядження до Румунії;
- оплата проекту.

Основні функції регіональних центрів громадського здоров'я:

- епідеміологічний нагляд (спостереження) за хворобами й оцінювання стану здоров'я населення;
- виявлення пріоритетних проблем охорони здоров'я та загроз для здоров'я;
- забезпечення готовності та планування на випадок надзвичайних подій у сфері громадського здоров'я;
- забезпечення профілактики захворювань та зміцнення здоров'я населення;
- планування кадрових ресурсів для системи громадського здоров'я;
- стратегічне керівництво у сфері громадського здоров'я;
- комунікація в інтересах громадського здоров'я.

З квітня 2020 року і по теперішній час в КНП «Центр громадського здоров'я» ООР виконані наступні завдання:

1. Структура підприємства змінена та доповнена новими підрозділами відповідно до уставних завдань та функцій громадського здоров'я.

2. Відбулась передача функцій, рухового майна та переведення спеціалістів з КНП «Одеський обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики» ООР в КПН «ЦГЗ» ООР в відповідності до компетенцій громадського здоров'я. Ведеться робота над оптимізацією форм статистичної звітності і переводу їх в електронний формат.

3. Налагоджений конструктивний діалог з усіма виконавцями функцій громадського здоров'я в Одеському регіоні шляхом підписання меморандумів, протоколів про передачу інформації з метою подальшого спільного формування регіонального профілю та обласної програми «Громадське здоров'я».

4. Створена координаційна рада з громадського здоров'я при Одеській

обласній державній адміністрації.

5. Розроблений та виконаний план комунікаційних заходів на 2020 рік (проведені комунікаційні компанії до Всесвітнього тижня імунізації, Всесвітнього дня пам'яті померлих від СНІДу, Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом, Тижня імунізації, Дня пам'яті жертв СНІДу, Дня боротьби з тютюнопалінням, Дня донора, Дня боротьби з гепатитами, Європейського тижня тестування; Дня правильного харчування, Дня фізичної активності, до усіх дат ВООЗ, пов'язаних з боротьбою з інфекційними та неінфекційними захворюваннями).

6. Розроблена та затверджена регіональна програма з вакцинації.

7. Видані три інформаційні бюлетені з пріоритетних викликів громадського здоров'я в Одеському регіоні.

8. Розроблено Постанову з інфекційного контролю у закладах охорони здоров'я. Підготовлено наказ №338 від 25.05.2020 «Про посилення заходів інфекційного контролю в медичних закладах різної форми власності», яким затверджено «Настанову з інфекційного контролю у закладах охорони здоров'я» та визначено алгоритм оцінки готовності закладів охорони здоров'я до спалахів, пандемій або до будь-яких інших надзвичайних ситуацій чи стихійних лих та протоколи самооцінки, які мають виконати медичні заклади з метою оцінки поточного стану інфекційного контролю в медичному закладі, її оптимізації та підготовки довгострокової програми з інфекційного контролю.

9. Підготовлена довідка з актуальних питань громадського здоров'я в регіоні.

10. Підготовлена та постійно виконується комунікативна стратегія «COVID-2019».

11. Сформована унікальна онлайн-платформа матеріалів щодо коронавірусу (COVID-2019), яка постійно оновлюється. Інформація про наявність онлайн-платформи постійно надсилається всіма наявними каналами медикам, владі, громадськості м. Одеси та Одеської області. Матеріали поділені на тематичні групи: текстові, відео-ролики, ілюстративні матеріали та диференційовані за цільовими аудиторіями: для громадськості, для медиків, для влади та ЗМІ.

12. Написана регіональна програма з розбудови системи громадського здоров'я в Одеському регіоні на 2021-2023 роки, яка виконуватиметься за основними 5-а напрямками: профілактика смертності жінок через рак молочної залози; боротьба із розповсюдженням вірусних гепатитів В та С; протидія розповсюдження ВІЛ/СНІДу; імунопрофілактика та інфекційний контроль; сталий розвиток системи громадського здоров'я в Одеській області.

У складі Одеської обласної клінічної лікарні працює регіональний реперфузійний центр з відокремленими структурними підрозділами у м. Балта (Балтська ЦРЛ) та з березня поточного року в «Дунайській обласній лікарні». У відділенні Балтський ЦРЛ надають екстрену медичну допомогу мешканцям 5 північних районів регіону при гострому інфаркті міокарда; Дунайська лікарні охоплює південь регіону.

Продовжує роботу обласний Центр телемедичного консультування. Пройшли навчання понад 840 медичних працівників. Підключено 26 кабінетів телемедичного консультування центральних районних лікарень та 60 інших установ. Проведено більш 12 000 консультувань, зокрема біля 3 500 медичних, більш 3 500 – радіологічних та біля 5 000 тестових. Структура консультацій по рівнях надання медичної допомоги: первинний рівень за допомогою мобільного діагностичного кейсу – 43,6 % та вторинний рівень – 56,4 %. В подальшому заплановано створення телемедичної мережі (до кінця 2019 року) у всіх лікувальних закладах Одеської області.

За графіком відбувалася «Майстерня успішного лікаря», організована КНП ЦГЗ ООР та Одеського центру місцевого самоврядування, створеного за підтримки Програми «U-LEAD» за участю лікарів вторинної ланки, які з квітня 2020 року долучаються до реформи системи охорони здоров'я. Головні лікарі навчалися як активізувати процес витрат стаціонарного сектору, прийомам ефективного менеджменту задля досягнення інтеграційного стилю роботи.

Продовжується реалізація масштабного проекту реконструкції Одеської міської інфекційної лікарні. Вже відкрито сучасне приймальне відділення, вартість ремонту становила 25 млн грн. У відділенні, яке розраховано на прийом 60 пацієнтів на добу (при відсутності епідемії), зокрема і малюків, обладнано 3 окремі ізольовані бокси.

Для Одеського міського дитячого консультативно-діагностичного центру закуплено сучасний апарат ультразвукового дослідження, раніше було придбано рентгенографічна система.

Протягом звітного періоду за ініціативи Міністерства охорони здоров'я й за організаційної підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), Благодійного фонду «Інтелектуальна перспектива» та Громадської організації «ВакциНація» за участю голів ОТГ області, головних лікарів Центрів ПМСД м. Одеси та області, практикуючих лікарів Одещини відбулась підсумкова нарада за темою «Вакцинація – вчасний захист. Національна програма вакцинації в контексті реформи охорони здоров'я».

Зміни в фінансуванні первинної медичної допомоги

На 01.10.2021 в області зареєстроване **171** суб'єктів охорони здоров'я, що стали КНП, зокрема 27 обласних медичних та лікувальних закладів.

У теперішній час **113 суб'єктів** охорони здоров'я первинного та вторинного (де є відділення ЗПСМ) рівнів надання медичної допомоги (заклади місцевого бюджетного фінансування, заклади, що є власністю ОТГ, фізичні особи, Товариства з обмеженою відповідальністю) заключили договори з Національною службою здоров'я.

Серед заключених договорів з НСЗУ **42** Центри ПМСД, **8** поліклінік м. Одеса, самостійні амбулаторії, центральні районні та міські лікарні. Також серед приватних установ охорони здоров'я зареєстроване **12 ТОВ** («Медея», «Дім медицини», «Амедика» та інші), **42** приватних лікарні та санаторій «САРТУС», тощо.

З 1 314 працюючих приватно та в закладах первинної ланки лікарів на 01.01.2020 використовують електронну систему охорони здоров'я 1 311 спеціалістів **99,8 %**.

Серед 365 місць надання первинної медичної допомоги 45,2 % це медичні заклади на селі, 45,4 % – по містах регіону та 9,4 % складають селища міського типу.

Розподіл лікарів за типами населених пунктів наступний: 72,2 % – лікарі міст регіону, 19,2 % – на селі та 10,0 % – у селищах міського типу. Протягом звітного місяця відмічається збільшення числа лікарів по містах області.

Проблемні питання:

- Недостатня забезпеченість медичним персоналом.
- Недофінансування закладів охорони здоров'я.
- Скорочення відділень та ліжок в лікарнях.
- Реорганізація лікувальних закладів, що приводить до скорочення медичного персоналу.

Освіта

Дошкільна освіта

Дошкільна освіта є першою ланкою системи безперервної освіти в Україні, яка закладає підґрунтя розвитку особистості дитини, її успіху та самореалізації в подальшому навчанні та протягом життя.

Права дітей на дошкільну освіту забезпечує розгалужена мережа закладів дошкільної освіти всіх типів та форм власності, що наразі становить **879 одиниць**, із них 106 закладів дошкільної освіти приватної форми власності, 6 закладів державної власності та 767 закладів комунальної власності територіальних громад.

У закладах здобувають дошкільну освіту 69,5 тис. дітей віком від 3 до 6 років, що становить 87 % дітей віком від 3 до 6 років (у 2020 році – 85%). У групах короткотривалого перебування здобувають освіту 2,4 тис. дітей, ще понад 4 тис. дітей, які з різних причин не відвідують заклади дошкільної освіти, охоплені соціально-педагогічним патронатом.

Таким чином, різними формами дошкільної освіти охоплено 97 % дітей віку від 3 до 5 - 7 років, та 100 % дітей старшого дошкільного віку (у 2020 році – 96 %).

Водночас в області спостерігається проблема із забезпеченням дітей місцями у закладах дошкільної освіти. Черга на влаштування дітей до закладів, поступово зменшується, і наразі становить 1,1 тис. дітей віком від 3 до 5 (6) років (на 400 дітей менше ніж у 2020 році).

Впродовж останніх років найбільша черга дітей віком від 3 до 5 (6) років на влаштування до закладів дошкільної освіти традиційно спостерігається у м. Одесі та Одеському районі, а саме у громадах, територіально наближених до обласного центру (Авангардівська, Нерубайська, Великодолинська, Дачненська, Таїровська територіальні громади).

У середньому на 100 місцях у закладах дошкільної освіти області виховується 97 дітей (село – 71 дитина, місто – 112 дітей).

Найбільше перевантаження спостерігається у закладах дошкільної освіти м. Одеси (132 дитини на 100 місць) та Одеського району (Дачненська, Великодолинська, Фонтанська, Чорноморська селищна рада та Чорноморська міська рада (118-145 дітей на 100 місць).

Планом розвитку мережі на 2021 рік передбачено утворення 1000 додаткових місць у закладах дошкільної освіти різних типів та форм власності.

Фактично утворено **1 085 додаткових місць**, а саме:

- у рамках проєкту Президента України «**Велике будівництво**» відкрито 4 новозбудованих ЗДО (Авангардівська, Фонтанська, Овідіопольська та Усатівська територіальні громади);

- відкрито 6 дошкільних підрозділів у закладах загальної середньої освіти у населених пунктах, де відсутні ЗДО Березівська ТГ (3), Чогодарівська ТГ (1), Цебриківська ТГ (1) та Новоборисівська ТГ (1);

- відкрито 9 додаткових груп у функціонуючих закладах м. Одеса - 7, Маразліївська ТГ – 1, Великоплосківська ТГ – 1);

- видано ліцензії на провадження освітньої діяльності 14 ЗДО різних типів приватної форми власності.

Таким чином, план щодо створення додаткових місць для дошкільнят перевиконано.

Робота по розвитку мережі та створенню додаткових місць для дошкільнят області безперервно триває та є одним з пріоритетів. Наразі формується план на 2022 рік.

Для забезпечення рівного доступу до якісної дошкільної освіти дітей з особливими освітніми потребами в області функціонує 15 закладів компенсуючого типу, 58 закладів комбінованого типу (155 спеціальних груп, 48 санаторних груп), де понад 3,5 тис. вихованців одночасно із здобуттям дошкільної освіти проходять комплекс лікувально-корекційних заходів.

Розвивається мережа закладів освіти, де працюють інклюзивні групи. Наразі у 124 закладах працює 234 інклюзивних групи, в них 429 дітей з особливими освітніми потребами соціалізуються, отримують освіту та корекцію розвитку відповідно до нозологій. Мережа інклюзивних груп розвивається швидко, у порівнянні з минулим роком вона збільшилась на 56 %.

Загальна середня освіта

Мережа закладів загальної середньої освіти. Для забезпечення підвищення якості освіти, економічної ефективності функціонування закладів освіти, приведення освітньої мережі у відповідність до потреб і особливостей регіону, поліпшення доступу до якісних освітніх послуг здійснюється ряд заходів щодо виконання ключових завдань, які визначено реформою освітньої галузі.

Створено належні умови здобуття громадянами повної загальної середньої освіти, рівного доступу до якісних освітніх послуг всім категоріям учасників освітньої діяльності забезпечує в області, діє мережа закладів загальної середньої освіти, яка складається з 737 закладів освіти різних типів і форм власності, в яких навчається 281 913 здобувачів освіти.

На сьогоднішній день освітні послуги надають 33 початкових школи, 215 гімназій та 400 ліцеїв, 29 спеціальних шкіл, 53 приватних заклади загальної середньої освіти та 6 закладів інших відомств. Тимчасово призупинено діяльність 1 закладу загальної середньої освіти. Впродовж року відбулася реорганізація 19 закладів загальної середньої освіти, 5 було ліквідовано.

Визначено пріоритети щодо формування оптимальної мережі закладів загальної середньої освіти з урахуванням розбудови опорних шкіл та їх філій, зменшення кількості малокомплектних закладів освіти, реалізації перспективної мережі профільних шкіл.

Триває трансформація закладів загальної середньої освіти області, необхідно зазначити, що у порівнянні з минулим роком зменшилася кількість закладів загальної середньої освіти з недостатнім контингентом учнів у класах. Середній показник наповнюваності учнів по області становить – 21,5, по міській місцевості – 25,8, по сільській – 15,9 учнів.

Одним із показників трансформації мережі закладів загальної середньої освіти є позитивна динаміка утворення опорних закладів загальної середньої освіти. Утворено та функціонує **62** опорні заклади із 113 філіями, у яких навчається **30 782** тис. здобувачів загальної середньої освіти області.

Особлива увага приділяється формуванню у закладах загальної середньої освіти безпечного, інклюзивного та цифрового освітнього середовища та належної матеріально-технічної бази, включаючи швидкісний інтернет, харчування, підвезення учнів і педагогічних працівників, оновлення лабораторного, комп'ютерного обладнання, що забезпечує належні умови здобуття громадянами повної загальної середньої освіти та сприяє суттєвому росту якісних освітніх послуг, рівному доступу до них всіх учасників освітнього процесу області.

Для продовження реалізації розбудови «Концепції нової української школи» Постановою Кабінету Міністрів України від 17.05.2021 № 476 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» у 2021 році» Одеській області виділена субвенція з державного бюджету. Територіальними органами управління освітою міських, сільських та селищних рад територіальних громад області вжито заходів щодо цільового використання зазначених коштів.

У результаті проведених заходів у 2021 році створено умови для організації навчання 26 279 першокласників НУШ. Для них облаштовано 1 231 класне приміщення у закладах загальної середньої освіти області.

Проведено роботу щодо підвищення кваліфікації вчителів, які впроваджували новий Державний стандарт початкової освіти та розпочато підготовку вчителів до роботи з впровадження матеріалів НУШ у 5 класах.

Відповідно до Закону України «Про освіту» заклади загальної середньої освіти забезпечують право осіб на здобуття освіти в різних формах або поєднуючи їх, зокрема в інституційній (очній, (денній, вечірній), заочній, (дистанційній), та індивідуальній (екстернатній, педагогічного патронажу).

Завершено пілотне впровадження нового Державного стандарту початкової освіти у четвертих класах, учасниками якого є 7 закладів загальної середньої освіти області. Спільно з органами управління освітою міських, сільських та селищних територіальних громад області продовжено участь у Всеукраїнському експерименті щодо реалізації Концепції «Нова українська школа» 7 закладів загальної середньої освіти області, а саме: Одеської, Балтської (2), Таїровської селищної, Нерубайської, Шабівської, Великодальницької сільських територіальних громад.

Впродовж навчального року заклади загальної освіти області працювали в умовах карантинних обмежень з дотриманням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 09.12.2020 № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» та постанови Міністерства охорони здоров'я України від 22.08.2020 № 50.

Освітній процес у закладах загальної середньої освіти області забезпечують понад **24 тисячі** педагогічних працівників.

Децентралізація освітньої галузі

Процес децентралізації в Україні забезпечив реформування всіх сфер життя місцевих громад. Саме тому результати поєднання реформи освіти та децентралізації є одним із основних напрямів роботи.

Після місцевих виборів 25 жовтня 2020 року сформовано 7 укрупнених районів області, а 91 новоутворена громада Одещини отримала нові повноваження, у тому числі щодо управління освітою.

З 1 січня 2021 року освітні заклади та установи, перейшли до місцевих територіальних громад, була проведена передача майна і повноважень.

Наразі здійснено процес передачі закладів загальної середньої освіти до адміністративно-територіальних одиниць, які стали правонаступниками та отримали права засновника для цих юридичних осіб. Вжито заходів щодо утворення органів управління освітою у територіальних громадах.

Відповідно до повноважень, викладених у статтях 25, 66 Закону України «Про освіту» органами місцевого самоврядування прийнято рішення про утворення 11 опорних закладів загальної середньої освіти. Метою цього процесу визначено покращення якості освіти дітей, які проживають і навчаються в селах та селищах області, підвищення ефективності використання державних коштів, що виділяються на фінансування освіти, створення сучасних навчальних закладів, концентрації та ефективного використання матеріально-технічної, методичної бази та кадрового потенціалу.

Варто зазначити, що формування мережі закладів загальної середньої освіти, зокрема опорних шкіл, триває та відбулося з урахуванням потреби щодо утворення закладів старшої профільної школи.

Залишається пріоритетним питання продовження розбудови мережі опорних шкіл з обов'язковим визначенням профільних шкіл, освітніх округів, до складу яких можуть входити заклади позашкільної освіти, культури, фізичної культури і спорту, а також створення у них відповідної матеріально-технічної бази.

Освіта дітей з особливими освітніми потребами

З поміж пріоритетів Департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації у 2021 році було – забезпечення якісною освітою дітей з особливими освітніми потребами, створення для них доступного та комфортного освітнього середовища.

В області відзначається динаміка росту кількості учнів в інклюзивних класах.

У 2021 році інклюзивне навчання було організоване:

- у 425 закладах загальної середньої освіти Одещини (у 2016 році – у 43 закладах, у 2017 році – у 108 закладах, у 2018 році – у 236 закладах, у 2019 році – у 295 закладах, у 2020 році – 376 закладах);

- у 1 650 класах інклюзивної та інтегрованої освіти (у 2016 році – у 78 класах, у 2017 році – у 205 класах, у 2018 році – у 479 класах, у 2019 році – у 757 класах, у 2020 році – 1 053 класах);

- для 2 375 дітей з особливими освітніми потребами за різними нозологіями (у 2016 році – для 127 дітей з ООП, у 2017 році – для 465 дітей з ООП, у 2018 році – для 773 дітей з ООП, у 2019 році – для 1 147 дітей з ООП, у 2020 році- для 1 491 дітей з ООП).

У порівнянні з 2020 роком показник охоплення інклюзивним навчанням дітей з особливими освітніми потребами в області **зріс на 62 %** (у 2020 році – 1 491 дитина).

Збільшилася також кількість закладів дошкільної освіти з інклюзивними групами.

У 2021 році зросла кількість дітей з особливими освітніми потребами, охоплених інклюзивним навчанням у закладах дошкільної освіти що становить **61 %**.

Наразі, функціонує 108 закладів дошкільної освіти з інклюзивним навчанням (у 2020 році – 97 закладів), в яких утворено 224 групи (у 2020 році 136 – груп) та залучено до навчання 429 дітей з особливими освітніми потребами (у 2020 році – 63 дитини).

Поступово упроваджувалося інклюзивне навчання і в закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

У 2021 році особи з особливими освітніми потребами мали змогу отримати професійну освіту в 10 закладах професійної (професійно-технічної) та 1 фахової передвищої освіти для 113 учнів (студентів) з ООП, в яких були відкриті спеціальні та інклюзивні групи (51 дитина з ООП – в умовах спеціального навчання, 62 особи – в інклюзивних групах).

Збільшення кількості учнів з особливими освітніми потребами, що бажали отримати професійну освіту, дало можливість розширити напрями професійної освіти. Учні з особливими освітніми потребами здобували, у тому числі, професії будівельного, сільськогосподарського напрямку, сфери послуг та громадського харчування, ІТ професії.

Щороку збільшується кількість асистентів учителів в інклюзивних класах (групах). У 2021 році їх понад 1,5 тис. осіб.

Для успішної адаптації та соціалізації дітей із особливими освітніми потребами у кожному закладі освіти з інклюзивним навчанням утворені

команди психолого-педагогічного супроводу, до участі в них залучені фахівці інклюзивно-ресурсних центрів.

У закладах освіти здійснювалося облаштування освітнього простору у відповідності до вимог безбар'єрності, доступності та розумного пристосування. Заклади освіти долучилися до відкриття ресурсних кімнат, медіатек, інтегрованих розвиваючих просторів. Наразі облаштовано 43 медіатеки та 198 сучасних ресурсних кімнат (у 2020 – 161 ресурсна кімната), де учні з особливими освітніми потребами, у тому числі, мають змогу отримати корекційні та розвиткові послуги.

З метою супроводу дітей з особливими освітніми потребами в області сформовано потужну мережу інклюзивно-ресурсних центрів. Наразі їх 40, 2 з яких утворені в 2021 році.

Мережа інклюзивно-ресурсних центрів є однією з найбільших в Україні.

За штатними розписами введено 369 штатних одиниць, з них 266 – фахівці (консультанти). Фактично працювало 277 працівників, з них 197 фахівців (консультантів).

У закладах освіти надавали додаткові корекційно-розвиткові послуги дітям з особливими освітніми потребами 1007 педагогічних працівників (207 – ЗДО, 792 – ЗЗСО, 8 – ЗПТО), кадрова потреба склала – 823 працівника (222 – ЗДО, 578 – ЗСО, 23 – ЗПТО).

Департамент сприяв оволодінню фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів навичками новітніх діагностичних технологій, компетентностями супроводу дітей з особливими освітніми потребами.

38 інклюзивно-ресурсних центрів забезпечені сучасними діагностиками, 74 фахівця інклюзивно-ресурсних центрів пройшли навчання та отримали допуск до користування ними. У звітному році проведено майже 4 тис. комплексних психолого-педагогічних комплексних оцінок розвитку дитини.

Для методичної підтримки інклюзивно-ресурсних центрів на базі КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» працює обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти.

У 2021 році Департаментом, органами управління освітою та закладами освіти зроблені впевнені кроки у реформі освітніх послуг для дітей з особливими освітніми потребами.

З метою подолання перешкод в організації інклюзивного навчання вдалося:

- залучити 85,5 млн грн державної субвенції на підтримку осіб з особливими освітніми потребами (28,5 млн грн – на підтримку осіб з ООП, 57 млн грн – на ІРЦ);

- підтримати та удосконалити мережу інклюзивно-ресурсних центрів, розвиваючи таким чином доступність дітям з особливими освітніми потребами до послуг за місцем проживання;

- відкрито у 2021 році додатково 2 ІРЦ (Одеський №9 та ІРЦ Визирської сільської ради), таким чином збільшено мережу ІРЦ до 40;

- облаштовано кабінети сенсомоторного розвитку у 25 інклюзивно-ресурсних центрах;

- закуплено 8 мобільних інклюзивно-ресурсних центрів для організації доступу фахівців ІРЦ для надання допомоги дітям з ООП з найвіддаленіших населених пунктів області, наразі тепер їх в області 9;

- забезпечено навчання по оволодінню сучасними методиками діагностування особливих освітніх потреб у дітей 74 фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів;

- придбано спеціальний автобус для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату комунальному закладу «Одеський навчально-реабілітаційний центр «Формадо» Одеської обласної ради»;

- облаштовано 3 інтегровані спортивно-ігрові зони відпочинку та розвитку для дітей з порушеннями спектру аутизму, зору та з порушеннями опорно-рухового апарату комунальних закладів «Одеський навчально-реабілітаційний центр «Дитина з майбутнім» Одеської обласної ради», «Одеський навчально-реабілітаційний центр «Зоресвіт» Одеської обласної ради» та «Одеський навчально-реабілітаційний центр «Формадо» Одеської обласної ради»;

- продовжено роботу тренінгового центру інклюзивних технологій для фахівців інклюзивно-ресурсних центрів, педагогів, дітей та батьків з питань організації роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, як освітньої тренінгової платформи. До співпраці залучені науковці кафедри дефектології та фізичного виховання Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації ПУНПУ ім. К.Д. Ушинського, фахівці відділу раннього втручання Одеського обласного медичного центру психічного здоров'я, громадські та благодійні організації: «Сонячні діти», «Особлива дитина», «Особлива молодь», «Аутизм. Крок на зустріч»;

- реалізовано Пілотний проєкт «Створення системи надання послуг раннього втручання» спільно з центром раннього втручання в якому фахівці інклюзивно-ресурсних центрів та представники раннього втручання були єдиною командою раннього втручання;

- спільно з громадськими та благодійними організаціями «Сонячні діти», «Особлива дитина», «Особлива молодь», «Аутизм. Крок на зустріч», «Дислексія» запроваджено спільні зустрічі, тренінги, семінари для підтримки та допомоги батькам, які виховують дітей з ООП, з метою залучити дітей та осіб з ООП до занять соціально-побутового орієнтування та соціально-комунікаційної діяльності;

- у 10 закладах освіти започатковано пілотний проєкт «Тайто-освіта» з використання інноваційних систем Tyto Care (Ізраїль) для проведення діагностики та попередження захворювань у здобувачів освіти з метою утворення у закладах освіти безпечного освітнього середовища, збереження життя та здоров'я учасників освітнього процесу, створення умов для надання своєчасної первинної медичної (профілактичної) допомоги.

Усі діти заслуговують на середовище, яке задовольняє їхні потреби бути здоровими, відчувати себе безпечно, захищено від будь-яких проявів

жорстокого поводження, нехтування з боку дорослих. Комфортне, емоційно підтримуюче, стимулююче середовище забезпечує кожній дитині інтерес до пізнання, сприяє навчанню, співпраці й особистому розвитку.

З цією метою в області у 2022 році системно впроваджуватиметься інклюзивна, інтегрована освіта у закладах дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти та спеціальної освіти.

Професійна (професійно-технічна) освіта

Професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації здобувачів освіти в Одеській області здійснюють **35 закладів** професійної (професійно-технічної) освіти: з них 28 – самостійні юридичні особи, 4 заклади у складі закладів вищої освіти, 1 – коледж та 2 навчальні центри при установах виконання покарань). В Одеському районі розташовано **17 закладів освіти**, Ізмаїльському – 4, Березівському – 3, Білгород-Дністровському – 3, Подільському – 3, Роздільнянському – 3 та Болградському – 2.

Підготовку робітничих кадрів для промисловості регіону забезпечують **10 закладів освіти**, 3 – для будівництва та комунального господарства, 7 – для сфери послуг і торгівлі, 15 – агропромислового комплексу області.

Загальний контингент здобувачів освіти державних закладів професійної (професійно-технічної) освіти області – **13 526 осіб**.

У звітному періоді в закладах професійної (професійно-технічної) освіти навчається **858 дітей-сиріт** та дітей, позбавлених батьківського піклування та осіб з їх числа, **147 осіб** з особливими освітніми потребами.

Обсяги регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників та фахівців у закладах професійної (професійно-технічної) освіти у 2021 році - **3768 осіб**.

За державним замовленням навчається 175 осіб за професіями загальнодержавного значення та 380 слухачів у навчальних центрах при установах виконання покарань.

Професійна (професійно-технічна) освіта у закладах надається за 169 простими та інтегрованими професіями.

Освітній процес у закладах забезпечують 1 500 педагогічних працівників, з них: 634 – майстри виробничого навчання, 577 – викладачі.

Елементи дуальної форми навчання впроваджуються у 9 закладах професійної (професійно-технічної) освіти з 12 професій.

На сьогодні у закладах професійної (професійно-технічної) освіти області функціонує 31 НППЦ, які створено за кошти державного, обласного бюджетів та кошти соціальних партнерів. Так, у 2021 році проведено роботу щодо створення 8 навчально-практичних центрів галузевого спрямування.

На базі ДНЗ «Ананьївський професійний аграрний ліцей», Відокремлений структурний підрозділ «Березівське вище професійне училище державного університету «Одеська політехніка», ДПТНЗ «Ізмаїльське вище професійне училище» за кошти обласного бюджету облаштовано SMART-аудиторії, які за своїм дизайном та змістовим наповненням надають змогу учасникам освітнього процесу швидше усвідомлювати значимість дотримання технологічного процесу в умовах виробництва.

Фахова передвища та вища освіта

В Одеській області функціонують **55 закладів** фахової передвищої освіти та вищої освіти, із них: 18 закладів вищої освіти (ЗВО) та 37 закладів фахової передвищої вищої освіти (ЗФПО). Із загальної кількості закладів вищої освіти 9 мають статут національного.

У закладах фахової передвищої та вищої освіти навчається **94 178 осіб**, з них: 70 239 осіб (ЗВО), 23 939 (ЗФПО).

Освітній процес забезпечують 8 630 працівників.

У 2021 році до закладів фахової передвищої вищої освіти вступили 9 439 випускників закладів загальної середньої освіти, до закладів вищої освіти – 19 883 осіб. Обсяги регіонального замовлення на підготовку фахівців та робітничих кадрів у закладах фахової передвищої освіти Одеської області, які фінансуються з обласного бюджету та підпорядковуються Департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації в 2021 році становлять 975 осіб.

Науково-технічна система області складається з **37 наукових установ** та організацій, з яких 6 наукових установ Національної академії наук України, 17 наукових центрів закладів вищої освіти, 14 галузевих науково-дослідних інститутів та організацій. Зазначені установи займаються науковою діяльністю, виконують дослідження, розробки та спроможні задовольнити потреби науково-технічного та інноваційного розвитку економіки області.

Позашкільна освіта

Мережа закладів позашкільної освіти в області складається з **69 закладів** комунальної форми власності (в тому числі, функціонують 2 позашкільні заклади обласного підпорядкування: Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання, Чорноморська флотилія юних моряків), 4 приватних закладів у м. Одеса, 37 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, в тому числі Одеська обласна спеціалізована дитячо-юнацька спортивна школа олімпійського резерву.

З метою забезпечення умов для здобуття позашкільної освіти, зокрема в сучасних напрямках, в Одеському обласному гуманітарному центрі позашкільної освіти і виховання функціонує з відповідним оснащенням гурток «Робототехніки та ІТ – технологій».

Крім того, з метою організації змістовного дозвілля дітей при закладах освіти створено гуртки. Наразі триває процес осучаснення змістовного наповнення зазначеної гурткової роботи.

У 69 позашкільних закладах сфери освіти функціонує **1 883 гуртки** художньо – естетичного напрямку, які відвідують **29 441 вихованець**.

У **1 246 гуртках** художньо-естетичного спрямування, які функціонують в закладах загальної середньої освіти, виховуються **24 386 вихованців**.

Всього в гуртках закладів позашкільної освіти сфери освіти та гуртках при закладах загальної середньої освіти охоплено **169 844 вихованця**, що становить 64,2 % від загальної кількості дітей.

Також, протягом 2021 року утворено 57 куренів на базі закладів загальної середньої освіти області, які успішно функціонують як первинні ланки Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)

та самоврядні осередки з питань національно-патріотичного виховання особистості – патріота України. Розроблено та розміщено на сайті Департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації інтерактивну карту куренів.

Молодіжна політика

У напрямі реалізації завдань державної молодіжної політики на Одещині протягом 2021 року в регіоні утворено та функціонують 17 консультативно-дорадчих органів – молодіжних рад міських/сільських/селищних територіальних громад області. Розроблено та планується розміщення у поточному році інтерактивної карти зазначених молодіжних рад Одеської області.

Культура

Станом на 1 січня 2022 року в області функціонує 6 театрів (1 – Національний), обласна філармонія, 709 бібліотек (1 – Національна), 705 клубних закладів, 73 мистецькі школи, 24 музеї (юридичні особи, 1 – Національний) та 229 музеїв (не юридичні особи), 3 заклади фахової передвищої освіти, 11 кінотеатрів (приватні), 10 парків культури та відпочинку, державний цирк.

Протягом звітнього періоду вжито відповідних заходів щодо реалізації обласної комплексної програми «Культура Одещини – 2020-2022 роки». На організацію та проведення заходів Програми у 2021 році передбачено 12 665 800 грн, з них профінансовано 12 210 998,63 грн, що становить 96,41 %.

У 2021 році бібліотеками області обслуговано 575,5 тис. читачів, бібліотечний фонд складає 11 005,8 тис. прим. В музеях області (юридичні особи) було проведено 371 виставку та 7 753 екскурсії, які відвідало 439,04 тис. осіб. Зкладами культури клубного типу проведено 36 433 інформаційно-просвітницьких та мистецьких заходів, кількість аматорських формувань складає 3 359, в них учасників – 49,3 тис. осіб, діють 284 художні колективи зі званням народний/зразковий. В одеських театрах було представлено 23 прем'єрних вистави, всього відбулось 1 034 вистави, які відвідало 158,58 тис. глядачів.

У мистецьких школах області навчається **19 047 дітей**, в трьох закладах фахової передвищої освіти отримують мистецьку освіту 911 студентів.

У 2021 році в рамках реалізації проекту «Велике будівництво» проведено реставраційний ремонт та оновлення приміщень Одеського академічного українського музично-драматичного театру імені В. Василька. На зазначені цілі з обласного бюджету виділено 26 500,0 тис. грн, з Державного фонду регіонального розвитку – 8 644,89 тис. грн.

В рамках проекту Президента України «Велика реставрація» розпочато ремонтно-реставраційні роботи на трьох об'єктах культури – пам'ятках архітектури та містобудування національного значення: Одеська обласна філармонія, Одеський художній музей та Одеський музей західного і східного мистецтва.

У 2021 році завершено реалізацію проєкту із створення в Одесі Музею книги у партнерстві з КУ «Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М.С. Грушевського» в рамках секторальної підтримки ЄС. Всього в рамках реалізації проєкту з 2019 по 2021 рік освоєно **8 967,9 тис. грн**, у 2021 році – **4 168,16 тис. грн**. Протягом звітнього періоду проведено низку заходів: виставку стародруків та документів «Україна 30+: про що мовчать німі свідки історії?» до 30-річчя незалежності України, серію зустрічей «Книга – Посол України», реалізовано проєкт «100 книжкових скарбів Одещини», «Формування мережі Амбасадорів Музею української книги» та заходи для дітей 50 громад області «Книжкова святиня – дітям».

У 2021 році продовжувалася робота щодо модернізації публічних бібліотек області шляхом створення на їх базі культурно-освітніх медіа-центрів у с. Великопоске, с. Шабо та м. Ананьїв. Всього в області за рахунок коштів обласного бюджету створено 22 таких центра. В громадах області за рахунок коштів бюджетів всіх рівнів проведено капітальний ремонт 17-ти об'єктів культури.

Протягом звітнього періоду проведено 19 заходів до державних свят, знаменних та пам'ятних дат з історії України, ювілеїв видатних історичних, громадських, культурних діячів, зокрема: до Дня Соборності України, Дня пам'яті героїв Крут, Дня Гідності та Свободи, Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, Дня пам'яті жертв політичних репресій, Дня пам'яті кримських татар-жертв депортації 1944 року, 150-річчя від дня народження Лесі Українки, 89-річчя заснування Одеської області, 100-річчя від дня народження військового діяча Ніни Онілової, Дня Європи в Україні, Дня Конституції України, урочисті заходи до Дня Військово-Морських Сил Збройних Сил України, Дня захисників та захисниць України, Дня пам'яті жертв Голодоморів тощо.

Великою подією 2021 року стало відзначення 30-ої річниці незалежності України. До знаменної дати в області проведено низку культурно-мистецьких заходів, а саме: урочисту церемонію підняття найбільшого Державного Прапора України в Одеській області біля пасажирського терміналу Міжнародного аеропорту «Одеса», урочисті заходи, вручення державних нагород та святковий концерт «Ти у мене єдина» в Одеському національному академічному театрі опери та балету, концертну програму артистів Одеського національного академічного театру опери та балету «Спадщина.UA» на Потьомкінських сходах, велику концертну програму «З Україною в серці» за участю провідних майстрів сцени Одещини та України, виставку «Одещина в незалежній Україні» в Одеському історико-краєзнавчому музеї, Вишиванковий фестиваль у м. Одеса, міжнародну науково-практичну конференцію «Україна: Історія. Культура. Ідентичність» в Одеській національній науковій бібліотеці тощо.

З метою стимулювання розвитку книговидавничої справи та книгорозповсюдження, промоції та репрезентації сучасної української книги в області проведено: Всеукраїнську виставку – форум «Українська книга на Одещині – 21», в якій взяло участь 40 відомих видавництв України,

Міжнародний книжковий фестиваль «Зелена хвиля» та Одеський міжнародний Корнійчуківський фестиваль дитячої літератури, загальнонаціональний конкурс «Українська мова – мова єднання», до участі в якому було відібрано 125 номінантів, XII обласний фестиваль літературно-музичних композицій, моновистав та читців «Співець українського слова», обласний фестиваль української книги пам'яті Михайла Грушевського, регіональний фестиваль «Відчуйте серцем Україну» (м. Рені), фестиваль аматорського театрального мистецтва «Театральна весна» та обласний фестиваль поетів-аматорів «Осінь у Бірзулі». Підготовлено до видання 12 найменувань краєзнавчої, історичної, дитячої художньої літератури місцевих авторів, що популяризують традиції та історію рідного краю. Проведено літературний конкурс ім. В.Л. Мороза. Лауреатом премії для молодих письменників за вклад у розвиток української літератури стала Ірина Лазоревич (сmt Брошнів – Осада Івано-Франківська область).

На придбання літератури для публічних бібліотек області з місцевих бюджетів було виділено **1 136,58 тис. грн, отримано 16 530,0 примірників книжкової продукції**. Крім того, поповнення книжкових фондів публічних бібліотек здійснювалось за рахунок коштів державного бюджету. У 2021 році 25 відібраних публічних бібліотек області отримали від Українського інституту книги 13 874 примірників книжкової продукції на загальну суму 2,0 млн грн.

Продовжувалась робота щодо виявлення, дослідження та популяризації нематеріальної культурної спадщини Одеської області та формування місцевого переліку елементів нематеріальної культурної спадщини.

Станом на 01.01.2022 року регіональний інвентар елементів нематеріальної культурної спадщини включає 11 елементів НКС, 6 елементів НКС з регіонального інвентарю Одещини номіновано для внесення до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України. Проведено польові дослідження в територіальних громадах області: Біляївська міська територіальна громада Одеського району, Кубейська сільська територіальна громада Болградського району, с. Зоря Саратської селищної громади Білгород – Дністровського району, Кодимська міська громада Подільського району, Ренійська міська громада та Саф'янівська сільська громада Ізмаїльського району. Також проведено два засідання Академії народної творчості з врученням обласної премії кращим майстрам декоративно-ужиткового мистецтва ім. Ростислава Палецького, обласний багатожанровий фестиваль дитячої творчості «Весняне різнобарв'я», дистанційний обласний огляд обрядових дійств «НАМИСТО РОДУ» в якому взяли 73 творчих колективи громад області (майже 300 учасників), фотоконкурс в форматі онлайн на кращу світліну під назвою «Світ навколо, який я люблю», що презентує традиційні практики НКС, які зберігаються в громадах тощо. Створено портфоліо та підготовлено екскурсію музею нематеріальної культурної спадщини Одеського обласного центру української культури. Видано інформаційно-туристичний буклет «Одеса. Туристична мапа міста. Музей нематеріальної культурної спадщини Одещини «Живий музей».

Музеї області ведуть активну творчу діяльність. Одеський художній музей взяв участь у виставковому проєкті «Леся Українка: 150 імен» у ДП «Національний центр ділового та культурного співробітництва «Український дім» (м. Київ), Одеський літературний та Одеський історико-краєзнавчий музей – у виставковому проєкті «Футуромарення» в Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький арсенал».

Наукові співробітники Одеського літературного музею стали лауреатами муніципальної премії ім. К. Паустовського в номінації «Мариністика» за книгу «Пливуть кораблики морями». Одеський історико-краєзнавчий музей видав путівник «Музей «Степова Україна» та взяв участь у науково-практичному семінарі «Сучасний музей та його роль у суспільстві як інституції пам'яті». У 2021 році Одеський історико-краєзнавчий музей відзначив 65 років від дня заснування. В Одеському художньому музеї було відкрито оновлену експозицію другого поверху під назвою «XX-XXI: від двадцятих до двадцятих», видано «Каталог виставки колекції Анатолія Димчука».

У звітному періоді реалізовано низку міжнародних мистецьких проєктів: Міжнародний музичний фестиваль «Odessa Classics», I міжнародний фестиваль «Odesa-june-Folk-Fest», в якому взяли участь 13 творчих колективів з 4-х країн світу, Міжнародний фестиваль сучасного мистецтва «Два дні й дві ночі нової музики», Одеський Міжнародний кінофестиваль, Міжнародний фестиваль мистецтв «Оksamитовий сезон в Одеській опері» та балетний гала-концерт Classic&Modern «ОДЕСА. УКРАЇНА. ЄВРОПА» просто неба, Міжнародний джазовий фестиваль «OdessaJazzFest», Другий міжнародний етнографічний кінофестиваль «ОКО», Міжнародна виставка «Емілія», офіційний візит із Західно-Поморського Воєводства Республіки Польща до Одеської області з питань співпраці з культурними інституціями регіону.

У 2021 році відбувся другий відбірковий тур Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії ім. Павла Вірського, у якому взяли участь 18 хореографічних колективів Одеської області, в листопаді переможці другого туру взяли участь у заключному турі Конкурсу. «Зразковий» художній колектив України ансамбль танцю «Сакартвело» (художній керівник Якобішвілі А.Б., заслужений працівник культури України) КПНЗ «Одеський центр дитячої та юнацької творчості «Дивосвіт» посів перше місце, «зразковий» художній колектив України ансамбль танцю «Дитинство» (художній керівник Юхим Коган, заслужений працівник культури України) КПНЗ «Одеський міський центр хореографічного мистецтва» – друге місце, зразковий хореографічний ансамбль «Балтська зірочка» (Балтська міська рада) – третє місце.

З метою естетичного виховання дітей та молоді проведено:

❖ До Міжнародного Дня захисту дітей – культурно-мистецький захід для дітей соціально-незахищених категорій в Одеському академічному театрі музичної комедії ім. М. Водяного, міжнародний фестиваль мистецтв «Дунай – ріка дружби» (м. Ізмаїл), в якому взяло участь понад 350 дітей з 4 країн світу.

❖ Новорічні вистави для дітей соціально незахищених категорій та обдарованих дітей в приміщенні Одеського національного академічного театру опери та балету «Кіно-мульти шоу «Новорічна Одиссея» та в приміщенні КУ «Одеський академічний український музично-драматичний театр ім. В.С. Василька» «Зачарований кощей».

❖ IX відкритий фестиваль дитячих музичних театрів мистецьких шкіл Одеської області «IMPREZZA», огляд-конкурс солістів-вокалістів та ансамблів малих форм естрадного напрямку учнів вокальних та хорових відділень мистецьких шкіл Одеської області.

Надано фінансову підтримку для проведення ювілейного концерту ансамблів «Дитинство» та «Сузір'я» Одеського міського центру хореографічного мистецтва.

Станом на 01.01.2022 року в Одеській області діють 1 394 зареєстрованих релігійних організації, у тому числі: 3 духовні центри, 17 релігійних управлінь, 1 316 релігійних громад, 25 монастирів та скитів, 20 місій, 2 братства та 11 духовних навчальних закладів. Переважна більшість релігійних організацій належить до християнства (1 332), 15 – до іудаїзму, 14 – до ісламу, 26 – до нетрадиційних та новітніх віросповідань. Серед християнських конфесій перше місце за чисельністю посідає православ'я (794), далі йдуть протестанти (477) та католики (58).

На 1 січня 2022 року кількість національно-культурних товариств складає майже **180 організацій**.

У 2021 році Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини обласної державної адміністрації продовжив впровадження пілотної ініціативи проекту «Захист національних меншин, включаючи ромів та мови меншин в Україні», що реалізується Радою Європи протягом 2018 – 2021 років.

З метою підтримки та розвитку самобутніх національних традицій в місцях компактного проживання представників національних меншин проводились різнопланові заходи, зокрема: XI-та Міжнародна конференція «Одеські етнографічні читання» на базі факультету історії та філософії Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, традиційний обласний фестиваль молдавської культури «Мерцішор», Міжнародний фестиваль гагаузької культури «Буджак їлдизи» (м. Рені Ізмаїльського району), урочисті заходи з нагоди Дня слов'янської писемності та покладання квітів до пам'ятника Св. Кирилу та Мефодію, фестиваль національних культур «Volgrad Ethno-Fashion» (м. Болград Болградського району), XV-й Міжнародний фестиваль молдавської культури «Cîntșijoclahoramoldovenilor» (с. Новосільське Ренійської міської громади Ізмаїльського району), вечір грузинської та української культур «Грузинсько-українська єдність» у Літньому театрі Міського саду, Дні Польщі в Одесі, організовані спільними зусиллями Генерального Консульства Республіки Польща в Одесі та громадськими організаціями «Національно-культурне товариство поляків «Польська нота», «Одеське ім. А. Міцкевича відділення Спілки поляків в Україні», концерт з нагоди 20-річного ювілею

народного художнього колективу України ансамблю грузинської пісні і танцю «Сакартвело», церемонія вручення нагород «Людина року» серед представників болгарської діаспори України тощо.

На території Одеської області на обліку перебуває **4 492 пам'ятки культурної спадщини**, з них: **1 306** пам'яток історії, **1 679** – археології, **1 422** – містобудування та архітектури, **78** – монументального мистецтва, **6** – науки і техніки та **1** – пам'ятка садово-паркового мистецтва. Пам'яток національного значення на території області – **83**, з них: пам'яток архітектури та містобудування – **57**, історії – **3**, монументального мистецтва – **5**, археології – **18**.

На виконання ст. 23 Закону України «Про охорону культурної спадщини» Департаментом культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини обласної державної адміністрації у 2021 році оформлено 270 охоронних договорів з власниками/користувачами пам'яток культурної спадщини, розглянуто 857 проектів землеустрою щодо відведення земельної ділянки. Для попередження та захисту від незаконної забудови територій пам'яток та в межах їхніх зон охорони в 2021 році були визначені державні інтереси в сфері охорони культурної спадщини для їх урахування розробниками під час розроблення проектів містобудівної документації (генеральні плани та плани зонування територій) для 24 населених пунктів Одеської області. У звітному періоді розглянуто та у межах повноважень погоджено 25 генеральних планів з планами зонування населених пунктів Одеської області, розглянуто 20 детальних планів територій.

Відповідно до повноважень Департаментом погоджено 38 проектів з проведення ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках культурної спадщини та надано 30 дозволів на здійснення відповідних робіт. Протягом року надано 300 погоджень щодо відчуження приміщень в будівлях-пам'ятках, 70 погоджень щодо передачі в оренду приміщень в будівлях-пам'ятках, складено 70 актів огляду об'єктів культурної спадщини, надано 63 погодження на розміщення реклами та вивісок на пам'ятках.

В 2021 році виконано паспортизацію 19 об'єктів культурної спадщини та здійснено інвентаризацію 18 пам'яток археології за результатами якої виготовлено 37 облікових карток на зазначені пам'ятки.

До Державного реєстру нерухомих пам'яток України занесені **6** виявлених пам'яток культурної спадщини.

Проведено 5 засідань Консультативної ради з питань охорони об'єктів культурної спадщини Одеської області.

В 2021 році розпочато створення електронного ресурсу – порталу культурної спадщини Одеської області (нерухомої, нематеріальної, музеїв), для чого придбано сервер для розміщення бази даних та порталу, розроблено тестову версію веб-сайту (електронного ресурсу) – порталу культурної спадщини (нерухомої, нематеріальної, музеїв) Одеської області, виконано оцифрування близько 1000 архівних справ наявної облікової документації на об'єкти культурної спадщини Одеської області.

Фахівці Департаменту у 2021 році долучилися до створення Єдиного цифрового реєстру нерухомої спадщини Міністерства культури та інформаційної політики України. До вказаного реєстру подано інформацію щодо 4492 пам'яток культурної спадщини розташованих на території Одеської області.

Ринок праці та соціальний захист населення

Ринок праці

Серед пріоритетних напрямків економічного і соціального розвитку області особливе місце займає реалізація державної політики зайнятості населення, ефективне використання робочої сили, подолання безробіття серед працездатного населення.

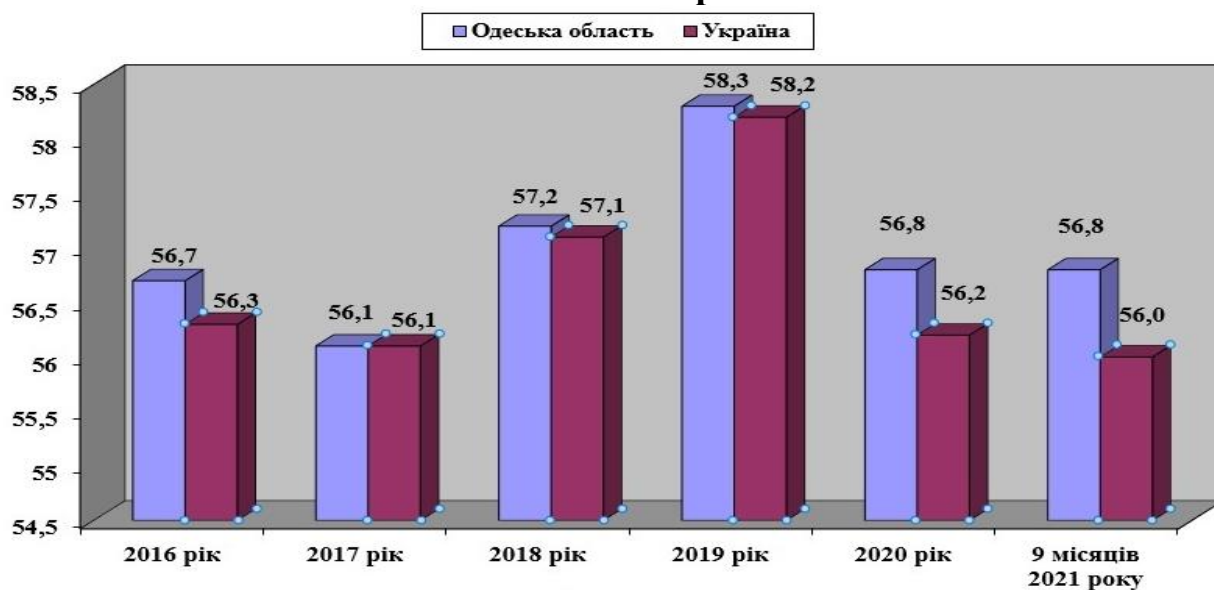
Демографічна та економічна ситуації в області на протязі 2016 – 2021 років, суттєво вплинула на основні показники економічної активності, зайнятості та безробіття, визначені за методологією Міжнародної організації праці (МОП).

Для ринку праці Одеської області у 2016 – 2021 роках стало характерним коливання обсягів зайнятого та безробітного населення віком 15 – 70 років за МОП в абсолютному та відносному значенні.

Так, рівень зайнятості населення від всього населення віком 15 – 70 років протягом 2016 – 2020 років коливався від 56,7 % у 2016 році до 56,8 % у 2020 році. У січні – вересні 2021 року рівень зайнятості становив 56,8%.

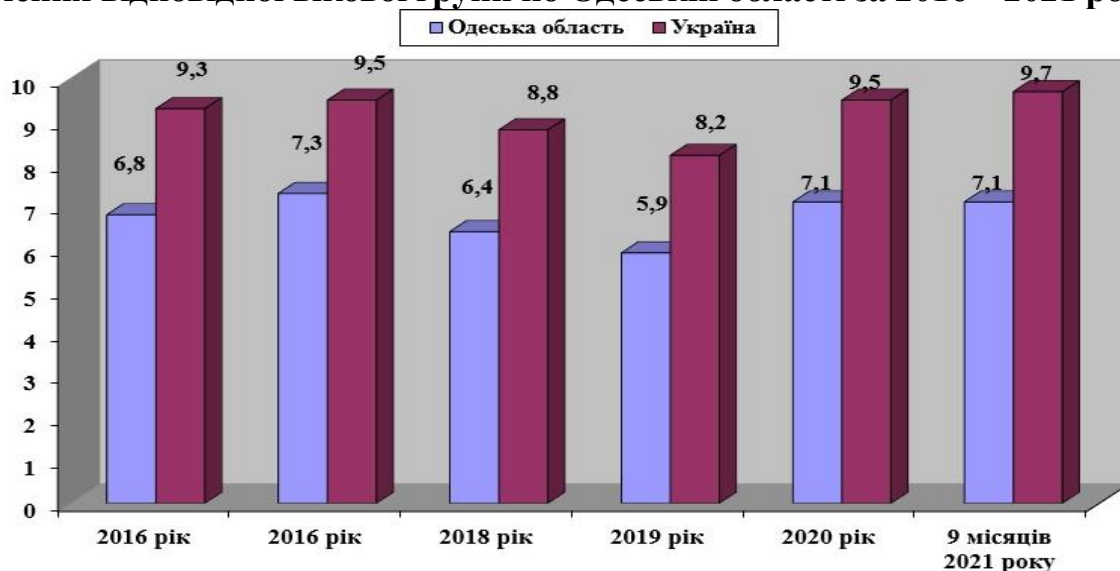
Сталою є позитивна тенденція до перевищення середнього показника по Україні (діаграма 6):

Діаграма 6. Рівень зайнятості населення у віці 15 – 70 років у відсотках до всього населення відповідного віку по Одеській області за 2016 – 2021 роки

Рівень безробіття економічно активного населення віком 15 – 70 років у 2016 – 2020 роках коливався від 6,8 % у 2016 році до 7,1 % у 2020 році. У січні – вересні 2021 року рівень безробіття становив 7,1 %, що на 2,6 в.п. менше середнього показника по Україні (діаграма 7):

Діаграма 7. Рівень безробітного населення у віці 15 – 70 років у відсотках до населення відповідної вікової групи по Одеській області за 2016 – 2021 роки

Аналіз даних щодо економічної активності населення у січні – вересні 2021 року свідчить про погіршення ситуації у сфері зайнятості (таблиця 9):

Таблиця 9. Економічна активність населення Одеської області за 9 місяців 2021 року

Показники	9 місяців 2021 року	9 місяців 2020 року	9 місяців 2020 року у відсотках до 9 місяців 2019 року	Місце за результатами рейтингової оцінки
Чисельність робочої сили у віці 15-70 років, тис. осіб	1058,1	1067,4	-16,6	x
Рівень участі в роботі населення у віці 15-70 років, відсотків до населення відповідного віку	61,1	61,2	-0,8 в.п.	x
Чисельність зайнятого населення віком 15-70 років, тис. осіб	983,5	993,6	-28,7	x
Рівень зайнятості населення віком 15-70 років, відсотків від чисельності населення відповідного віку	56,8	57,0	-1,4 в.п.	6
Чисельність безробітного населення віком 15-70 років, тис. осіб	74,6	73,8	12,1	x
Рівень безробіття населення віком 15-70 років, відсотків від чисельності економічно активного населення	7,1	6,9	1,2 в.п.	4

Так, у порівнянні з відповідним періодом минулого року спостерігається зменшення економічно активного населення області на 9,3 тис. осіб або 0,9 %.

Протягом січня – вересня 2021 року відбулося зменшення чисельності населення віком від 15 до 70 років зайнятого в усіх сферах економічної діяльності на 10,1 тис. осіб, рівня зайнятості населення – на 0,2 в.п., що позначилось на збільшенні чисельності безробітного населення на 0,8 тис. осіб та рівня безробіття на 0,2 в.п.

Протягом 2016 – 2018 років спостерігалася стала динаміка щодо зменшення кількості зареєстрованих безробітних, які користувались послугами служби зайнятості з 44,7 тис. осіб у 2016 році до 39,6 тис. осіб у 2018 році, проте починаючи з 2019 року кількість зареєстрованих безробітних стрімко збільшується і у 2020 році становить 51,1 тис. осіб. Причинами такого стрімкого зростання є запровадження карантину у зв'язку з пандемією COVID-19 та вивільнення з економічних причин. У 2021 році економіка почала відновлюватися та пристосовуватись до роботи в нових умовах, що відобразилась на кількості зареєстрованих безробітних та у 2021 році вона становила 48,9 тис. осіб (таблиця 10).

Таблиця 10. Стан зареєстрованого ринку праці у 2016--2021 роках

	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Чисельність осіб, які мають статус безробітного	44748	41035	39643	40259	51064	48921
Чисельність працевлаштованих осіб з числа зареєстрованих безробітних	16376	15378	14401	13934	15431	15019
Рівень працевлаштування	36,6	37,5	36,3	34,6	30,2	30,7
Кількість осіб у віці до 35 років, які мали статус безробітного протягом звітного періоду, осіб	15551	13471	12191	11176	14820	13722
Чисельність осіб віком до 35 років, які працевлаштовані протягом звітного періоду	5196	4622	3916	7597	5410	4712
у відсотках до загальної чисельності безробітних у віці до 35 років	33,4	34,3	32,1	68,0	36,5	34,3
Кількість зареєстрованих безробітних станом на кінець звітного періоду	14053	13395	13647	14266	19390	12609
з них молодь до 35 років	4257	3862	3590	3532	5339	2952
у відсотках до загальної чисельності зареєстрованих безробітних	30,3	28,8	26,3	24,8	27,5	23,4

Чисельність безробітних, працевлаштованих за сприяння обласної та міськрайонних центрів зайнятості щорічно зменшувалась з 16,4 тис. осіб у 2016 році до 13,9 тис. осіб у 2019 році, проте у 2020 – 2021 роках обсяги працевлаштування значно збільшились і становили 15,4-15,0 тис. осіб. Рівень працевлаштування коливався від 36,6 % у 2016 році до 30,7 % у 2021 році.

За даними Одеського обласного центру зайнятості кількість осіб у віці до 35 років, які мали статус безробітного, протягом 2016 – 2019 років поступово зменшувалась, у 2020 році спостерігається збільшення їх чисельності – 14,8 тис. осіб, але у 2021 році трохи зменшився та становив 13,7 тис. осіб.

Протягом 2016-2021 років обсяги працевлаштування осіб у віці до 35 років коливались від 5,2 тис. осіб у 2016 році до 4,7 тис. осіб у 2021 році. Рівень працевлаштування осіб у віці до 35 років за 2016 – 2021 роки коливався від 33,4 % у 2016 році до 34,3 % у 2021 році. Найвищий рівень працевлаштування припадав на 2019 рік і становив 68,0 %.

Кількість зареєстрованих безробітних на кінець 2016 року становила 14,0 тис. осіб, але у 2017 – 2020 роках спостерігалася тенденція до збільшення даного показника, який набув свого піку у 2020 році – 19,4 тис. осіб. У 2021 році зазначений показник становив 12,6 тис. осіб.

Серед зареєстрованих безробітних кількість осіб у віці до 35 років протягом 2016 – 2019 років щороку зменшувалась, у 2020 році вона зросла і становила 5,3 тис. осіб, але у 2021 році вже становила 3,0 тис. осіб. Частка осіб у віці до 35 років у відсотках до загальної чисельності зареєстрованих безробітних у даний період зменшилась з 30,3 % у 2016 році до 24,8 % у 2019 році, у 2021 році становив 23,4 %.

У період 2016 – 2018 років щорічні обсяги новостворених робочих місць в усіх сферах економічної діяльності зросли з 20,4 до 35,0 тис. од., проте починаючи з 2019 року внаслідок нестабільної ситуації в економіці обсяги утворення нових робочих місць щороку зменшуються. Відповідно до цього кількість ліквідованих робочих місць коливалась протягом звітного періоду з 15,5 тис. од. у 2018 році до 18,7 тис. од. у 2020 році.

Внаслідок цього протягом 2016 – 2020 років співвідношення створених робочих місць до ліквідованих робочих місць коливалося від 226,3 % у 2018 році до 146,6 % у 2016 році. (таблиця 11).

За січень – вересень 2021 року по Одеській області було утворено 23,1 тис. од робочих місць, ліквідовано 13,1 тис. од робочих місць. Співвідношення створених та ліквідованих робочих місць у січні – вересні 2021 року становило 176,5 %.

Таблиця 11. Створення нових робочих місць у 2016-2021 роках

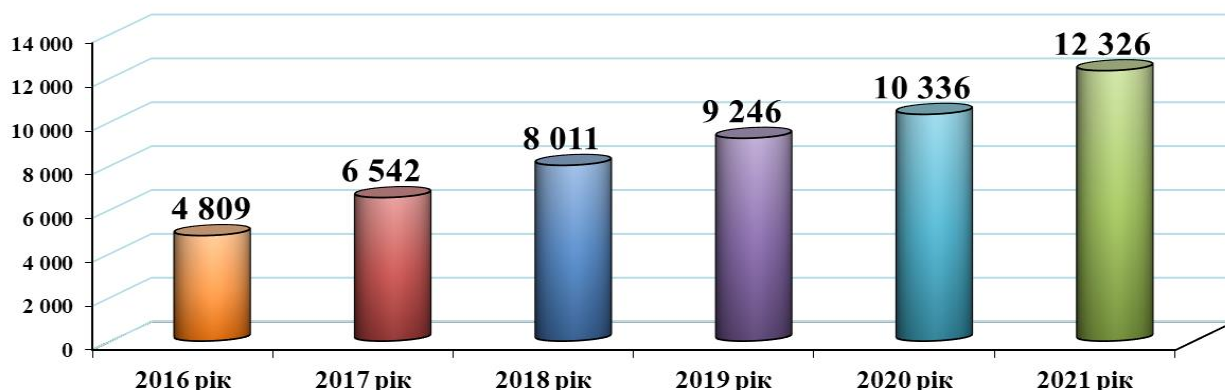
Найменування показника	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	9 міс. 2021 рік
Кількість створених робочих місць, тис. од.	23720	24155	35027	33146	28929	23098
Кількість ліквідованих робочих місць, тис. од.	16183	16220	15476	16978	18743	13090
Співвідношення створених робочих місць до ліквідованих, відсотків	146,6	148,9	226,3	195,2	154,3	176,5

Рівень життя населення в регіоні можна оцінювати за таким показником, як середньомісячна заробітна плата.

У 2016 – 2021 роках розмір середньомісячної заробітної плати коливався від 4 809 грн у 2016 році до 12 326 грн у 2021 році та збільшився відповідно до 2016 року на 7 517 грн або у 2,6 рази (діаграма 8).

Діаграма 8. Середньомісячна заробітна плата по Одеській області у 2016 – 2021 роках

Аналіз середньомісячної заробітної плати в Одеській області свідчить, що за 2021 рік даний показник становив 12 326 грн, що у 1,9 рази вище рівня мінімальної заробітної плати, визначеної на державному рівні (6 500 грн), але що менше показника по Україні на 12,0 % (14 014 грн).

Заборгованість з виплати заробітної плати на 1 січня 2022 року становила 65 123,6 тис. грн, у тому числі:

- державні активні підприємства – **34 602,4 тис. грн;**
- підприємства комунальної власності – **4 479,4 тис. грн;**
- недержавні активні підприємства – **16 586,9 тис. грн;**
- підприємства банкрути – **9 454,9 тис. грн.**

Протягом 2021 року за результатами виконання протокольних доручень засідання обласної комісії з питань дотримання законодавства про працю повністю погашено заборгованість на підприємствах: ДП «Одеський авіаційний завод» (– 10 493,0 тис. грн), ДП «ДГ ім. О.В. Суворова» ННЦ «Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова» (– 3 435,3 тис. грн), ДП «ДГ «Андріївське» ОДС ДС НААН» (– 3 168,6 тис. грн), ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія» (– 1 444,2 тис. грн), ДП «Пансіонат «Борей НАН України» (– 44,0 тис. грн), ТОВ «Балкан-плюс» (– 1 805,1 тис. грн), СП «Одеські дріжджі» (– 1 670,8 тис. грн), ТОВ «Одеські дріжджі» (– 1 514,1 тис. грн), СВК «Дружба» (– 1 492,0 тис. грн), ПП «Білоозір'я» (– 1 301,0 тис. грн), ТОВ «Бессарабія плюс» (– 1 202,3 тис. грн), ТОВ «Фрам Шіппінг Едженсі» (– 645,4 тис. грн), ПП «АТП кіностудії» (– 217,6 тис. грн), ПП «Агро-Адмірал» (– 191,1 тис. грн), СК «Батьківщина» (– 3 231,5 тис. грн), ПРАТ «Ізмаїльський завод таропакувальних виробів «Дунай-Пак» (– 1 986,0 тис. грн), КП «ЖКС «Черьомушки» (– 2 480,9 тис. грн), КНП «Одеська обласна психіатрична лікарня № 2» (– 1 784,4 тис. грн), КУ «Одеське обласне патологоанатомічне бюро» (– 886,4 тис. грн), КУ «Одеський обласний центр медико-соціальної експертизи» (– 396,1 тис. грн), КП «Фонтан сервіс» (– 261,5 тис. грн).

Соціальний захист населення. Відповідно до рішень Одеської обласної ради від 24 грудня 2020 року № 38-VIII «Про затвердження обласної комплексної програми соціальної підтримки населення на 2021 – 2023 роки «Соціальний захист населення в Одеській області») на реалізацію заходів програми за рахунок коштів обласного бюджету у 2021 році були передбачені видатки у сумі 82 714,94 тис. грн.

Програмою було заплановано надати матеріальну допомогу мешканцям Одеської області, які опинилися у скрутному становищі внаслідок непередбачуваних обставин, за рахунок коштів обласного бюджету на загальну суму 16 000,00 тис. грн, фактично використано 15 987,41 тис. грн.

Призначення матеріальної допомоги здійснюється обласною координаційною радою з питань соціальної підтримки населення, склад та положення якої затверджено розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 25.04.2017 № 330/А-2017 «Про обласну координаційну раду з питань соціальної підтримки населення» (з урахуванням змін, які внесені розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 15.03.2021 № 246/од-2021) та відповідно до вимог Порядку надання матеріальної допомоги жителям Одеської області, які опинилися у скрутному становищі внаслідок непередбачуваних обставин, затвердженого наказом Департаменту соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації від 28.07.2021 № 164, зареєстрованого у Південному міжрегіональному управлінні Міністерства юстиції (м. Одеса) 03.03.2021 за № 143/400.

Матеріальна допомога надається мешканцям Одеської області, які опинилися у скрутному становищі внаслідок непередбачуваних обставин, розмір допомоги становить від мінімальних коштів, фактично витрачених заявником до 160 580,00 грн. Фактично за 2021 рік відбулось 15 засідань обласної координаційної ради з питань соціальної підтримки населення, всього розглянуто 547 справ осіб, які опинились у скрутному становищі внаслідок непередбачуваних обставин (з них: за наказами Департаменту соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації 438 справ на суму 5 636,97 тис. грн, та згідно з розпорядженням голови обласної державної адміністрації 109 справ на суму 9 893,40 тис. грн).

Зазначену допомогу отримало 552 особи на загальну суму 15 987,41 тис. грн.

Орієнтовно середній розмір матеріальної допомоги на одну особу становить 28,96 тис. грн.

В обласному бюджеті на 2021 рік було передбачено кошти у сумі 507,50 тис. грн на надання щомісячних довічних стипендій громадянам віком старше 100 років.

Протягом 2021 року щомісячну довічну стипендію отримали 36 осіб громадяни старше 100 років на загальну суму – 369,05 тис. грн. Розмір допомоги на одну особу становить 1 000,00 грн, на місяць.

В обласному бюджеті на 2021 рік було передбачено кошти у сумі 235,00 тис. грн на надання щоквартальної матеріальної допомоги колишнім політв'язням і репресованим.

За 2021 рік матеріальну допомогу отримали 59 осіб, з яких колишні політв'язні і репресовані на загальну суму 231,00 тис. грн. Розмір допомоги становить 1 000,00 грн.

В обласному бюджеті на 2021 рік було передбачено кошти у розмірі 2 215,00 тис. грн на надання щорічної цільової адресної допомоги громадянам Одеської області, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи 1 категорії до Дня річниці Чорнобильської трагедії.

За 2021 рік адресну допомогу отримали 774 особи на загальну суму – 2 199,57 тис. грн. Розмір допомоги на одну особу становить 3 000,00 грн, у т.ч. враховуючи виплати місцевих бюджетів.

В обласному бюджеті на 2021 рік було передбачено кошти у сумі 470,00 тис. грн на надання щорічної цільової адресної допомоги сім'ям загиблих (померлих) осіб, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою до Дня Річниці Чорнобильської трагедії (за рахунок коштів одного із бюджетів).

За 2021 рік адресну допомогу отримали 166 осіб на загальну суму – 467,02 тис. грн. Розмір допомоги на одну сім'ю становить 3 000,00 грн, у т.ч. враховуючи виплати місцевих бюджетів.

В обласному бюджеті на 2021 рік було передбачено кошти у розмірі 140,00 тис. грн на щорічну виплату сім'ям загиблих працівників органів внутрішніх справ до Дня вшанування пам'яті працівників органів внутрішніх справ, які загинули при виконанні службових обов'язків.

Щорічну допомогу отримало 35 осіб на суму 105,00 тис. грн. Розмір допомоги на одну особу становить 3 000,00 грн.

В обласному бюджеті на 2021 рік було передбачено кошти у сумі 2 960,00 тис. грн на надання щомісячних стипендій особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам бойових дій Другої Світової війни, що є мешканцями Одеської області.

Протягом 2021 року щомісячну стипендію отримали 103 особи, а саме: особи з інвалідністю внаслідок війни та учасники бойових дій Другої Світової війни на загальну суму 2 462,61 тис. грн. Розмір допомоги становить 2 000,00 грн.

В обласному бюджеті на 2021 рік було передбачено кошти у розмірі 11 301,69 тис. грн. на надання щомісячних стипендій особам з інвалідністю внаслідок війни, учасникам бойових дій у Республіці Афганістан та на території інших країн з інвалідністю від загального захворювання 1 групи. Розмір допомоги на одну особу з інвалідністю внаслідок війни 1 групи, які безпосередньо брали участь у бойових діях у Республіці Афганістан та на території інших країн становить 2 000,00 грн, на місяць. Особам з інвалідністю внаслідок війни 2-3 групи, які безпосередньо брали участь у бойових діях у Республіці Афганістан та на території інших країн, розмір допомоги становить 1 000,00 грн, на місяць. Учасникам бойових дій у республіці Афганістан та на території інших країн з інвалідністю від загального захворювання 1 групи розмір допомоги становить 1 000,00 грн, на місяць.

За 2021 рік щомісячну стипендію отримали 950 осіб, а саме: особи з інвалідністю внаслідок війни, учасники бойових дій у Республіці Афганістан та на території інших країн з інвалідністю від загального захворювання 1 групи на загальну суму 11 144,28 тис. грн.

В обласному бюджеті на 2021 рік було передбачено кошти у сумі 4 360,00 тис. грн на надання щомісячної допомоги сім'ям загиблих (померлих) військових, які брали участь в бойових діях у Республіці Афганістан та на території інших країн.

За 2021 рік щомісячну допомогу отримали 250 сімей на загальну суму – 4 274,91 тис. грн. Розмір допомоги на одну сім'ю становить 1 500,00 грн, на місяць.

В обласному бюджеті на 2021 рік було передбачено кошти у сумі 637,30 тис. грн на надання щорічних виплат до Дня Перемоги та Дня визволення України від фашистських загарбників особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам бойових дій Другої світової війни та жертвам нацистських переслідувань згідно ст. 6.1-6.3 Закону України «Про жертви нацистських переслідувань». Щорічну допомогу отримала 231 особа на суму 633,19 тис. грн. Розмір допомоги на одну особу становить 3 000,00 грн.

В обласному бюджеті на 2021 рік було передбачено кошти у розмірі 3 459,00 тис. грн на надання щомісячної допомоги сім'ям загиблих (померлих), учасників АТО, сім'ям захоплених у полон або оголошених зниклими безвісти військових, зокрема співробітників правоохоронних органів, які брали участь у проведенні антитерористичної операції на Сході України, та дітям до досягнення 18-річного (виплата з усіх місцевих бюджетів не повинна перевищувати граничну суму визначену Програмою).

За 2021 рік щомісячну допомогу отримали 157 осіб (122 особи та 35 дітей) на загальну суму – 3 363,50 тис. грн. Щомісячний розмір допомоги на сім'ю становить 2 500,00 грн., щомісячний розмір допомоги на одну дитину становить 500,00 грн.

В обласному бюджеті на 2021 рік було передбачено кошти у сумі 4836,41 тис. грн на надання щомісячної стипендії особам з інвалідністю, які брали участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, учасникам бойових дій з інвалідністю від загального захворювання 1 групи, у забезпеченні проведення антитерористичної операції для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, а також їх дітям до досягнення ними 18-річного віку. Розмір допомоги для осіб з інвалідністю внаслідок війни 1 групи, які безпосередньо брали участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України становить щомісячно 2 000,00 грн. Для осіб з інвалідністю внаслідок війни 2-3 групи, які безпосередньо брали участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України розмір допомоги становить 1 500,00 грн. Для осіб, учасників бойових дій з інвалідністю від загального захворювання 1 групи, які безпосередньо брали участь у забезпеченні

проведення антитерористичної операції для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України розмір допомоги становить 1 500,00 грн. Розмір допомоги на одну дитину становить 500,00 грн.

За 2021 рік щомісячну стипендію отримали 419 осіб (249 осіб та 170 дітей) на загальну суму 4 781,31 тис. грн.

В обласному бюджеті на 2021 рік було передбачено кошти у розмірі 278,7 тис. грн на надання щомісячної матеріальної допомоги на оплату житлово-комунальних послуг та придбання твердого палива і скрапленого газу воїнам-добровольцям, які брали участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України та не користуються пільгами, за рахунок коштів державного бюджету.

За 2021 рік щомісячну допомогу отримала 21 особа на загальну суму – 278,70 тис. грн. Розмір допомоги становить 1 150,00 грн.

В обласному бюджеті на 2021 рік на одноразову матеріальну допомогу на оздоровлення або відшкодування вартості санаторно-курортного лікування у санаторіях України особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи 1-3 категорії, ветеранам війни, воїнам-добровольцям антитерористичної операції, членам сімей загиблих (померлих) учасників АТО, постраждалим учасникам Революції гідності, особам з інвалідністю загального захворювання, дітям з інвалідністю та особам з інвалідністю з дитинства у супроводі однієї супроводжувальної особи (за необхідності) один раз на рік за рахунок одного з бюджетів (не більше граничної вартості путівки, визначеної наказом Міністерства на відповідний рік) було передбачено 3 000,00 тис. грн.

Протягом 2021 року послугами санаторно-курортного лікування забезпечено 351 особу, на загальну суму – 2 999,67 тис. грн.

На 2021 рік в обласному бюджеті на організацію оздоровлення вихованців та підопічних, які перебувають в дитячих будинках-інтернатах системи соціального захисту було передбачено 800,00 тис. грн.

За 2021 рік оздоровлено 130 осіб Білгород-Дністровського будинку-інтернату на загальну суму 799,89 тис. грн.

В обласному бюджеті на 2021 рік на відшкодування вартості реабілітаційних заходів для дітей з інвалідністю та дітей з діагностикою захворювань нервової системи й опорно-рухового апарату було передбачено 18 500,00 тис. грн.

Одеському обласному благодійному фонду реабілітації дітей-інвалідів «Майбутнє» відшкодовано вартість 901 реабілітаційного заходу на загальну суму 18 499,67 тис. грн.

У 2021 році було передбачено на фінансову підтримку організацій 1 799,00 тис. грн. Фінансову підтримку отримали 7 громадських організацій на загальну суму 1 798,82 тис. грн, а саме: Організація ветеранів Одеської області на суму 800,00 тис. грн; Одеська обласна організація Української Спільноти ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) на суму 100,00 тис. грн; Одеська обласна організація Всеукраїнської громадської організації інвалідів «Союз Чорнобиль України» на

суму 150,00 тис. грн; Одеська обласна організація Товариства Червоного Хреста України на суму 249,00 тис. грн, Одеська обласна рада миру на суму 100,00 тис. грн, громадська організація «Ветеранс ХАБ Одеса» на суму 300,00 тис. грн, громадська організація «Ветеранів та інвалідів АТО – «Рапіра» на суму 100,00 тис. грн.

На співпрацю з громадськими, благодійними організаціями із проведення спортивних заходів, конкурсів, виставок, фестивалів художньої творчості для людей з обмеженими фізичними можливостями на 2021 рік в обласному бюджеті було передбачено 509,16 тис. грн.

Протягом 2021 року профінансовано 4 організації на загальну суму 59,16 тис. грн, з яких Одеська обласна організація інвалідів Всеукраїнської організації інвалідів «Союз організацій інвалідів України» на суму 49,00 тис. грн, Благодійна організація «Південноукраїнський регіональний центр молодих інвалідів» на суму 150,00 тис. грн, Благодійний фонд «Молодий інвалід» на суму 250,00 тис. грн, громадська організація «Асоціація «Ренесанс Одеси» на суму 60,16 тис. грн.

На 01.01.2022 на обліку рай(міськ) управлінь соціального захисту населення перебуває 12 652 учасника бойових дій АТО/ООС і 578 осіб з інвалідністю внаслідок війни та 266 членів сімей загиблих (померлих) учасників АТО/ООС.

За бюджетною програмою КПКВК 1501040 «Заходи із психологічної реабілітації, соціальної та професійної адаптації, забезпечення санаторно-курортним лікуванням постраждалих учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, та членів їх сімей (при здійсненні заходів із психологічної реабілітації), членів сімей загиблих (померлих) таких осіб, виготовлення для них бланків посвідчень та нагрудних знаків» на 2021 рік Одеській області було затверджено:

- для здійснення заходів із психологічної реабілітації 3 548,065 тис. грн.

У 2021 році пройшли психологічну реабілітацію 279 учасників АТО/ООС на суму 3 543,432 тис. грн. Послуги з психологічної реабілітації учасники АТО/ООС отримували у 17 закладах України, 6 з них знаходяться в Одеській області.

- для здійснення заходів із соціальної та професійної адаптації постраждалих учасників Революції Гідності та учасників антитерористичної операції затверджено 675,542 тис. грн.

Пройшли навчання по різним спеціальностям 83 учасника АТО/ООС на суму 672,123 тис. грн.

Відповідно до законів України: «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», «Про державну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» станом на 01.01.2022 соціальну підтримку з Державного бюджету України у розмірі 3 790,1 млн отримали 152,4 тис. сімей, заборгованості по всім видам державних допомог немає.

Відповідно до постанови від 4 серпня 2021 року № 803 «Деякі питання соціальної підтримки багатодітних малозабезпечених сімей» кількість осіб, яким забезпечено виплату одноразової грошової допомоги на дітей з багатодітних малозабезпечених сімей для підготовки до навчального року у сумі 2 000,00 гривень на кожну дитину по Одеській області складає 5 218 осіб (14 720 дітей) на суму 29 440,0 тис. грн.

Упродовж січня-грудня 2021 року кількість домогосподарств яким призначено житлову субсидію становила 82,2 тис. домогосподарств на загальну суму 647,9 млн грн.

На початок опалювального періоду 2021-2022 року кількість домогосподарств, які звернулись за призначенням субсидії – 25,0 тис., з них призначено житлову субсидію за новим пакетом документів 13,4 тис. домогосподарств, відмовлено у призначенні житлової субсидії 3,9 тис. домогосподарствам.

Протягом 12 місяців 2021 року кількість домогосподарств, які звернулися за призначенням житлової субсидії на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива – 31,6 тис. од.

У 2021 році 26,5 тис. домогосподарствам було призначено житлові субсидії на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива на загальну суму 94,5 млн грн.

Цільовий показник відсотку охоплення населення програмою житлових субсидій Міністерством соціальної політики України не доводився з 01.01.2017.

На 01.01.2022 відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 509 «Про облік осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції» на обліку в області перебуває 40,1 тис. внутрішньо переміщених осіб (28,3 тис. сімей) з числа осіб, які переміщені з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції.

Протягом 2021 року щомісячну адресну грошову допомогу на покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 505 «Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» призначено та профінансовано 8,1 тис. сімей (14,5 тис. осіб), на загальну суму 144,0 млн грн.

Станом на 01.01.2022 на обліку перебуває 530 026 пенсіонерів, середній розмір пенсії – 3 537,87 грн, з них працюючих пенсіонерів – 149 137 осіб, середній розмір пенсії – 3 632,79 грн. Середньомісячний розмір пенсії збільшився на 10,3 % в порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

За рахунок коштів Державного бюджету в Одеській області у 2021 році профінансовано 16 програм соціальних виплат та допомог на загальну суму **5 062 653,07 тис. грн**, а саме:

- «Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» – 21 968,14 тис. грн;
- «Заходи із психологічної реабілітації, соціальної та професійної

адаптації, забезпечення санаторно-курортним лікуванням постраждалих учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, та членів їх сімей (при здійсненні заходів із психологічної реабілітації), членів сімей загиблих (померлих) таких осіб, виготовлення для них бланків посвідчень та нагрудних знаків» – 6 517,76 тис. грн;

- «Виплата матеріальної допомоги військовослужбовцям, звільненими з військової строкової служби» – 2 033,29 тис. грн;

- «Реабілітація дітей з інвалідністю» – 8 763,63 тис. грн;

- «Заходи із соціального захисту дітей, сімей, жінок та інших найбільш, вразливих категорій населення» – 3 874,07 тис. грн;

- «Довічні державні стипендії» – 173,16 тис. грн;

- «Щорічна разова грошова допомога ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань та соціальна допомога особам, які мають особливі та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною» – 78 757,75 тис. грн;

- «Виплата соціальної стипендії студентам (курсантам) вищих навчальних закладів» – 33 523,90 тис. грн;

- «Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» – 143 879,86 тис. грн;

- «Надання одноразової грошової допомоги членам сімей осіб, які загинули (померли) під час участі в антитерористичній операції, та особам, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час участі в зазначеній операції» – 440,50 тис. грн;

- «Заходи із соціальної, трудової та професійної реабілітації осіб з інвалідністю» (у тому числі забезпечення засобами технічної реабілітації) – 5 513,46 тис. грн;

- «Виплата деяких видів допомог, компенсацій, грошового забезпечення та оплати послуг окремим категоріям населення» – 3 794 296,73 тис. грн;

- «Виплата пільг і житлових субсидій на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу у грошовій формі» – 960 364,43 тис. грн;

- «Підвищення кваліфікації фахівців із соціальної роботи та інших працівників системи соціального захисту» – 33,91 тис. грн;

- «Забезпечення виконання рішень суду» – 2 312,48 тис. грн;

- «Надання одноразової грошової допомоги членам сімей осіб, смерть яких пов'язана з участю в масових акціях громадського протесту, що відбулися у період з 21 листопада 2013 року по 21 лютого 2014 року та особам, які отримали тілесні ушкодження, побої, мордування під час участі в зазначених акціях» – 200,00 тис. грн.

Розвиток громадянського суспільства. Політичні партії, релігійні організації

Проблеми активізації громадянського суспільства є вкрай актуальною для розвитку області, оскільки без розвинутого громадянського суспільства неможлива побудова правової демократичної держави. Тільки небайдужі та активні громадяни здатні як спільно контролювати владу, так і взаємодіяти, пропонуючи кращі варіанти вирішення тих чи інших питань.

За даними Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) станом на 01.01.2021 в Одеській області було зареєстровано 5 834 діючих громадських об'єднань, на 01.01.2022 загальна кількість громадських об'єднань в області склала **6 135**, що на 5,1 % більше ніж на початок попереднього року.

Основна частка громадських об'єднань припадає на м. Одеса.

Розподіл кількості громадських об'єднань за містами обласного значення (далі – міста) і районами Одеської області є досить нерівномірним. Найбільша кількість діючих міських громадських об'єднань на 1000 осіб наявного населення у містах Балта, Біляївка, Подільськ, найменша – у м. Білгород-Дністровський.

Найбільша кількість діючих районних громадських об'єднань на 1000 осіб наявного населення в Березівському, Болградському, Подільському районах, найменша – в Одеському районі.

Розподіл кількості громадських об'єднань Одеської області за напрямками діяльності є досить різноманітним. Найпоширенішого спрямування серед них є фізкультурно-спортивні, ветеранські, професійні та правозахисні громадські об'єднання. Найменшу частку громадських об'єднань становлять, а саме: об'єднання охорони пам'яток історії та культури, науково-технічні товариства.

Найбільш численними громадськими об'єднаннями з фіксованим членством є ветеранські, профспілкові організації, а також організації, що захищають інтереси інвалідів, чорнобильців.

Більшість громадських об'єднань Одещини можливо назвати «сплячими», оскільки існують формально, але жодної активної діяльності не ведуть. Водночас є ряд організацій, що є активними, мають добру репутацію, реальні приклади успіху та помірний рівень публічності в громадському житті не лише області, а й за її межами, наприклад: «Одеська обласна організація «Комітет виборців України», «Корпорація Монстрів», «БФ «Пчелка»; «Добрий Самарянин», «Шлях додому», «Філія Всеукраїнського благодійного фонду «Деполь Україна» у м. Одеса», «Об'єднання організацій роботодавців Одеської області», «Фонд допомоги морякам та трудовим мігрантам «Асоль», «Червоний Хрест» та багато інших.

Активну участь в суспільно-політичному житті області беруть громадські об'єднання військово-патріотичного спрямування, а саме козацькі організації, ветеранів війни, благодійні організації.

Слід зазначити наступні активні та публічні громадські об'єднання, з яких: «Спілка ветеранів-інвалідів Афганістану», ГО «Ветеранс ХАБ Одеса», «Організація ветеранів Одеської області», «Одеська обласна організація Спілки ветеранів Афганістану», «Серця матерів Одещини», «Мережа сили «Рівновага», «Аратта-Одеса», «Об'єднання громадських організацій учасників, ветеранів та інвалідів антитерористичної операції міста Одеси та Одеської області», «Об'єднання ветеранів, учасників АТО Південь», «Союз ветеранів підрозділів особливого призначення «Шторм», «Ветеранів та інвалідів АТО – «Рапіра», «Чорний тюльпан. Одеса», «Родинний правопросвітницький клуб «Одеська мрія», «Одеська міська рада багатодітних сімей», «Асоціація самоорганізації населення міста Одеси», «Закон природи», «Одеська родина», «Всеукраїнська рада жінок-фермерів», «Одеська обласна Рада Миру», «Одеський інститут соціальних технологій», «Зелений лист», «Бізнес інкубатор груп. Україна», «Асоціація інноваційного розвитку домогосподарств!», «Міжобласна громадська організація «Чорноморське козацтво», «Анімал СОС Одеса», «За майбутнє без СНІДу», «Шлях до свободи», БФ «100 відсотків життя. Одеса», «Ветерани АТО міста Чорноморська», «Одеська філія громадської організації «Асоціація жінок України «ДІЯ», «Віра, надія, любов», «Всеукраїнська спілка учасників бойових дій в АТО «Побратими України» в Одеській області м. Біляївка», «Ветерани АТО Лиманщини», «Чорноморська громада», «Ветерани АТО м. Южне», «Чорноморське міське об'єднання учасників АТО «Кордон», «Православний спортивно-патріотичний клуб «Муромець», «Ветерани АТО Березівщини», Березівська районна спілка ветеранів Афганістану, воїнів інтернаціоналістів «Ветеран», «Спортивний клуб «Балкани», «Правозахист інвалідів, ветеранів та пенсіонерів силових структур», «Громадська організація ветеранів України», «Союз Чорнобиль», «Рідний край», «Спілка ветеранів війни в Афганістані та інших воєн Саратовської ТГ», «Учасників антитерористичної операції «ЗАХИСТ», «Товариство відродження та розвитку Білгород – Дністровського», «Білгород – Дністровське районне козацьке товариство» Чорноморського козацького з'єднання», «Болградська міська організація інвалідів «Вікторія», «Болградська районна спілка ветеранів АТО», «Болградське відділення спілки ветеранів Афганістану», «Болградська районна дитяча громадська організація «Клуб Кенсін», «Болградська районна організація ветеранів», «Ветеранів війни в Афганістані та інших воїн Болградської міської територіальної громади», «Албанське культурно-просвітницьке товариство «Rilindia» («Відродження»)), «Товариство бессарабських болгар ім. Святих Кирила та Мефодія», «Болгарський культурний центр ім. Академіка Олександра Теодорова-Балана», «Філія у місті Болград громадської організації «Болгарське народне зібрання», «Фонд ім. І.М. Інзова», «Союз підприємців Болградського району Одеської області «Моноліт», «Рада сільськогосподарських товаровиробників Болградського району», «Болградська районна організація інвалідів», «Центр спортивних єдиноборств «ЛЕВ», «Рада ветеранів Тарутинської селищної ради», «Тарутинська районна спілка ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів)», «Союз ветеранів Афганістану та других воєн, воїнів-інтернаціоналістів Українського союзу

Тарутинської ОТГ», «Тарутинській район без корупції», «Бессарабсько-Тарутинська спілка ветеранів АТО», «Спілка ветеранів, інвалідів та учасників бойових дій Бородинської громади», «Тарутинська районна лікарняна каса», «Тарутинське районне німецьке культурне товариство Бессарабський Дім», «Тарутинська спілка ветеранів та інвалідів АТО», «СГО «Захист прав людини та основоположних свобод», «Асоціація виноградарів, виробників вина, локальних продуктів та страв «Тарутине-ТЕРУАР», «Проект дружба», «Арцизька районна спілка ветеранів Афганістану», «Громадська організація воїнів АТО «Патріот», «Спілка ветеранів війни в Афганістані та інших війн Арцизької ОТГ», «Організація ветеранів Арцизької міської територіальної громади», «Болградська районна організація Українського товариства мисливців і рибалок Одеської обласної організації Українського товариства мисливців і рибалок», «Всеукраїнська всестильова федерація бойових мистецтв», «Болградська районна організація «Нове покоління», «Ветеранів та пенсіонерів правоохоронних органів», «Нове покоління Європи», «Ізмаїльське міськрайонне товариство любителів домашніх тварин та птиці», «Асоціація «Фермери Бессарабії», «Ротарі клуб Ізмаїл», «Центр реабілітації ветеранів АТО», «Агентство сталого розвитку та європейської інтеграції «Єврорегіон «Нижній Дунай», «Рух добра воля», «Ренійська районна організація «Наше наследіє», «Придунайська ромська організація», «Спілка ветеранів війни в Афганістані та інших воєн Саф'янівської ОТГ», «Федерація шахів та шашок міста Ізмаїл та Ізмаїльського району», «Південний оперативний козацький округ», «Федерація бодіблінгу та фітнесу Бессарабії», «Ізмаїльська болгарська громада ім. Св. Софії», «Дорога вина та смаку української Бессарабії», «Центр реабілітації ветеранів АТО», «Придунайська ліга культури», «Спільна громадська думка», «Центр допомоги учасникам АТО Подільщини», «Подільська районна організація ветеранів України», «Громадське формування з охорони громадського порядку і державного кордону «Варта Подільськ», «Рада Ветеранів та Інвалідів АТО/ООС Савранщини «ЩИТ», «Ветерани Балтщини і Балтської об'єднаної територіальної громади», «Роздільнянська районна організація Ветеранів органів внутрішній Справ України», «Громада Роздільнянщини», «Роздільнянська районна організація ветеранів Одеської області», «Роздільнянська районна організація профспілки працівників освіти і науки України», «Роздільнянський районний курінь Міжнародної громадської організації «Міжнародний комітет Всеукраїнського козацтва», «Комітет ветеранів війни в Афганістані Роздільнянського району Одеської області», «Роздільнянська районна організація інвалідів Одеської області», «Розвиток сьогодення», «Спортивний клуб «Саторі», «Організація ветеранів Великомихайлівської об'єднаної територіальної громади», «Великомихайлівська громадська організація інвалідів», «Великомихайлівське товариство мисливців та рибалок «РІДНА – ПРИРОДА», «Великомихайлівська районна спілка ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів)», «Ваше здоров'я», «Українське південне козацтво», «Товариство осіб з інвалідністю

«Санор», «Генерація. ЕКО», «Організація ветеранів Захарівської ОТГ», «Спілка учасників антитерористичної операції та патріотів України».

В області впроваджується механізми і процедури ефективної та результативної взаємодії обласної державної адміністрації з консультативно-дорадчими органами в напрямі створення та реалізації державної, регіональної політики. Утворені та діють консультативно-дорадчі органи, до складу яких входять представники інститутів громадянського суспільства, серед них: громадська рада при Одеській обласній державній адміністрації, Регіональна координаційна рада з питань сприяння розвитку громадянського суспільства при голові Одеської обласної державної адміністрації, Регіональна Консультативна рада у справах ветеранів війни, сімей загиблих (померлих) захисників України, Координаційна рада з питань національно-патріотичного виховання, Регіональна рада підприємців в Одеській області та інші.

Здійснюється постійний взаємозв'язок структурних підрозділів обласної державної адміністрації з представниками громадських об'єднань, які увійшли до складу консультативно-дорадчих органів. Так, наприклад, голова громадської ради є членом колегії Одеської обласної державної адміністрації, постійно є присутнім на апаратних, селекторних нарадах обласної державної адміністрації.

Також в області функціонують 6 із 7 громадських рад при районних державних адміністраціях, що становить 85 % від їх загальної кількості. На етапі формування громадська рада при Одеській районній державній адміністрації.

З урахуванням пропозицій громадськості розроблено орієнтовний план проведення консультацій з громадськістю обласної державної адміністрації на 2022 рік.

Обласною державною адміністрацією за 2021 рік проведено 24 консультації з громадськістю. Районними державними адміністраціями області було проведено 42 консультації з громадськістю.

Представники громадських об'єднань сприймають як успіх розвиток деяких інструментів локальної демократії, а саме інструмент електронних петицій, звернень, обговорень тощо.

Останнім часом деякі громади області створили власні платформи з інструментом електронної демократії. Так, Одеська міська рада створила окрему платформу «Соціально активний громадянин», яка включає перелік інструментів за допомогою яких жителі можуть долучатися до вирішення проблем місцевого значення: електронні петиції, громадський бюджет, електронні звернення, громадські обговорення шляхом проведення електронних консультацій.

Позитивним є те, що деякі громади області використовують платформи електронної демократії:

- до «Єдиної системи місцевих петицій» підключилися: м. Балта, м. Черноморськ, смт Овідіополь, м. Южне, м. Білгород-Дністровський, Кароліно-Бугазька територіальна громада, Балтська районна

рада. За період існування по Одеській області подано 40 петицій та надано 10 248 голосів за петиції;

- до платформи «Відкрите місто» на якій кожен громадян може залишити повідомлення для вирішення конкретної проблеми підключилися Балтська територіальна громада та м. Южне . За період існування платформи по Одеській області в обговоренні прийняло участь 37 організацій та вирішено 111 проблем;

- до сервісу «Електронних консультацій з громадськістю» залучилися м. Білгород-Дністровський, Кілійська та Кароліно-Бугазька територіальні громади;

- до платформи «Громадський бюджет» підключилися Білгород-Дністровська, Балтська, Красносільська, Куяльницька, Любашівська територіальні громади. За 2021 рік через дану платформу було подано 41 проєкт, а реалізовано **28 проєктів** на загальну суму **3 653 288,00 грн.**

В області реалізується право громадян на мирні зібрання. У 2021 році у містах обласного значення та районах Одеської області інститутами громадянського суспільства проведено 235 акцій протесту, що на 151 акцію менше ніж у 2020 році.

Причини протестних настроїв та протестних дій населення області здебільшого мають соціально-економічний та політичний характер. Найбільш вагомими з них:

- щодо вимог ремонту автодоріг та обмеження руху великовантажного транспорту у Одеському районі;

- проти продовження скандальних забудов у м. Одеса (узбережжя, зелених зон, пам'яток архітектури тощо);

- проти підвищення тарифів на комунальні послуги;

- проти посилення карантинних обмежень;

- проти корупції в морській галузі, у сфері дипломування та сертифікації моряків;

- щодо будівництва об'єктів соціальної інфраструктури та щодо недобудов у м. Одеса;

- проти закриття навчальних закладів та переведення дітей на дистанційне навчання;

- проти законопроекту № 4142 «Про систему громадського здоров'я», а також проти примусової вакцинації;

- за розслідування поліцією фактів жорстокого поводження з тваринами;

- щодо затримок у виплаті заробітної плати;

- на захист тварин та проти жорстокого поводження з тваринами;

- у зв'язку з проблемами з електропостачанням у будинках жителів м. Одеси;

- проти корупції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування;

- акції трудових колективів окремих підприємств щодо вирішення проблемних питань їх діяльності;

- у зв'язку з нарахуваннями за обсяги спожитого газу для споживачів;

- на підтримку громадських активістів.

Ефективність розв'язання органами державної влади проблем, постійне інформування населення щодо питань, які стосуються громадян підвищилась, оскільки показник кількості протестних акцій населення у порівнянні з 2020 роком значно знижений.

За інформацію Головного управління статистики в Одеській області на 01.01.2022 року згідно реєстру статистичних одиниць загальна кількість політичних партій, які діють на території області становить **627**.

За інформацією Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) станом на грудень 2021 року в області зареєстровано **310** обласних організацій політичних партій.

Із зареєстрованих осередків політичних партій найбільш структурованими та впливовими є обласні осередки партій: «Слуга Народу», «Опозиційна платформа – За життя», «Довіряй ділам», «Європейська Солідарність», ВО «Батьківщина».

У м. Одесі найбільш впливовою є партія «Довіряй ділам». Лідерство партії, за оцінками місцевих експертів, зумовлено авторитетом Одеського міського голови Геннадія Труханова, що ґрунтується, насамперед на певних досягненнях міської влади у роботі з поліпшення благоустрою міста та роботи комунального господарства.

В Одеській області діють **1 394** зареєстрованих релігійних організацій, у тому числі: 3 духовні центри, 17 релігійних управлінь, 1 316 релігійних громад, 25 монастирів та скитів, 20 місій, 2 братства та 11 духовних навчальних закладів. Переважна більшість релігійних організацій належить до християнства (1 332), 15 – до іудаїзму, 14 – до ісламу, 26 – до нетрадиційних та новітніх віросповідань. Серед християнських конфесій перше місце за чисельністю посідає православ'я (794), далі йдуть протестанти (77) та католики (58).

Інформування населення про діяльність органів влади

З метою якісного інформування населення про діяльність обласної державної адміністрації, районних державних адміністрацій, територіальних громад, інформація про заходи регулярно висвітлюється на вебсайті обласної державної адміністрації, сторінці у соціальній мережі «Фейсбук», ютуб каналі «Одеська ОДА-інформ».

Забезпечено висвітлення у місцевих засобах масової інформації, соціальних мережах інформації щодо виконання програм Президента України, діяльності органів влади, забезпечено проведення інформаційних загальнодержавних кампаній: Програма Президента України «Велике будівництво»; Вакцинація від коронавірусу; Запобігання коронавірусу; Ліси України; Здорова країна; Активні парки; Безбар'єрність; EUkraine; Співпраця з НАТО; Гендерна рівність; «Українська мова – мова єднання», а також постійно висвітлюються матеріали, які розкривають практичний зміст євроінтеграції.

Триває постійне інформування засобів масової інформації про актуальні заходи, що проводяться за сприяння структурних підрозділів обласної

державної адміністрації, районних державних адміністрацій, територіальних громад, громадських організацій.

В Одеській області ведуть мовлення 13 загальнодержавних і міжрегіональних телевізійних каналів та 14 місцевих. Радіомовні компанії практично всі зосереджені в м. Одесі, а саме 23 компанії, за межами обласного центру працює 6.

Провідних регіональних інтернет видань разом з інформаційними агентствами налічується в області близько 30. Слід відмітити, що в області офіційно зареєстровано більше 600 друкованих засобів масової інформації, з них найбільш активно публікуються та висвітлюють діяльність органів державної влади 37 видань.

Активність використання соціальних мереж місцевими органами влади і якість їх наповнення достатньо висока.

Адреса офіційного веб-сайту Одеської обласної державної адміністрації – oda.odessa.gov.ua, офіційна сторінка у соціальній мережі «Фейсбук» – <https://www.facebook.com/oda.odessa/>, ютуб канал «Одеська ОДА-інформ» – <https://www.youtube.com/channel/UCviLQeWtHTMbsEhDrGaUZA>.

Частота оновлення інформації – щоденно. Інформація оперативна, актуальна, доступна у розумінні.

Відповідно до рішення Одеської обласної ради від 17.02.2021 № 70-VIII «Про затвердження Програми висвітлення діяльності Одеської обласної ради у засобах масової інформації на 2021-2023 роки» управління комунікацій та інформаційної політики обласної державної адміністрації є виконавцем заходу «Висвітлення діяльності Одеської обласної державної адміністрації засобами масової інформації» з метою підвищення інформованості суспільства про діяльність Одеської обласної державної адміністрації шляхом співпраці із засобами масової інформації. За результатами проведених публічних закупівель управлінням укладено 5 договорів.

22.09.2021 укладено договір з ТОВ «Редакція газети «Одеські вісті» за результатами проведеної закупівлі послуг «Виготовлення та розміщення інформаційно-аналітичних матеріалів з висвітлення діяльності обласної державної адміністрації у друкованих засобах масової інформації» за кодом ДК 021:2015 – 79820000-8 «Послуги, пов'язані з друком» через систему електронних закупівель (ідентифікатор закупівлі: UA-2021-08-11-000698-a) на суму 498 750,00 грн. У період з 22.09.2021 по 31.12.2021 було опубліковано матеріалів з висвітлення діяльності обласної державної адміністрації загальною площею 62 500 кв. см.

26.10.2021 укладено договір з ТОВ «Редакція газети «Вечерня Одеса» за результатами проведеної закупівлі послуг «Виготовлення та розміщення інформаційно-аналітичних матеріалів з висвітлення діяльності обласної державної адміністрації у друкованих засобах масової інформації» за кодом ДК 021:2015 – 79820000-8 «Послуги, пов'язані з друком» (ідентифікатор закупівлі: UA-2021-09-14-010999-b) на суму 288 000,00 грн. У період з 26.10.2021 по 31.12.2021 було опубліковано матеріалів з висвітлення діяльності обласної державної адміністрації загальною площею 37 500 кв. см.

19.11.2021 укладено договір з ТОВ «Євроборд» за результатами проведеної закупівлі послуг «Розробка дизайну макетів інформаційних матеріалів з висвітлення діяльності обласної державної адміністрації для розміщення на білбордах» за кодом ДК 021:2015 – 79930000-2 «Професійні дизайнерські послуги» (ідентифікатор закупівлі: UA-2021-11-22-005752-a) на суму 18 000,00 грн. Розроблено 25 макетів інформаційних матеріалів з висвітлення діяльності обласної державної адміністрації для розміщення на білбордах.

19.11.2021 укладено договір з ТОВ «Євроборд» за результатами проведеної закупівлі послуг «Виготовлення інформаційних матеріалів з висвітлення діяльності обласної державної адміністрації для розміщення на білбордах» за кодом ДК 021:2015 – 79810000-5 «Друкарські послуги» (ідентифікатор закупівлі: UA-2021-11-22-005844-a) на суму 15 000,00 грн. Виготовлено 25 інформаційних матеріалів з висвітлення діяльності обласної державної адміністрації для розміщення на білбордах.

19.11.2021 укладено договір з ТОВ «Рекламне агентство «Приоритет» за результатами проведеної закупівлі послуг «Розміщення інформаційних матеріалів з висвітлення діяльності обласної державної адміністрації на білбордах» за кодом ДК 021:2015 – 79340000-9 «Рекламні та маркетингові послуги» (ідентифікатор закупівлі: UA-2021-11-22-005945-a) на суму 49 000,00 грн. На 25 білбордах Одеської області розміщено інформаційні матеріали з висвітлення діяльності обласної державної адміністрації.

